

آزمون آزمایشی خلی سبز

پایه دهم

مرحله اول

رشته انسانی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۰۴

تاریخ برگزاری: ۲۷/مهر/۱۴۰۳

بودجه بندی دروس

ریاضی	زبان و ادبیات فارسی	علوم اجتماعی	زبان عربی
ریاضی و آمار (۱) فصل ۱ درس ۱ و درس ۲ (از ابتدای معادله و مسائل توصیفی تا ابتدای روش دوم: مربع کامل) صفحه ۹ تا ۲۲	علوم و فنون ادبی (۱) درس ۱ صفحه ۱۰ تا ۲۰	جامعه‌شناسی (۱) درس ۱ و ۲ صفحه ۱ تا ۲۰	عربی، زبان قرآن (۱) درس ۱ (تا ابتدای ضمائر) صفحه ۱ تا ۶
تاریخ	جغرافیا	منطق	اقتصاد
تاریخ (۱) درس ۱ صفحه ۱ تا ۱۱	جغرافیا (۱) درس ۱ صفحه ۱ تا ۷	درس ۱ صفحه ۱ تا ۱۰	درس ۱ صفحه ۱ تا ۱۱

مدت پاسخگویی	تأ شماره	از شماره	تعداد سؤال	مواد امتحانی
۱۵ دقیقه	۱۰	۱	۱۰	ریاضی
۱۵ دقیقه	۲۵	۱۱	۱۵	زبان و ادبیات فارسی
۱۰ دقیقه	۳۵	۲۶	۱۰	علوم اجتماعی
۱۵ دقیقه	۵۰	۳۶	۱۵	زبان عربی
۱۰ دقیقه	۶۰	۵۱	۱۰	تاریخ
۱۰ دقیقه	۷۰	۶۱	۱۰	جغرافیا
۱۰ دقیقه	۸۰	۷۱	۱۰	منطق
۱۰ دقیقه	۹۰	۸۱	۱۰	اقتصاد
۹۵ دقیقه		۹۰ سؤال		مجموع

اساتید، مشاوران و دانش‌آموزان گرامی:

نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می‌توانید از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام‌رسان‌ها با ما به اشتراک بگذارید.

ریاضی و آمار

۱- جواب معادله $\frac{3}{4}x - \frac{1}{3} = \frac{1}{5}x + \frac{1}{4}$ کدام است؟

$$\frac{50}{57} \quad (4)$$

$$\frac{50}{33} \quad (3)$$

$$\frac{10}{33} \quad (2)$$

$$\frac{10}{57} \quad (1)$$

۲- اگر $x = 2$ جواب معادله $x^2 - 5x = a^2 - 5a + 2x - 4$ باشد، کدام یک از مقادیر زیر عددی صحیح است؟

$$5a \quad (4)$$

$$4a \quad (3)$$

$$3a \quad (2)$$

$$2a \quad (1)$$

۳- سه برابر عددی به علاوه هشت، نصف تفاضل آن عدد از ۲ است. مجذور این عدد کدام است؟

$$\frac{25}{9} \quad (4)$$

$$-\frac{18}{5} \quad (3)$$

$$4 \quad (2)$$

$$1 \quad (1)$$

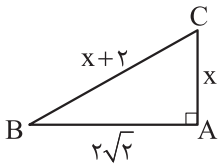
۴- مساحت مثلث قائم‌الزاویه مقابل چقدر است؟

$$\sqrt{2} \quad (2)$$

$$1 \quad (1)$$

$$2\sqrt{2} \quad (4)$$

$$2 \quad (3)$$

۵- عطا تعدادی دلار داشت. او $\frac{1}{5}$ دلارها را به مسعود و $\frac{1}{3}$ مابقی دلارها را به ایمان می‌دهد. بعد از چند روز، مسعود نیمی از دلارهایی که عطا به او داده بود را به عطا پس می‌دهد. اگر عطا الان ۵۷ دلار داشته باشد، ایمان چند دلار از عطا گرفته بود؟

$$90 \quad (4)$$

$$48 \quad (3)$$

$$24 \quad (2)$$

$$18 \quad (1)$$

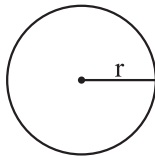
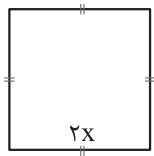
۶- اگر مجموع مساحت دو شکل زیر برابر ۱۱۷ باشد، طول قطر مربع کدام می‌شود؟

$$3 \quad (1)$$

$$3\sqrt{2} \quad (2)$$

$$6 \quad (3)$$

$$6\sqrt{2} \quad (4)$$

$$r = \frac{3}{\sqrt{\pi}} x$$

۷- بزرگ‌ترین ریشه معادله $x^2 + 3x - 2 = 0$ چند برابر کوچک‌ترین ریشه معادله $x^2 - 9x = 0$ است؟

$$9 \quad (2)$$

$$\frac{1}{9} \quad (1)$$

$$-9 \quad (4)$$

$$-\frac{1}{9} \quad (3)$$

۸- اگر معادله درجه دوم $(x - \frac{k}{4})^2 = -k + 2$ ریشه مضاعف داشته باشد، مجموع k و ریشه مضاعف کدام است؟

$$3 \quad (2)$$

$$2/5 \quad (1)$$

$$5 \quad (4)$$

$$3/5 \quad (3)$$

محل انجام محاسبات

۹- شکل مقابل از کنار هم قرار گرفتن دو مثلث یکسان و یک مستطیل به وجود آمده است که مساحت مستطیل از مربع مساحت هر کدام از مثلث‌ها هشت واحد کم‌تر است. اگر مساحت دوزنقه چهار برابر مساحت هر کدام از مثلث‌ها باشد، مساحت مستطیل کدام است؟

$$2 \quad (1)$$

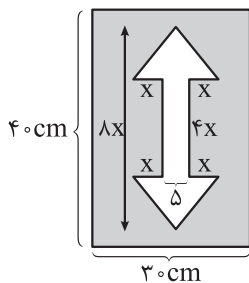
$$8 \quad (3)$$

$$4 \quad (2)$$

$$16 \quad (4)$$

۱۰- برای ساخت تابلوی راهنمایی «دوطرفه» روی یک پل، مطابق شکل زیر از برچسب‌های خاکستری و سفید استفاده می‌شود. هزینه 1 cm^2 برچسب سفید 10 تومان و هزینه 1 cm^2 برچسب خاکستری 15 تومان است. اگر مجموع هزینه برچسب‌های سفید

و خاکستری 1170 تومان شده باشد، x کدام است؟

$$1/5 \quad (2)$$

$$4 \quad (4)$$

$$1 \quad (1)$$

$$3 \quad (3)$$

علوم و فنون ادبی

۱۱- کدام گزینه اطلاعات نادرستی درباره مبانی تحلیل متن ارائه می‌کند؟

- ۱) پیش از خوانش متن، نگاهی کلی به آن از آغاز تا انجام برای کشف لحن و آهنگ، ضروری است.
- ۲) هر چیزی که ذهن ما را به پویایی درآورد، «متن» است و لازم نیست حتماً مکتوب باشد.
- ۳) کاربردهای تاریخی دستور، از مواردی هستند که در بررسی قلمرو ادبی متن مورد توجه قرار می‌گیرند.
- ۴) برای درک ارتباط طولی و فهم محتوایی شعر، تمام آن باید یکباره و بی‌گسست خوانده شود.

۱۲- از میان گزینه‌ها، کدام ویژگی در ابیات زیر دیده نمی‌شود؟

«که گر صیاد بیند هم‌چنینم دهد حالی به گازر پوستینم»

- ۱) نقش هر دو ضمیر پیوسته، یکسان است.
- ۲) نمونه‌هایی از واژگان کهن در شعر به چشم می‌خورند.
- ۳) تلفظ هیچ واژه‌ای به ضرورت وزن شعر تغییر نکرده است.
- ۴) ارکان اصلی جمله‌ها جابه‌جا شده‌اند.

۱۳- کدام گزینه درباره بررسی جنبه‌های مختلف متن زیر نادرست است؟

«پس من دنیا را بدان چاه پرآفت مانند کردم و موشان سپید و سیاه و مداومت ایشان بر بریدن شاخ‌ها بر شب و روز، و آن چهار مار را به طبایع که عماد خلقت آدمی است و هرگاه که یکی از آن در حرکت آید، زهر قاتل باشد، و چشیدن شهید و شیرینی آن را مانند کردم به لذات این جهانی که فایده آن، اندک و رنج آن، بسیار است.»

- ۱) در قلمرو زبانی، «موش» با نشانه «ان» جمع بسته شده است.
- ۲) در قلمرو ادبی، شاعر از آرایه تشبیه سود جستته است.
- ۳) در قلمرو فکری، ناپایداری دنیا و نکوهش دنیاطلبی پیام این عبارت است.
- ۴) از نظر نوع ادبی، متن در دسته ادبیات غنایی قرار می‌گیرد.

۱۴- کدام گزینه درباره تحلیل ابیات زیر در قلمرو ادبی نادرست است؟

«چو صیاد آمد، او را مرده پنداشت
به دل، روباه گفتا: ترک غم گیر
نمی‌یارست روبه را کم انگاشت
به دل، روباه گفتا: گر بمانم
چو زنده مانده‌ای، یک گوش، کم گیر
نه دندان باش و نه گوش و زبانم»

- ۱) شعر در قالب «مثنوی» سروده شده است.
- ۲) شعر زبانی ساده دارد و جملات تشکیل‌دهنده بیت‌ها کوتاه‌اند.
- ۳) ترک غم گرفتن، کنایه از غم نخوردن است.
- ۴) میان واژه‌های دندان، گوش و زبان، مراعات نظیر وجود دارد.

۱۵- در نخستین مرحله از تحلیل و بررسی شعر زیر، به کدام خوانش می‌رسیم؟

«آن که رای خرده دانش گر نماید اهتمام
آن که رای، خُرده دانش گر نماید اهتمام
ذره خرد از بزرگی آسمان آسا شود
ذره خُرد از بزرگی آسمان آسا شود
ذره خِرَد از بزرگی آسمان آسا شود
ذره خُرد از بزرگی آسمان آسا شود
ذره خُرد از بزرگی آسمان آسا شود
ذره خُرد از بزرگی آسمان آسا شود

۱۶- آرایه نوشته شده در برابر کدام بیت نادرست است؟

- (۱) به دام افتاد روباهی سحرگاه به روبه‌بازی اندیشید در راه (کنایه)
 (۲) ز بن برید حالی گوش او لیک که گوش او به کار آید مرا نیک (جناس)
 (۳) به دل، روباه گفتا: گر بمانم نه دندان باش و نه گوش و زبانم (تشخیص)
 (۴) چو صیاد آمد او را مرده پنداشت نمی‌یارست روبه را کم انگاشت (تشبیه)

۱۷- درباره قلمروهای مختلف تحلیل بیت زیر، کدام گزینه نادرست است؟

- «نزد دم، تا که آهن درفکندند به سختی چند دندانش بکندند»
 (۱) در بیت، کاربرد فعل پیشوندی دیده می‌شود. (قلمرو زبانی)
 (۲) دم نزدن یک عبارت کنایی است به معنی سخن نگفتن. (قلمرو زبانی)
 (۳) واژه پایانی بیت مصداق کاربرد فعل ماضی همراه با «ب» آغازین است. (قلمرو زبانی)
 (۴) مفهوم بیت، تحمل رنج جان‌گناه برای حفظ جان است. (قلمرو فکری)

۱۸- فعل «گسستن» در کدام گزینه معنایی متفاوت با این فعل در عبارت «چندان که شاخ بگسست و آن بیچاره حریص در دهان اژدها افتاد.» دارد؟

- (۱) دهر بیخ پیمبری بگسست
 (۲) کارم ببست چون که نبگشایی
 (۳) آرام نخواهد یافت هر دل که گسست از دوست
 (۴) مرد عارف گفت و گو را در ببست

۱۹- در کدام گزینه تلفظ فعل «جستن» با شیوه خواندن این فعل در بیت زیر یکسان است؟

- «بگفت این و به صد دستان و تزویر بجست از دام، همچون از کمان، تیر»
 (۱) کنون آنچه جستم همه یافتم
 (۲) بسی جستم ز مردم دوستداری
 (۳) ز خوف عقل یونسوار جستم
 (۴) به روز کشتن از آن غمزه مهلتی جستم

۲۰- کدام گزینه به مضمون بیت زیر اشاره دارد؟

- «حدیث دل، حدیثی بس شگفت است»
 (۱) مخزن جمله اسرار خداوند دل است
 (۲) ای جان حدیث ما بر دلدار بازگو
 (۳) در پهلوی گل خار شگفتا به چه ماند
 (۴) به دیگری دهم این دل که خوار کرده تست

۲۱- با مقایسه دو عبارت «الف» و «ب»، که هر دو از یک واقعه حکایت می‌کنند، کدام گزینه دریافت می‌شود؟

- (الف) معبر گفت: «زندگانی امیر، دراز باد؛ همه اقربای تو پیش از تو بمیرند، چنان که کس از تو بازماند.»
 (ب) خواب‌گزار گفت: «بدین خواب که امیر گفت، دلیل کند که خداوند، دراز زندگانی‌تر از همه اقربای خویش بود.»
 (۱) اهمیت تعبیر خواب در دربار پادشاهان
 (۲) ضرورت دقت به موضوع سخن
 (۳) اهمیت توجه به شیوه انتقال مطلب
 (۴) ارزشمندی عمر طولانی نسبت به خویشاوندان

۲۲- مفهوم بیت «قطره آبی که دارد در نظر گوهرشدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بایدش» را در کدام گزینه می‌یابید؟

- (۱) حقیر تا شماری تو آب چشم فقیر
 (۲) گر دایره کوزه ز گوهر سازند
 (۳) ندارم هیچ جا آرام از آن سرو سبک‌جولان
 (۴) افتادگی آموز اگر طالب فیضی
- که قطره قطره باران چون با هم آمد جوست
 از کوزه همان برون تراود که در اوست
 خوشا قمری که سرو پایداری در نظر دارد
 هرگز نخورد آب زمینی که بلند است

۲۳- کدام گزینه با عبارت زیر تناسب معنایی دارد؟

«روزی شخصی پیش بهلول، بی‌ادبی نمود. بهلول او را ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی؟ او گفت: چه کنم؟ آب و گل مرا چنین سرشته‌اند.»

- (۱) تا خفته هوایی و آشفته هوس
 (۲) شمشیر نیک از آهن بد چون کند کسی؟
 (۳) با دولت تو دولت و اقبال دشمنان
 (۴) آزاد باش و بنده احساس کس مشو
- با دیو همنشینی و با غول هم‌نفس
 ناکس به تربیت نشود ای حکیم کس
 چون باد در سبد بود و آب در قفس
 که آزاده آن بود که نگرده اسیر کس

۲۴- مفهوم کدام گزینه به مفهوم بیت زیر نزدیک‌تر است؟

- «هر که می‌خواهد که از سنجیده‌گفتاران شود
 (۱) هر که دین خواهد که دارد چون شما باید خطر
 (۲) زبان آمد از بهر شکر و سپاس
 (۳) حذر کن ز نادان ده‌مرده گوی
 (۴) ز پای مور تا بال مگس صد بار سنجیدم
- بر زبان، بند گرانی از تأمل بایدش»
 هر که در خواهد که دارد چون صدف باید دهان
 به غیبت نگرداندش حق‌شناس
 چو دانا یکی گوی و پرورده گوی
 نشد بی‌اعتباری‌های من سنگ ترازویی

۲۵- درباره قلمرو فکری شعر زیر، در کدام گزینه تحلیل درست‌تری صورت گرفته است؟

«آب را گل نکنیم / در فرودست انگار، گفتی می‌خورد آب / یا که در بیشه دور، سیره‌ای پر می‌شوید / یا در آبادی،
 کوزه‌ای پر می‌گردد / آب را گل نکنیم / شاید این آب روان / می‌رود پای سپیداری / تا فروشوید اندوه دلی / دست
 درویشی شاید / نان خشکیده فرو برده در آب»

- (۱) شاعر مخاطب خود را به جور دیگر دیدن دعوت می‌کند.
 (۲) گوینده به جهان نگاهی لطیف همراه با رعایت و محبت دارد.
 (۳) سراینده بر مفهوم فروتنی و نکوهش کبر و خودبینی تأکید دارد.
 (۴) سهراب به ضرورت دادگری و مقابله با ظلم و بی‌عدالتی نظر دارد.

جامعه‌شناسی

۲۶- هر یک از مثال‌های زیر، به ترتیب به کدام ویژگی کنش اشاره دارد؟

- الف) فردی که هر روز ورزش می‌کند، تا وزن خود را کم کند.
 ب) کسی که به امید برآورده شدن آرزوهایش، سکه‌ای در چاه آرزوها می‌اندازد.
 ج) فردی که تلاش می‌کند کلمات را به درستی تلفظ کند تا بهتر فهمیده شود.
 د) تصمیم یک فرد برای ایجاد عادات روزانه خاص، مانند مدیتیشن.
- ۱) معنادار - هدفدار - آگاهانه
 ۲) آگاهانه - ارادی - هدفدار - آگاهانه
 ۳) ارادی - آگاهانه - هدفدار - آگاهانه
 ۴) هدفدار - معنادار - آگاهانه - ارادی

۲۷- هر یک از عبارتهای مشخص‌شده در متن زیر، به ترتیب به چه مفهومی اشاره دارند؟

«در یک روز گرم تابستانی، علی تصمیم گرفت به فروشگاه برود. در فروشگاه او برای خودش و خواهرش بستنی خرید. در راه بازگشت به دلیل گرمای هوا، بستنی آب شد و روی لباسش ریخت، اما وقتی به خانه رسید، خواهرش با دیدن بستنی خوشحال شد و از او تشکر کرد.»

- ۱) کنش اجتماعی - پیامد ارادی - پیامد طبیعی - پیامد ارادی وابسته به دیگری
 ۲) کنش فردی - کنش اجتماعی - پدیده اجتماعی - پیامد غیرارادی
 ۳) پدیده اجتماعی - پیامد غیرطبیعی - کنش معنادار - پیامد طبیعی
 ۴) پیامد ارادی - کنش اجتماعی - کنش هدفدار - پیامد ارادی وابسته به کنشگر

۲۸- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب در کدام قسمت از جدول قرار می‌گیرند؟

آگاهانه	ارادی	هدفدار	معنادار
«ج»	«الف»	«ب»	«د»

- تا نباشد، کنشی صورت نمی‌گیرد.
  - انسان‌ها با توجه به آن، کنش خود را انجام می‌دهند.
  - قرارگرفتن بر سر دوراهی‌ها، این ویژگی کنش را نشان می‌دهد.
  - پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» این ویژگی کنش را نشان می‌دهد.
- ۱) الف - ب - د - ج
 ۲) ج - الف - ب - د
 ۳) ج - د - الف - ب
 ۴) ب - د - ج - الف

۲۹- در کدام گزینه همه موارد به اهمیت پیامدهای کنش اشاره می‌کند؟

- ۱) از لقمان حکیم پرسیدند: حکمت از که آموختی؟ گفت از نابینایان که تا جای نینند، پای ننهند - آدمی در گرو عمل خویش است. - آب این جوی به سرچشمه نمی‌گردد باز / بهتر آن است که غفلت نکنیم از آغاز
 ۲) هرگاه تصمیم به کاری گرفتی، ابتدا در نتیجه و عاقبت آن فکر کن و بیندیش - اگر می‌خواهی چیزی به من بگویی که نه حقیقت است، نه خوب است و نه سودمند، پس اصلاً چرا آن را به من می‌گویی؟ - هر ذره که هست اگر غباری است / در پرده مملکت به کاری است.
 ۳) وضو سه اثر دارد: نظافت جسم، نشاط روح و تقرب و نزدیکی به خداوند - آدمی در گرو عمل خویش است - هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای / من در میان جمع و دلم جای دیگر است.
 ۴) اگر می‌خواهی چیزی به من بگویی که نه حقیقت است، نه خوب است و نه سودمند، پس چرا اصلاً آن را به من گویی؟ - از لقمان حکیم پرسیدند: حکمت از که آموختی؟ گفت از نابینایان که تا جای نینند، پای ننهند - ادب، آداب دارد.

۳۰- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

- (الف) هر کنشی آثار و پیامدهایی دارد که همانند خود کنش، وابسته به اراده و آگاهی انسان هاست.
 (ب) در برخی از موارد، آدمیان کنشهای خود را با توجه به پیامدهای غیرارادی و طبیعی آن انجام می دهند.
 (ج) معتاد شدن به سیگار، پیامد ارادی کنش سیگار کشیدن است.
 (د) در علوم انسانی برای فعالیت های انسان، اسم های گوناگونی همانند کار، فعل، رفتار و ... وجود دارد.

(۱) نادرست - درست - نادرست - درست

(۲) نادرست - نادرست - درست - نادرست

(۳) درست - نادرست - درست - درست

(۴) درست - درست - نادرست - نادرست

۳۱- کدام گزینه به ترتیب به «پدیده اجتماعی»، «کنش اجتماعی» و «ارزش اجتماعی» اشاره می کند؟

- (۱) به مرور از انسان هایی که آنها را به وجود آورده اند، مستقل می شوند. - رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه شب و به دور از چشم دیگران مصداق آن است. - از جنس هدف و مقصود هستند.
 (۲) از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزشها است. - تمامی پدیده های اجتماعی خرد و کلان از طریق آن شکل می گیرند. - پدیده های جامعه پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می سازد.
 (۳) فرصت ها و محدودیت هایی را برای کنشها و زندگی انسان ایجاد می کنند. - فردی که در کلاس درس رودخانه ای خروشان را تخیل می کند. - افراد جامعه نسبت به آن گرایش و تمایل دارند.
 (۴) به کنش اجتماعی و پیامدهای آن می گویند. - کنش هایی که در حضور دیگران، ولی بدون توجه به آنها رخ می دهند، مصداق آن است. - به دیگران سلام کنیم و سلام دیگران را پاسخ دهیم.

۳۲- در مورد بسیاری از آدابی که مراعات می کنیم، به سوالات زیر پاسخ دهید:

(الف) محصول چیست؟

(ب) به چه صورت پیش روی ما قرار می گیرند؟

(ج) اگر وجود نداشته باشند چه می شود؟

- (۱) ارزش های اجتماعی - هنجارهای اجتماعی - جامعه پذیری و کنترل اجتماعی ضروری می شوند.
 (۲) جهان اجتماعی ما - پدیده های اجتماعی - برای انسان فرصت و محدودیت ایجاد می شود.
 (۳) پدیده های اجتماعی اطراف ما - فرصت ها و محدودیت ها - نمی توانیم با هم زندگی کنیم.
 (۴) کنش های اجتماعی - حقوق و تکالیف - تداوم جهان اجتماعی دچار مشکل می شود.

۳۳- جاهای خالی جدول زیر به ترتیب با کدام گزینه کامل می شود؟

ارزش	«ب»	هنجار	«ج»
«د»	از طریق تعلیم و تربیت، ارزشها و هنجارها را به افراد منتقل می کند.	«الف»	می توانند محسوس یا نامحسوس باشند.

- (۱) پوشش شرعی داشته باشیم. - کنترل اجتماعی - پدیده های اجتماعی - نظم، ادب و حجاب
 (۲) پُر خوری و کم خوری نداشته باشیم. - جامعه پذیری و کنترل اجتماعی - پدیده های طبیعی - به دیگران سلام کنیم.
 (۳) وسایلمان را در جای مناسب بگذاریم. - جامعه پذیری - پدیده های اجتماعی - عدالت، امنیت و آزادی
 (۴) عدالت، امنیت و آزادی - پدیده های اجتماعی - کنش های اجتماعی - پوشش شرعی داشته باشیم.

۳۴- چند عبارت نادرست در بین عبارتهای زیر وجود دارد؟

- کنشهای ما انسانها، آثار و پیامدهای فردی و اجتماعی دارند. این آثار و پیامدها می توانند کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت باشند.
- میزان تغییرات جمعیتی هر کشور از طریق محاسبه «میزان رشد طبیعی جمعیت» در بازه های زمانی مختلف، ارزیابی می شود.
- نرخ جایگزینی، به این معنی است که نسبت افراد ۶۰ یا ۶۵ سال افزایش یافته و در مقابل، نسبت افراد ۱۴ - ۰ ساله کاهش یافته است.
- در سطح فردی، فرزندان خانواده های تک فرزند، ناچارند علاوه بر مسائل شخصی، به تنهایی تعهدات فرزندی، حمایت عاطفی و رسیدگی به مسائل والدین خود را انجام دهند.

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۳۵- در کدام گزینه همه موارد مطرح شده به «خانواده های تک فرزند» مربوط است؟

- (۱) نوع ارتباط، محدود به پدر و مادر و فرزند است. - معمولاً کودکان در خانه ارتباط با افراد هم سن و سال و هم نسل های خود را نمی آموزند. - والدین حمایت و پشتیبانی زیادی از فرزند خود می کنند.
- (۲) والدین انتظارات بالایی از فرزند خود دارند. - فرزند در تعامل با پدر و مادر، ارتباط گرفتن با دیگران، تقسیم کار و همکاری را می آموزد. - والدین تمرکز افراطی به فرزند خود ندارند.
- (۳) کودک زودرنج و آسیب پذیر می شود. - پدر و مادر با درک تفاوت فرزند خود با دیگران، انتظاراتشان را تنظیم می کنند. - والدین حمایت و پشتیبانی زیادی از فرزند خود نمی کنند.
- (۴) از تمرکز افراطی والدین بر فرزند خود کاسته می شود. - پدر و مادر با درک تفاوت فرزند خود با دیگران، انتظاراتشان را تنظیم می کنند. - فرزند در تعامل با دیگران، تقسیم کار، تعاون و همکاری در انجام کارها را یاد می گیرد.

عربی، زبان قرآن

• عَيْنِ الْأَنْسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجِمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ: (۳۶-۴۲)

۳۶- ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ﴾:

- ۱) حمد برای الله است کسی که آسمان و زمین را آفرید و ظلمت‌ها و روشنایی را قرار داد!
- ۲) ستایش از آن خدایی است که آسمان‌ها و زمین را خلق کرد و تاریکی‌ها و روشنایی را بنهاد!
- ۳) سپاس برای خداوندی است که آسمان‌ها و زمین را آفریده و تاریکی‌ها را روشن کرده است!
- ۴) خداوندی که آسمان‌ها و زمین را بیافرید و ظلمات را نورانی کرد قابل ستایش است!

۳۷- «أَنْظُرْ إِلَى الْأَشْجَارِ فِي الْبَسَاتِينِ وَأَقُولُ فِي نَفْسِي: مَنْ ذَا الَّذِي يُخْرِجُ مِنْهَا الثَّمَرَةَ!»:

- ۱) به درختان باغ‌ها می‌نگرم و با خودم می‌گویم: میوه کدام یک از این‌ها درمی‌آید؟
- ۲) در باغ به درختان نگاه می‌کنم و با خودم می‌گویم: این کیست که میوه‌هایشان را درمی‌آورد؟
- ۳) به درختان در باغ‌ها نگاه کن و با خود بگو: چه کسی از آن‌ها میوه خارج می‌کند؟
- ۴) به درختان در باغ‌ها می‌نگرم و با خودم می‌گویم این کیست که از آن میوه درمی‌آورد؟

۳۸- «عِنْدَمَا تَتْرَاكُمُ السُّحُبُ السَّوْدَاءُ، تَفْرَحُ النَّبَاتَاتُ وَالْحَيَوَانَاتُ لِأَنَّهَا تَعْلَمُ أَنَّ الْمَطَرَ يُحْيِي الْأَرْضَ!»:

- ۱) هنگام تراکم ابرهای سیاه گیاهان و حیوانات شاد می‌شوند چون می‌دانند که باران زمین را زنده می‌کند!
- ۲) وقتی که ابر سیاه جمع می‌شود، همه گیاهان و حیوانات خوشحال اند زیرا می‌دانند که با باران زمین زنده می‌شود!
- ۳) هرگاه ابرهای تیره جمع شوند، گیاهان و حیوانات خوشحال هستند برای این که می‌دانند این باران است که زمین را زنده می‌کند!
- ۴) وقتی ابرهای سیاه انباشته می‌شوند، گیاهان و حیوانات خوشحال می‌شوند، زیرا می‌دانند که باران زمین را زنده می‌کند!

۳۹- «بَعْدَ الْعَمَلِ الْيَوْمِيِّ كَانَ الشَّابُّ يُطَالِعُ الْكُتُبَ الْعِلْمِيَّةَ وَيُجَهِّزُ نَفْسَهُ بِقُوَّةِ الْفِكْرِ!»:

- ۱) بعد از کار روزانه مرد جوان کتاب‌های علمی را مطالعه می‌کرد و خودش را به نیروی اندیشه مجهز می‌کرد!
- ۲) جوان بعد از کار روزانه اش کتاب‌های علمی می‌خواند و خود را با قوای فکر آماده می‌کند!
- ۳) بعد از این که مرد جوان روزها کار کرد با مطالعه کتاب‌های علمی خودش را به نیروی تفکر مجهز کرد!
- ۴) مرد جوان بعد از کار روزانه کتاب‌های علمی را مطالعه می‌کرد و مجهز به نیروی اندیشه می‌شد!

۴۰- عَيْنِ الْخَطَأِ:

- ۱) أَحْمَدُ اللَّهِ الَّذِي جِئْتَهُ كَامِلَةً وَ قُدْرَتُهُ مُقْتَدِرَةٌ: خداوندی را ستایش می‌کنم که حکمتش کامل است و قدرتش توانا!
- ۲) مَنْ يَنْظُرُ إِلَى نُجُومِ السَّمَاءِ وَلَا يَرَى آيَةَ اللَّهِ فَهُوَ جَاهِلٌ: کسی که به ستارگان آسمان می‌نگرد و نشانه خدا را نمی‌بیند نادان است!
- ۳) يُصَيِّرُ الْمَطَرَ الْأَرْضَ بَعْدَ الْإِغْبَارِ خَضِرَةً: زمین بعد از غبارآلودگی به وسیله باران سرسبز شد!
- ۴) يَقَطَعُ الْبُسْتَانِي الْأَغْصَانِ الْجَائِفَةَ وَ تَتَمُّو مَكَانَهَا غُصُونٌ نَضِرَةٌ: باغبان شاخه‌های خشک را می‌برد و جای آن شاخه‌های تر و تازه رشد می‌کند!

۴۱- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- ۱) إِنَّ تَقْتَرِبَ الشَّمْسُ الْمُسْتَعْرَةَ قَلِيلًا مِنَ الْأَرْضِ، فَسَوْفَ تُحْرَقُ كُلُّ شَيْءٍ: اگر خورشید فروزان کمی به زمین نزدیک شود همه چیز را می‌سوزاند!
- ۲) سَأَلْنَا مَعْلَمَ الْعُلُومِ: كَيْفَ تَنْمُو حَبَّةٌ وَ تُصْبِحُ شَجَرَةً نَضِيرَةً: از معلم علوم پرسیدیم: چگونه دانه‌ای رشد می‌کند و درختی تازه می‌شود؟
- ۳) قَسَمَ نُوْرُ الْقَمَرِ مَزْرَعَتَنَا الْكَبِيرَةَ إِلَى نِصْفَيْنِ: نور ماه مزرعه‌مان که بزرگ است را به دو نیمه تقسیم کرد!
- ۴) قَدْ زَانَ اللَّهُ اللَّيْلَ بِأَنْجُمٍ كَالدَّرَرِ الْمُنْتَثِرَةِ: خداوند شب را با ستارگانی مانند مرواریدهای پراکنده آراسته است!

۴۲- «نعمت‌های خداوند بر همه انسان‌ها به طور یکسان سرازیر می‌شود!»:

- (۱) إِنَّ نِعْمَ اللَّهُ تَنْهَمِرٌ بِالتَّسَاوِي عَلَى جَمِيعِ الْبَشَرِ!
- (۲) إِنَّ أَنْعَمَ اللَّهُ مُنْهَمِرَةٌ بِالتَّسَاوِي عَلَى الْبَشَرِ كُلِّهِمْ!
- (۳) إِنَّهَمِرَتْ نِعْمَةٌ مِنْ اللَّهِ عَلَى جَمِيعِ الْبَشَرِ بِالتَّعَادُلِ!
- (۴) أَنْعَمَ اللَّهُ يَنْهَمِرٌ عَلَى كُلِّ الْبَشَرِ مُتَسَاوِيَةً!

• اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ: (٤٣-٤٥)

خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى الْكَوْنَ وَ الْعَالَمَ كُلَّهُ وَ سَخَّرَ ذَلِكَ لِلْإِنْسَانِ وَ جَعَلَهُ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ لِيُعَمَّرَهَا، وَ هِيَ آهَ اللَّهِ لِلْإِنْسَانِ قَبْلَ خَلْقِهِ، فَخَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ مَا فِيهِمَا مِنْ أَجْلِهِ، وَ هُمَا مِنَ النِّعْمِ الْوَاضِحَةِ الَّتِي تَسْتَحِقُّ الْحَمْدَ، فَالْأَرْضُ تَحْمِلُ الْإِنْسَانَ وَ تُسَاعِدُهُ عَلَى أَدَاءِ كُلِّ مَا يَحْتَاجُهُ، وَ السَّمَاءُ فِيهَا غُيُومٌ تَطْلُهُ. إِنَّ مَعْرِفَةَ اللَّهِ تَعَالَى مِنْ أَعْظَمِ النِّعْمِ عَلَى الْإِنْسَانِ؛ لِأَنَّ حَقِيقَةَ الْعِلْمِ بِوُجُودِهِ تَمْنَحُ الْعَبْدَ الْقُدْرَةَ عَلَى تَحْمُلِ مَصَاعِبِ (رِنَجِهَا) الدُّنْيَا؛ لِعِلْمِهِ بِوُجُودِ رَبِّ يَمْلِكُ صِفَاتِ الْكَمَالِ وَ الْعَدْلِ وَ تَنْتَهِي إِلَيْهِ جَمِيعُ أُمُورِ الْبَشَرِ!

۴۳- عَيِّنِ الْخَطَأَ حَسَبَ النَّصِّ:

- (۱) أَعْظَمُ نِعْمَ اللَّهُ عَلَى الْإِنْسَانِ مَعْرِفَةُ خَالِقِهِ!
- (۲) قَدْ خَلَقَ اللَّهُ الْكَوْنَ بَعْدَ خَلْقِ الْإِنْسَانِ!
- (۳) خُلِقَتِ الْأَرْضُ لِأَدَاءِ احْتِيَاجَاتِ الْإِنْسَانِ!
- (۴) إِنَّ عِبَادَ اللَّهِ يَتَحَمَّلُونَ الْمَصَاعِبَ مِنْ خِلَالِ تَوَكُّلِهِمْ بِهِ!

۴۴- عَيِّنِ الصَّحِيحَ عَلَى حَسَبِ النَّصِّ:

- (۱) لَا يَسْتَطِيعُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُشْبِعَ احْتِيَاجَاتِهِ الْجَسَدِيَّةَ وَ الرُّوحِيَّةَ!
- (۲) إِنَّ الْأَرْضَ لِلْإِنْسَانِ وَ السَّمَاءَ لِلَّهِ!
- (۳) عَلَى الْإِنْسَانِ أَنْ يَشْكُرَ اللَّهَ عَلَى النِّعْمِ الَّتِي أَعْطَاهُ!
- (۴) كُلُّ شَيْءٍ فِي الْعَالَمِ تَنْتَهِي إِلَى الْإِنْسَانِ!

۴۵- عَيِّنِ الْخَطَأَ لِلْكَلِمَاتِ الْمَعْيَنَةِ فِي النَّصِّ:

- (۱) جَعَلَ: فَعْلٌ مَاضٍ - صِيغَتُهُ مَفْرَدٌ مَذْكَرٌ غَائِبٌ
- (۲) تَسَاعَدَ: فَعْلٌ مُضَارِعٌ عَلَى وَزْنِ «تَفَاعَلَ» - لِلْمَفْرَدِ الْمُؤنَّثِ الْغَائِبِ
- (۳) تَحَمَّلَ: فَعْلٌ مَاضٍ عَلَى وَزْنِ «تَفَعَّلَ» - صِيغَتُهُ مَفْرَدٌ مُؤنَّثٌ غَائِبٌ
- (۴) الْوَاضِحَةُ: اسْمٌ عَلَى وَزْنِ «فَاعِلَةٌ» - مُؤنَّثٌ - صِفَةٌ وَ مَوْصُوفَةٌ «النِّعْمُ»

• عَيِّنِ الْمُنَاسِبَ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ: (٤٦-٥٠)

۴۶- أَيُّ جَوَابٍ لَيْسَ فِي مَفْهُومِ هَذِهِ الْآيَةِ: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ وَ جَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَ النُّورَ﴾

- (۱) حَقٌّ يَكِيٌّ وَ بَاطِلٌ بَسِيَارٌ اسْت!
- (۲) يَكَانُ كِيٌّ خِدَاوَنَدًا!
- (۳) آفَرِينَشِ اسْمَانِ وَ زَمِينِ بَه طُورِ يَكْسَانِ!
- (۴) نُورِ نَشَانَةُ وَحْدَتِ وَ تَارِيكِي هَا نَشَانَةُ پَرَاكَنْدِ كِي اسْت!

۴۷- عَيِّنِ مَا فِيهِ الْجَمْعُ الْمَكْتَسَرُ أَكْثَرُ:

- (۱) وَ زَانَهُ بِأَنْجُمٍ كَالدَّرَرِ الْمُتَنَشِّرَةِ!
- (۲) أَنْظُرْ لِتِلْكَ الشَّجَرَاتِ ذَاتِ الْعُصُونِ النَّضِرَةِ!
- (۳) ذَلِكَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي أَنْعَمَهُ مُنْهَمِرَةٌ!
- (۴) ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ وَ جَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَ النُّورَ﴾

۴۸- عین الصّحیح فی صیَاغة الجمل حسب القواعد والمعنی:

- (۱) أَنْتِ قَبْلَتْ كَلَامَ والدِكِ و الآنَ تَعْمَلُ بِهِ!
- (۲) كَسَرَ كُرْسِيَّ صَدِيقِي وَلَكِنَّ النَّجَّارَ سَيَصْنَعُ لَهُ كُرْسِيًّا آخَرَ!
- (۳) إِزْرَعُوا الصَّدَاقَةَ فِي الحَيَاةِ و لا تَزْرَعُونَ العَدَاوَةَ!
- (۴) أَنَا أَجْلِسُ عَلَى الأَرْضِ و والدتي يَجْلِسُ عَلَى الكُرْسِيِّ!

۴۹- «عَيْنُ» «لا» يَخْتَلِفُ عَنِ الباقِي حسب المعنى و القواعد:

- (۱) اجْتَهِدِي فِي حَيَاتِكَ و لا تَطْلُبِي التَّكَاثُلَ أَبَدًا!
  - (۲) يَا زَمِيلَاتِي، لِمَ لا تَكْتُبِينَ واجِبَاتِكُنَّ فِي المَكْتَبَةِ!
  - (۳) ﴿رَبَّنَا لا تَجْعَلْنَا مَعَ القَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾
  - (۴) يَا أَخَوَاتِي، لا تَكْشِفِينَ عُيُوبَ صَدِيقَاتِكُنَّ!
- ۵۰- عَيْنُ ما يعادل الماضي الاستمراري في الفارسي:
- (۱) كَانَ العُمَالُ فِي المصنَعِ وَلَكِنَّهُمْ رَجَعُوا الآنَ!
  - (۲) إِسْتَخْرَجَ الفَلَّاحُونَ مَاءً مِنَ البئرِ لِلزَّرَاعَةِ!
  - (۳) كَانَتْ التَّلْمِيزَاتُ يَرْكَبْنَ حافِلَةَ المَدْرَسَةِ!
  - (۴) السَّائِقُ يَشْتَعِلُ مِنَ الصَّبَاحِ حَتَّى الظُّهْرِ!

تاریخ

۵۱- هر یک از موارد داده شده به ترتیب با کدام معنای واژه تاریخ همخوانی دارد؟

الف) تاریخ روابط سیاسی و نظامی ایران و روم در زمان ساسانیان

ب) تاریخ یونان باستان

۱) مجموعه حوادثی که یک فرد یا یک جامعه از سر گذرانده است. - علم و روش علمی که به وسیله آن، رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک مطالعه و تحلیل می شوند.

۲) علم و روش علمی که به وسیله آن، رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک مطالعه و تحلیل می شوند. - علمی که به مطالعه جنبه های مختلف زندگی انسان ها و جامعه ها در گذشته می پردازد.

۳) رویدادهایی که در زمان گذشته بر سر مردم آمده است. - مجموعه حوادثی که یک فرد یا یک جامعه از سر گذرانده است.

۴) علم و روش علمی که به وسیله آن، رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک مطالعه و تحلیل می شوند. - مجموعه حوادثی که یک فرد یا یک جامعه از سر گذرانده است.

۵۲- هدف علم تاریخ چیست و رویدادها و تحولات تاریخی حاصل کدام مورد هستند؟

۱) شناخت انسان و پژوهش در فرهنگ او - صرفاً حاصل عملکرد و اقدام متقابل انسان ها با یکدیگر

۲) شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته - حاصل کنش متقابل انسان ها با یکدیگر و با طبیعت

۳) شناخت انسان و پژوهش در فرهنگ او - حاصل کنش متقابل انسان ها با یکدیگر و با طبیعت

۴) شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته - صرفاً حاصل عملکرد و اقدام متقابل انسان ها با یکدیگر

۵۳- کدام گزینه درباره «قدیمی ترین متن تاریخی» کشف شده درست است؟

الف) در آن نام تعدادی فراغنه و برخی از حوادث دوران آنان ذکر شده است.

ب) بخش عمده مطالب آن به شرح جنگ های یونان و ایران اختصاص دارد.

ج) نویسنده آن پدر تاریخ لقب گرفته است.

د) بیش از ۴ هزار سال قدمت دارد.

۱) «الف» - «ج»

۲) «الف» - «د»

۳) «ب» - «د»

۴) «ب» - «ج»

۵۴- کدام گزینه به اساس شیوه تاریخ نگاری نوینی که از دوره رنسانس به تدریج موجب تحول در علم تاریخ گردید، اشاره دارد؟

۱) سنجش دقیق منابع، استناد به اسناد و مدارک معتبر و دوری از داستان پردازی

۲) استفاده از یافته های علوم و فنون مختلف؛ مانند باستان شناسی، جامعه شناسی، فلسفه، جغرافیا و ...

۳) بررسی و تجزیه و تحلیل زمینه ها، علت ها، نتایج و آثار گوناگون حوادث تاریخی

۴) دربرگرفتن همه ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، هنری و ... جوامع گذشته

۵۵- کدام مورد در خصوص مراحل پژوهش در تاریخ، عبارت زیر را به درستی تکمیل می کند؟

«ممکن نیست بعد از مرحله تدوین پرسش های تحقیق، .....»

۱) پژوهشگر اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق را از منابع و اسناد تاریخی استخراج، تنظیم و دسته بندی نماید.

۲) به دنبال این مطلب باشد که ببیند منابع و اطلاعات کافی در مورد آن موجود است.

۳) همانند کارآگاهان پلیس به دنبال بازسازی وقایع گذشته باشد.

۴) به دنبال ارزیابی میزان اعتبار، دقت و صحت منابع و اسناد باشد.

۵۶- کدام موارد دربارهٔ مرحلهٔ دوم پژوهش در تاریخ درست است؟

- (الف) در این مرحله، هدف پژوهش مشخص می‌شود.
 (ب) در این مرحله، گرایش دینی، اجتماعی یا سیاسی نویسندگان منابع مشخص می‌گردد.
 (ج) این مرحله، مانع از به بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش می‌شود.
 (د) در این مرحله، اثر و فایده‌دار بودن موضوع پژوهش مشخص می‌گردد.
- (۱) «الف» - «ب»   (۲) «ب» - «ج»   (۳) «الف» - «ج»   (۴) «ج» - «د»

۵۷- کدام گزینه در مورد تاریخ‌نگاری در دورهٔ باستان درست است؟

- (الف) رومی‌ها فن تاریخ‌نویسی را تکامل بخشیدند.
 (ب) برخی پژوهشگران رواج و رونق ادبیات و فلسفه را در گسترش و شکوفایی علم تاریخ در یونان باستان مؤثر دانسته‌اند.
 (ج) بخش عمدهٔ کتاب تاریخ هرودت به شرح جنگ‌های آتن و اسپارت اختصاص دارد.
 (د) تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن از قرن پنجم میلادی در یونان باستان آغاز گردید.
- (۱) «الف» - «د»   (۲) «ب» - «ج»   (۳) «ج» - «د»   (۴) «الف» - «ب»

۵۸- در کدام گزینه تقدم و تأخر مراحل پژوهش در تاریخ به درستی آورده شده است؟

- (۱) گردآوری و تنظیم اطلاعات قبل از شناسایی منابع و بعد از تحلیل و تفسیر اطلاعات انجام می‌گیرد.
 (۲) شناسایی منابع بعد از انتخاب موضوع و قبل از گردآوری و تنظیم اطلاعات انجام می‌شود.
 (۳) انتخاب موضوع قبل از تدوین پرسش‌های تحقیق و بعد از شناسایی منابع انجام می‌گیرد.
 (۴) تدوین پرسش‌های تحقیق بعد از گردآوری و تنظیم اطلاعات و قبل از شناسایی منابع صورت می‌گیرد.

۵۹- هر یک از عبارتهای زیر مربوط به کدام فواید و کارکردهای مطالعهٔ تاریخ است؟

- (الف) آگاهی افراد یک جامعه نسبت به گذشتهٔ مشترکشان، باعث خودآگاهی و یگانگی بیشتر آنان می‌شود.
 (ب) مطالعهٔ تاریخ به ما کمک می‌کند تا بفهمیم که فرهنگ‌ها و جوامع بشری چگونه و تحت تأثیر چه عوامل و شرایطی به وجود آمده، پیشرفت کرده و به وضعیت امروزی رسیده‌اند.

- (۱) منبع شناخت و تفکر - بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده
 (۲) بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده - تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی
 (۳) تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی - بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده
 (۴) تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی - تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی

۶۰- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

- «تدوین و نگارش خدای‌نامک‌ها که جزء منابع ..... در پژوهش تاریخی هستند و در زمان ..... نگارش شده‌اند، نمونه‌ای از دلبستگی ایرانیان به ..... است.»

- (۱) اصلی - ساسانیان - نگارش وقایع و ضبط سلسله حوادث تاریخی
 (۲) فرعی - هخامنشیان - نگارش مسائل اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی
 (۳) اصلی - هخامنشیان - نگارش وقایع و ضبط سلسله حوادث تاریخی
 (۴) فرعی - ساسانیان - نگارش مسائل اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی

جغرافیا

۶۱- کدام گزینه با توجه به عبارت‌های داده شده درست است؟

الف) بررسی تأثیر کاهش دما با افزایش ارتفاع بر مکان و زندگی انسان

ب) مطالعه تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات و عرضه و تقاضا

۱) «الف» در رابطه با علم هواشناسی و «ب» در رابطه با علم اقتصاد

۲) «الف» در رابطه با علم آب و هواشناسی و «ب» در رابطه با علم جغرافیای اقتصادی

۳) «الف» در رابطه با علم آب و هواشناسی و «ب» در رابطه با علم اقتصاد

۴) «الف» در رابطه با علم هواشناسی و «ب» در رابطه با علم جغرافیای اقتصادی

۶۲- با توجه به شکل زیر، کدام مورد در رابطه با علم جغرافیا و شاخه‌های آن تدوین شده است؟

۱) اگر «الف» جغرافیا باشد، «ب» و «ج» به ترتیب جغرافیای طبیعی و

ژئومورفولوژی هستند.

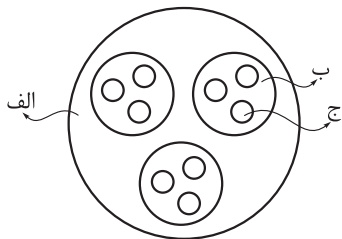
۲) اگر «الف» جغرافیا باشد، «ب» زیرشاخه «ج» خواهد بود و «ج» می‌تواند

جغرافیای زیستی باشد.

۳) در صورتی که «ب» جغرافیای طبیعی باشد، بنابراین «الف» فنون جغرافیایی

و «ج» کارتوگرافی است.

۴) در صورتی که «ب» جغرافیای طبیعی باشد، بنابراین «ج» زیرشاخه آن است که می‌تواند زمین‌شناسی باشد.

۶۳- کدام مورد عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«امروزه بسیاری از جغرافی دانان اعتقاد دارند که جغرافیا آن قسمت از دانش بشری است که به انسان کمک می‌کند.....»

۱) تا برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست بزند و در نتیجه محیط طبیعی را به محیط جغرافیایی تبدیل کند.

۲) تا با یک دید همه‌جانبه بررسی‌ها و مطالعات خود را در مورد شاخه‌های مختلف این علم و روابط بین آن‌ها انجام دهد.

۳) بین جغرافیا و سایر رشته‌ها ارتباط به وجود آورد و به کمک سایر علوم به سؤالات خود پاسخ دهد.

۴) با ویژگی‌های طبیعی و انسانی و روابط بین آن‌ها در محیط آشنا شود و از آن‌ها در جهت بهبود زندگی خویش استفاده کند.

۶۴- به ترتیب شکل «الف» و «ب» نشان‌دهنده کدام عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی است؟

«ب»

«الف»

۱) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها (الف) - نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها (ب)

۲) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها (الف) - نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها (ب)

۳) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها (الف) - درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها (ب)

۴) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها (الف) - درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها (ب)

۶۵- اگر علوم فضایی «الف» و هندسه «ب» باشد، کدام عبارت زیر درست است؟

- (۱) «الف» و «ب» هر دو از زیرشاخه‌های فنون جغرافیایی هستند.
- (۲) «الف» از زیر شاخه‌های فنون جغرافیایی و «ب» علمی است که «الف» برای پاسخ به سؤالات خود از آن استفاده می‌کند.
- (۳) «الف» و «ب» علمی هستند که در فنون جغرافیایی برای پاسخ به سؤالات از آن‌ها استفاده می‌شود.
- (۴) «ب» از زیرشاخه‌های فنون جغرافیایی و «الف» علمی است که «ب» برای پاسخ به سؤالات خود از آن استفاده می‌کند.

۶۶- کدام عبارت‌ها درباره «پدیده» درست است؟

- (الف) یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی که محسوس و مشهود است.
- (ب) فعالیت‌های انسان در آن‌جا انجام می‌شود.
- (ج) بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبه خود از هم تأثیر می‌پذیرند.
- (د) شامل دو مفهوم مکان و روابط متقابل انسان با محیط است.

(۱) «الف» و «ج»	(۲) «ب» و «د»
(۳) «الف» و «د»	(۴) «ب» و «ج»

۶۷- با توجه به مبحث کل‌نگری در جغرافیا، چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی، که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است، سبب می‌شود .....

- (۱) محیط طبیعی که مجموعه‌ای متعادل است با ورود انسان، زمینه‌های تغییر آن در جهت منفی و تخریب آغاز شود و این تعادل بر هم بخورد.
- (۲) جغرافی‌دان با دید ترکیبی موضوعات را مطالعه و بررسی کند؛ زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کند.
- (۳) که انسان در محیط تأثیر بسیاری بگذارد و فناوری‌های جدید انسان را قادر به بهره‌برداری از محیط کرده و میزان دسترسی آن را گسترش دهد.
- (۴) توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی شناخته شود و جغرافیا به عنوان علمی برای زندگی بهتر باشد.

۶۸- کدام عبارت در مورد تصویر داده‌شده درست است؟

- (۱) روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت جریانی پیوسته ادامه داشته و سبب تغییر شکل مکان می‌شود.
- (۲) هوش و استعداد انسان به او کمک می‌کند تا از محیط طبیعی که مجموعه‌ای نامتعادل است بهره‌مند شود.
- (۳) در دهه‌های اخیر، فناوری به کمک انسان آمده و سبب شده است که انسان در محیط تأثیر بسیاری بگذارد.
- (۴) انسان برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست می‌زند و در نتیجه محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود.

۶۹- کدام گزینه عبارت داده شده را به درستی کامل می کند؟

«جغرافی دان با هدف ..... به مطالعه ..... می پردازد و با تهیه نقشه شهر امکان گسترش فیزیکی شهر را بررسی می کند و با مطالعه بافت جمعیت شهر، میزان رشد آن و امکان ..... آن را حدس می زند.»

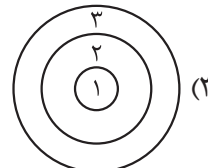
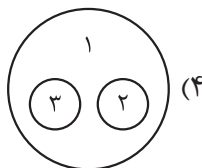
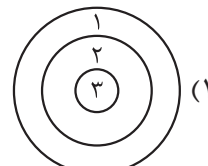
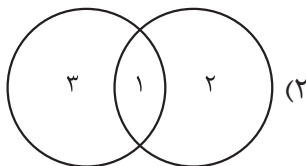
(۱) توسعه یک شهر - همه جانبه - مهاجرپذیری

(۲) زندگی بهتر - توان ها و ظرفیت های محیطی - مهاجرفرستی

(۳) توسعه یک شهر - توان ها و ظرفیت های محیطی - مهاجرفرستی

(۴) زندگی بهتر - همه جانبه - مهاجرپذیری

۷۰- اگر محیط جغرافیایی (۱) و محیط طبیعی (۲) و محیط انسانی (۳) باشد، کدام تصویر درست است؟

منطق

۷۱- منظور از «ابزاری بودن» علم منطق در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (۱) به کارگیری منطق به خودی خود باعث افزودن بر محتوای علوم و رسیدن به محتوای جدید نمی شود.
- (۲) برای آموختن منطق همچون فعالیت‌هایی مانند دوچرخه سواری و رانندگی، نیاز به تمرین و ممارست داریم.
- (۳) به کارگیری علم منطق باعث سرعت و دقت بیشتر در تشخیص عوامل خطای ذهن انسان می شود.
- (۴) دانستن خطاهای ذهن از پیش فرض‌های علم منطق است که از این رو منطق را به علم پزشکی تشبیه کرده‌اند.

۷۲- کدام عبارت در توضیح هدف علم منطق مناسب تر است؟

- (۱) آموزش شیوه درست اندیشیدن
- (۲) جلوگیری از خطای اندیشه
- (۳) دسته‌بندی خطاهای ذهن و توضیح قوانین تفکر
- (۴) تدوین دستورالعمل اندیشه درست و وضع قواعد ذهن

۷۳- انسان بدون دانستن نام قواعد منطقی آن‌ها را در زندگی خود به کار می برد، بنابراین نمی توان گفت .....

- (۱) منطق دانان قواعد اندیشه را کشف می کنند و آن را در علم منطق بیان می کنند
- (۲) ذهن همواره در معرض لغزش است و در مواردی مثل استدلال‌های پیچیده معمولاً دچار خطا می شود
- (۳) اگر علم منطق نبود، اندیشه بدون لغزش و خطا برای انسان ناممکن بود
- (۴) منطق را باید به کار گرفت و خواندن دستورالعمل‌های نظری کفایت نمی کند

۷۴- کدام گزینه عبارت درستی را در مورد حیطة کاربرد منطق بیان می کند؟

- (۱) منطق در گفت‌وگوهای روزمره کاربردی ندارد و بیشتر در مسائل آکادمیک و علمی مورد استفاده است.
- (۲) افزایش اطلاعات در دسترس در سال‌های اخیر باعث کشف اهمیت کاربرد منطق در استدلال‌ها شده است.
- (۳) آگهی‌های تجاری معمولاً نوعی تعریف برای محصول مورد نظر ارائه می دهند و از این رو آموختن منطق برای بررسی درستی و نادرستی آن‌ها لازم است.
- (۴) اگرچه منطق در ارزیابی اندیشه‌های فلسفی کاربرد دارد، اما نیاز ما به درست فکر کردن و تصمیم‌گیری صحیح، حیطة کاربرد آن را وسیع تر می کند.

۷۵- به ترتیب برای معلوم کردن اصطلاح «فخر و مدین» و گزاره «انسان نوع تکامل یافته شامپانزه است» به کدام

موارد نیازمندیم؟

(۱) تصور - تصدیق	(۲) تصدیق - تصور
(۳) استدلال - تعریف	(۴) تعریف - استدلال

۷۶- گزاره مطرح شده در کدام گزینه فارغ از حکم و قضاوت و واقعیت یا عدم واقعیت است؟

- (۱) گاه گویی خواب می بیند، خویش را در بارگاه پرفروغ مهر
- (۲) یاد ایام شکوه و فخر و عصمت را، می سراید شاد
- (۳) این شکسته چنگ بی قانون، رام چنگ چنگی شوریده رنگ پیر
- (۴) عرصه انکار و وهن و غدر و بیداد است

۷۷- کدام گزینه در مورد اقسام دانش بشری و ارتباط آن‌ها با علم منطق درست است؟

- ۱) نسبت دادن یک صفت به مفهوم مجهولی مثل «اسطرلاب»، در حیطة تصور است.
- ۲) در تعریف تصویری مجهول مانند «اسطرلاب» باید از صورهایی استفاده کنیم که برایمان معلوم هستند.
- ۳) از آن‌جا که وظیفه منطق جلوگیری از خطای اندیشه است، علم منطق را به دو بخش تصور و تصدیق تقسیم کرده‌اند.
- ۴) اگر صفتی را به چیزی نسبت دهیم که با واقعیت مغایرت داشته باشد، نمی‌توان گفت یک تصدیق را بیان کرده‌ایم.

۷۸- بخشی از دانش ما درباره جهان شامل قضاوت‌هایی است که ما درباره امور واقعی یا خیالی می‌کنیم. در کدام گزینه چنین نوعی از دانش دیده می‌شود؟

- ۱) بیا بیا که مرا با تو ماجرای هست
- ۲) به کام دشمن و بیگانه رفت چندین روز
- ۳) بگوی اگر گنهی رفت و گر خطایی هست
- ۴) مکن که مظلّمه خلق را جزایی هست

۷۹- گزاره کدام گزینه را می‌توان «معلوم کردن تصدیق مجهول» دانست؟

- ۱) تو هستی، پس من می‌روم.
- ۲) در تصدیق، برخلاف تصور، حکم و قضاوت وجود دارد.
- ۳) استدلال یعنی ارائه دلیل.
- ۴) مثلث: شکل سه ضلعی

۸۰- در تعریف به بیان ..... امور می‌پردازیم و وجود فعل اسنادی در یک عبارت تصدیق بودن آن را ..... .

- ۱) چستی - قطعی می‌کند
- ۲) چرای - تضمین نمی‌کند
- ۳) چرای - قطعی می‌کند
- ۴) چستی - تضمین نمی‌کند

اقتصاد

۸۱- کدام یک از گزینه‌های زیر مربوط به ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق نمی‌باشد؟

(۱) خانم لطفی به تازگی یک رستوران با غذاهای ایرانی راه‌اندازی کرده است. او از مشتریان خود نظرخواهی کرده و متوجه شد که مشتریان رستوران، کباب ترش را به دلیل ترشی زیاد، دوست ندارند؛ در نتیجه سعی کرد که ترشی کباب را متعادل تر کند.

(۲) آقای فرهادی در کار باغبانی در منزل فعالیت می‌کند، او در کارش بسیار منظم است و با اشتیاق این کار را انجام می‌دهد.

(۳) خانم سهرابی یک دفتر مربوط به خدمات و نظافت در منزل راه‌اندازی کرده است، او در ابتدای فعالیت کسب و کار خود، سعی می‌کند برای به دست آوردن سود بیشتر منابع خود را افزایش دهد.

(۴) آقای رضوانی با مبلغ ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان در بانک سپرده‌ی پس‌انداز، باز کرده است. او برای راه‌اندازی یک مؤسسه آموزشی مجبور شد تا مبلغ سپرده را از بانک خارج کند تا بتواند مؤسسه را راه‌اندازی کند.

۸۲- پاسخ صحیح پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

الف) کدام یک از عبارتهای زیر مربوط به مهارت ابتکار عمل کارآفرین می‌باشد؟

ب) کدام یک از ویژگی‌های زیر مربوط به آگاهی و دانش کارآفرین نمی‌باشد؟

ج) کدام یک از موارد زیر از مصادیق کارآفرینی می‌باشد؟

(۱) الف) ایده‌های خود را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل کند / ب) موقعیت شرکت / ج) کار در یک مغازه‌ی لوازم الکتریکی

(۲) الف) ارائه‌ی کالا و خدمات جدید / ب) جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم / ج) راه‌اندازی یک کافه کتاب

(۳) الف) ایده‌های خود را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل کند / ب) توانایی مالی / ج) تدریس درس اقتصاد

(۴) الف) ارائه‌ی کالا و خدمات جدید / ب) پیشنهاد محصول / ج) راه‌اندازی شرکت تجهیزات پزشکی

۸۳- درست یا نادرست بودن عبارات زیر را مشخص کنید.

الف) یک کارآفرین موفق ضرورتاً از ابتدا کارآفرین نبوده است، اما حرکت با چشم باز بر مبنای شناخت روحیات خود،

او را قدم به قدم از سطوح ابتدایی کار به درجه‌های بالای آن می‌رساند.

ب) در ایران سالانه بیش از صد هزار شرکت ثبت می‌شود. این شرکت‌ها کارآفرینانی دارند که آن‌ها را اداره می‌کنند.

ج) کارآفرینان با دارایی و سرمایه‌های خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند.

(۱) نادرست - درست - نادرست (۲) نادرست - نادرست - نادرست

(۳) درست - نادرست - نادرست (۴) نادرست - نادرست - درست

محل انجام محاسبات

۸۴- پاسخ صحیح پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- الف) امروزه حدود چند درصد مردم ایران از یک شبکه اجتماعی استفاده می‌کنند؟
 ب) حدود چند سال پیش هیچ شبکه اجتماعی وجود نداشت، چون کسی هیچ شبکه‌ای راه‌اندازی نکرده بود؟
 ج) بسیاری از کسب‌وکارهای نوپا عمر کوتاهی دارند. به طوری که تنها ..... آن‌ها می‌توانند از ..... عبور کنند و به کارشان ادامه بدهند.

۱) الف) ۶۰ درصد / ب) ۲۰ سال / ج) $\frac{2}{3}$ - ده‌سالگی

۲) الف) ۴۰ درصد / ب) ۱۵ سال / ج) $\frac{2}{3}$ - شش‌سالگی

۳) الف) ۴۰ درصد / ب) ۲۰ سال / ج) ۵۰ درصد - ده‌سالگی

۴) الف) ۶۰ درصد / ب) ۲۰ سال / ج) ۵۰ درصد - شش‌سالگی

۸۵- با توجه به اطلاعات مربوط به یک کارگاه تولیدی، نتیجه عملکرد این کارگاه در طی یک سال گذشته چگونه بوده است؟

الف) هزینه خرید سالیانه ماشین‌آلات ۷۵۰ میلیون ریال

ب) اجاره سالیانه کارگاه: $\frac{1}{5}$ هزینه خرید سالیانه ماشین‌آلات

ج) پرداخت حقوق ماهیانه هر کارگر $\frac{2}{3}$ اجاره سالیانه کارگاه (در مجموع ۹ کارگر)

د) هزینه خرید سالیانه مواد اولیه ۱۵ درصد حقوق سالیانه مجموع کارگران

ه) درآمد ناشی از فروش محصول ۵ / ۸ برابر هزینه خرید سالیانه مواد اولیه

و) خرید ماشین فرزند مدیر کارخانه ۳۰ میلیون ریال

۱) ۴۲۰ میلیون ریال ضرر کرده است. ۲) ۴۵۰ میلیون ریال سود برده است.

۳) ۴۲۰ میلیون ریال سود برده است. ۴) ۴۵۰ میلیون ریال ضرر کرده است.

۸۶- کدام گزینه در ارتباط با داشتن انگیزه لازم برای شروع فعالیت توسط یک کارآفرین صحیح است؟

- ۱) با این که احتمال سودآوری و موفقیت آن‌ها کم نیست، ولی هزینه و ریسک‌پذیری زیادی را برای شروع فعالیت باید بپذیرد.
 ۲) با این که احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب و کار وجود دارد، احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست.
 ۳) با این که احتمال سودآوری و موفقیت بسیار وجود دارد، اما باید از کسب و کار خود مراقبت کند.
 ۴) با این که احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب و کار وجود دارد، اما کارآفرین می‌تواند از کسب و کار خود مراقبت کند و جلوی شکست را بگیرد.

- ۸۷- چند مورد از عبارات زیر در خصوص افرادی که راه‌های کسب درآمد نامشروع را انتخاب کرده‌اند، نادرست است؟
- (الف) این افراد نه تنها با فعالیت‌های غیرقانونی و غیرشرعی به هم‌نوعانشان ظلم می‌کنند، بلکه از مزایای کسب درآمد حلال نیز محروم مانده و اقتصاد خود و جامعه را در سراسیمی سقوط قرار می‌دهند.
- (ب) از آن‌جا که معمولاً دست افرادی که به این کسب و کارها اشتغال دارند در شهرهای بزرگ زود رو می‌شود، آن‌ها ترجیح می‌دهند به روستاها و محله‌های کوچک کوچ کنند تا آسان‌تر به فعالیت‌های خود بپردازند.
- (ج) این افراد معمولاً به دنبال ارزان خریدن و ارزان فروختن‌اند و خرید و فروش یا قاچاق برخی از کالاها را به صورت رقابتی درآورده‌اند، اما اگر کسی بخواهد با آن‌ها وارد رقابت اقتصادی شود، با انواع شگردها او را از پای درآورده و سود خودشان را حفظ می‌کنند.
- (د) این افراد معمولاً از رانت‌ها و موقعیت‌هایی که با فریب و ظاهرسازی به دست می‌آورند، سوء استفاده می‌کنند و به درآمدهای کلانی دست می‌یابند.
- (ه) با احتکار کالاهای مورد نیاز مردم در مواقع غیرضروری و ارزان فروختن آن‌ها، سودهای ناچیز می‌برند. آن‌ها برای کسب سود بیشتر، کتاب‌ها یا فیلم‌های اخلاقی تولید و منتشر می‌کنند و یا کالاها را بدون اغراق با بزرگ‌نمایی به مشتری نشان می‌دهند تا مشتری را به خرید ترغیب کنند.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۸۸- عبارتهای کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

- (الف) هر فعال اقتصادی و از جمله یک کارآفرین موفق برای انتخاب صحیح و درست باید چه کاری را انجام دهد؟
- (ب) کدام یک جزء «هزینه‌های تولید» یک تولیدکننده گندم نیست؟
- (ج) تولیدکننده‌ای که دچار ضرر و زیان شده است، چگونه می‌تواند از وضعیت زیان دوری کند؟
- (۱) (الف) ابتدا راه‌های کسب درآمدش را مشخص کند. / (ب) پرداخت اجاره به صاحب زمینی که آن را در اختیار گرفته است تا در آن به فعالیت کشاورزی بپردازد. / (ج) با افزایش قیمت فروش محصول خود و کاهش بهره‌وری
- (۲) (الف) هزینه‌ها و درآمدهایش را محاسبه کند. / (ب) پرداخت قیمت با اجاره سرمایه فیزیکی مثل تراکتور یا گاوآهن و گاو، به صاحبان آن‌ها / (ج) با افزایش درآمد و کاهش هزینه‌ها
- (۳) (الف) ابتدا راه‌های کسب درآمدش را مشخص کند. / (ب) پولی که تولیدکننده از فروش محصول گندم خود به دست می‌آورد. / (ج) با افزایش قیمت فروش محصول خود و کاهش بهره‌وری
- (۴) (الف) هزینه‌ها و درآمدهایش را محاسبه کند. / (ب) پولی که مابه‌التفاوت درآمد و هزینه است و تولیدکننده گندم از فعالیت اقتصادی خود به دست می‌آورد. / (ج) با افزایش درآمد و کاهش هزینه‌ها

محل انجام محاسبات

۸۹- در صورتی که درآمد کارگاهی در سال گذشته سه برابر هزینه‌های تولید آن کارگاه و سود حاصل شصت و چهار میلیون تومان باشد، آن‌گاه:

- الف) هزینه‌های تولید آن کارگاه، چند میلیون تومان بوده است؟
 ب) میزان درآمد کارگاه در سال گذشته، چند میلیون تومان بوده است؟
۹۶ - ۳۲ (۲)	۵۴ - ۱۸ (۱)
۱۲۸ - ۳۲ (۴)	۷۲ - ۲۴ (۳)

۹۰- کدام گزینه مصدقی برای کارآفرینی است؟

- (۱) علی دانش و تخصص کافی برای برنامه‌نویسی را دارد. او تصمیم گرفته است به عنوان توسعه‌دهنده نرم‌افزار و اپلیکیشن موبایل در یک شرکت خصوصی کار کند.
- (۲) سحر تسلط کافی بر زبان انگلیسی دارد و تصمیم گرفته است به عنوان مترجم در یک شرکت بین‌المللی شروع به کار کردن کند.
- (۳) صدرا دانش آموخته رشته روان‌شناسی است و تصمیم گرفته است به صورت آنلاین به خانواده‌ها مشاوره دهد و از این طریق درآمد و تجربه کسب کند.
- (۴) حسن می‌خواهد در یک سامانه هوشمند درخواست خودرو، به عنوان راننده ثبت‌نام کند. در این سامانه ساعت کاری ثابتی وجود ندارد و او می‌تواند با توجه به موقعیت و نیاز خود به صورت پاره‌وقت یا تمام‌وقت در آن فعالیت کند.

مهم ترین ویژگی های آزمون های خیلی سبز در پایه های دهم و یازدهم:

- ۱- برگزاری دست کم یک آزمون در ماه بر اساس روال تدریس در مدرسه
- ۲- برگزاری آزمون های ویژه برای زمان های خاص (میان ترم، ترم، پس از عیدو...)
- ۳- امکان جبران عقب ماندگی ها یا دوره مطالب برای تثبیت آنها

پاسخ نامه تشریحی آزمون را ساعت ۱۶ از صفحه شخصی
خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

azmoon.kheilisabz.com

پاسخ نامہ آزمون آزمائشی خلی سبز

رشتہ انسانی

مرحلہ اول

پایہ دہم

تاریخ برگزاری: ۲۷/مهر/۱۴۰۳

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۰۴

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	مسعود شفیعی
زبان و ادبیات فارسی	مهدی نظری قهرودی
علوم اجتماعی	الهام رضایی
زبان عربی	اسرافیل قربان پور
تاریخ	بہروز یحیی
جغرافیا	بہروز یحیی
منطق	محمدابراہیم مازنی
اقتصاد	نوشین خدایی نیا - سارا شریفی

نام درس	مستول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامہ	کارشناسان علمی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	مسعود شفیعی	مسعود شفیعی	مسعود شفیعی	علی شہرایی	شمیم پهلوان شریف فرشاد پورالیاسی
زبان و ادبیات فارسی	مهدی نظری قهرودی	مهدی نظری قهرودی	مهدی نظری قهرودی	معصومہ رحمانی	سید علی مرتضوی باروق
علوم اجتماعی	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فرناز سلیمانی	علی سلوکی مرتضی عزیزی
زبان عربی	اسرافیل قربان پور	اسرافیل قربان پور	اسرافیل قربان پور	مختار حسامی	لیلا ایزدی
تاریخ	بہروز یحیی	بہروز یحیی	بہروز یحیی	خدیحہ جنت علیپور	وجیبہ صادقی مالواجردی مرتضی عزیزی
جغرافیا	بہروز یحیی	بہروز یحیی	بہروز یحیی	مریم صالحی	وجیبہ صادقی مالواجردی مرتضی عزیزی
منطق	محمدابراہیم مازنی	محمدابراہیم مازنی	محمدابراہیم مازنی	پارسا پور کمال	علی سلوکی - زہرا فرہادی مہر
اقتصاد	علی محسنی	علی محسنی	علی محسنی	مہدی ضیایی	تارا کریمی شاہین محمدی

سرپرست محتوایی: فاطمہ آقاجانیپور

مشاور محتوایی: مریم صالحی

ریاضی و آمار

جواب معادله $\frac{3}{4}x - \frac{1}{3} = \frac{1}{5}x + \frac{1}{4}$ کدام است؟

۱

$\frac{50}{57}$ (۴)

$\frac{50}{33}$ (۳)

$\frac{10}{33}$ (۲)

$\frac{10}{57}$ (۱)

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

Hint دو طرف را در ۶۰ ضرب کنید.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: برای این که مخرج‌ها از بین بروند، دو طرف معادله را در ک.م.م مخرج‌ها یعنی در ۶۰ ضرب می‌کنیم:

$$60 \times \left(\frac{3}{4}x - \frac{1}{3} \right) = 60 \times \left(\frac{1}{5}x + \frac{1}{4} \right)$$

$$\Rightarrow \left(\cancel{60} \times \frac{3}{\cancel{4}} x \right) - \left(\cancel{60} \times \frac{1}{\cancel{3}} \right) = \left(\cancel{60} \times \frac{1}{\cancel{5}} x \right) + \left(\cancel{60} \times \frac{1}{\cancel{4}} \right)$$

$$\Rightarrow 45x - 20 = 12x + 30$$

گام دوم: عبارات مجهول را به سمت چپ تساوی و اعداد را به سمت راست تساوی می‌بریم:

$$45x - 12x = 30 + 20$$

$$\Rightarrow 33x = 50 \Rightarrow x = \frac{50}{33}$$

اگر $x = 2$ جواب معادله $x^2 - 5x = a^2 - 5a + 2x - 4$ باشد، کدام یک از مقادیر زیر عددی صحیح است؟

۵a (۴)

۴a (۳)

۳a (۲)

۲a (۱)

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

کافی به جای x ها ۲ قرار بدین و معادله به دست آمده رو حل کنین تا مقدار a حاصل بشه.

Hint

جواب هر معادله در خود معادله صدق می کند، یعنی اگر جای x های یک معادله جواب آن معادله را قرار دهیم، به یک تساوی می رسیم.

دربش Box

گام اول: $x = 2$ جواب معادله است، پس به جای همه x ها ۲ قرار می دهیم:

پاسخ خیلی تشریحی

$$(x+a)^2 - 5x = a^2 - 5a + 2x - 4 \Rightarrow (2+a)^2 - \underbrace{5 \times 2}_{10} = a^2 - 5a + \underbrace{2 \times 2}_{4} - 4$$

گام دوم: معادله به دست آمده را ساده می کنیم:

$$(2+a)^2 - 10 = a^2 - 5a \Rightarrow 4 + 4a + a^2 - 10 = a^2 - 5a$$

گام سوم: عبارات مجهول را به سمت چپ تساوی و اعداد را به سمت راست تساوی می بریم:

$$4 + 4a - 10 = -5a \Rightarrow 4a + 5a = 10 - 4$$

$$\Rightarrow 9a = 6 \Rightarrow a = \frac{6}{9} = \frac{2}{3}$$

گام چهارم: حالا داریم:

$$2a = \frac{4}{3}$$

$$3a = 2$$

$$4a = \frac{8}{3}$$

$$5a = \frac{10}{3}$$

که واضح است $3a$ صحیح است.

سه برابر عددی به علاوه هشت، نصف تفاضل آن عدد از ۲ است. مجذور این عدد کدام است؟

$$\frac{25}{9} \text{ (۴)}$$

$$-\frac{18}{5} \text{ (۳)}$$

$$4 \text{ (۲)}$$

$$1 \text{ (۱)}$$

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۱

عدد اولیه را x می‌گیریم و معادله گفته شده را به زبان ریاضی می‌نویسیم.

جدول زیر را به خاطر داشته باشید:

تفاضل x از y	مجذور x	جذر x	معکوس x	قرینه x	اصطلاح به زبان فارسی
$y - x$	x^2	$\sqrt{x}$	$\frac{1}{x}$	$-x$	نحوه نوشتن به زبان ریاضی

دربش Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: عدد مورد نظر را x می‌گیریم.

گام دوم: سه برابر x به علاوه هشت می‌شود:

تفاضل آن عدد از ۲ می‌شود:

پس نصف تفاضل آن عدد از ۲ می‌شود:

گام سوم: $3x + 8$ و $\frac{1}{2}(2 - x)$ برابرند:

$$3x + 8$$

$$2 - x$$

$$\frac{1}{2}(2 - x)$$

$$3x + 8 = \frac{1}{2}(2 - x)$$

گام چهارم: طرفین را در ۲ ضرب می‌کنیم تا $\frac{1}{2}$ از بین برود:

$$2 \times (3x + 8) = 2 \times \frac{1}{2}(2 - x) \Rightarrow 6x + 16 = 2 - x$$

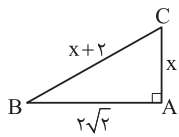
$$\Rightarrow 6x + x = 2 - 16 \Rightarrow 7x = -14 \Rightarrow x = -2$$

گام پنجم: مجذور این عدد برابر است با:

$$(-2)^2 = 4$$

گول نخوری ✗ اگر تفاضل x از ۲ را به اشتباه به صورت $x - 2$ در نظر می‌گرفتید، به گزینه (۳) می‌رسیدید!

$$\sqrt{2} \quad (2)$$

$$2\sqrt{2} \quad (4)$$

مساحت مثلث قائم الزاویه مقابل جقدر است؟

۴

۱ (۱)

۲ (۳)

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۱

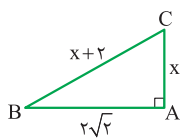
کافیه از قضیه فیثاغورس کمک بگیرید. **Hint**

درسی Box

قضیه فیثاغورس: در هر مثلث قائم الزاویه، مجموع مربعات طول اضلاع قائمه با مربع وتر برابر است، یعنی:

$$\Rightarrow \underbrace{AB^2 + AC^2}_{\text{مجموع مربعات طول اضلاع قائمه}} = \underbrace{BC^2}_{\text{مربع وتر}}$$

$$\Rightarrow x^2 + (2\sqrt{2})^2 = (x+2)^2$$

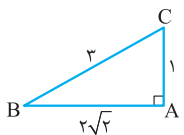
پاسخ خیلی تشریحی ✓ گام اول: با استفاده از قضیه فیثاغورس داریم:

گام دوم: معادله را حل می کنیم:

$$x^2 + (2\sqrt{2})^2 = (x+2)^2 \Rightarrow x^2 + 8 = x^2 + 4x + 4 \Rightarrow 8 - 4 = 4x$$

$$\Rightarrow 4 = 4x \Rightarrow x = 1$$

گام سوم: پس طول اضلاع مثلث به شکل مقابل است:

$$\Rightarrow \text{مساحت} = \frac{\text{ارتفاع} \times \text{قاعده}}{2} = \frac{AB \times AC}{2} = \frac{2\sqrt{2} \times 1}{2} = \sqrt{2}$$

عطا تعدادی دلار داشت. او $\frac{1}{5}$ دلارا را به مسعود و $\frac{1}{3}$ مابقی دلارا را به ایمان می دهد. بعد از چند روز، مسعود نیمی از دلارهایی که عطا به او داده بود را به عطا پس می دهد. اگر عطا الان ۵۷ دلار داشته باشد، ایمان چند دلار از عطا گرفته بود؟

۹۰ (۴)

۴۸ (۳)

۲۴ (۲)

۱۸ (۱)

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: تعداد دلارهای اولیه عطا را X می گیریم. $\frac{1}{5} X$ دلارهای عطا می شود $\frac{1}{5} X$ ، پس عطا $\frac{4}{5} X$ دلار به مسعود می دهد.

گام دوم: بعد از این که عطا $\frac{1}{5} X$ دلارهایش را به مسعود بدهد، تعداد دلارهای باقی مانده برای عطا برابر می شود با:

$$X - \frac{1}{5} X = \frac{4}{5} X$$

گام سوم: $\frac{1}{3}$ دلارهای باقی مانده برای عطا می شود $\frac{4}{15} X$ ، پس عطا $\frac{4}{15} X$ دلار هم به ایمان می دهد.

گام چهارم: بعد از این که عطا $\frac{1}{3} X$ مابقی دلارا را به ایمان بدهد، تعداد دلارهای باقی مانده برای عطا برابر می شود با:

$$\frac{4}{5} X - \frac{4}{15} X = \frac{12X - 4X}{15} = \frac{8X}{15}$$

گام پنجم: مسعود از عطا $\frac{1}{5} X$ دلار گرفته بود که نصف آن می شود $\frac{1}{10} X$ ، پس مسعود $\frac{1}{10} X$ دلار به عطا پس می دهد.

بنابراین تعداد دلارهای عطا برابر می شود با:

$$\frac{8}{15} X + \frac{1}{10} X = \frac{16X + 3X}{30} = \frac{19X}{30}$$

گام ششم: $\frac{19X}{30}$ باید برابر ۵۷ باشد:

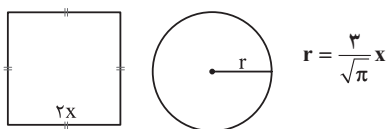
$$\frac{19}{30} X = 57 \Rightarrow X = 90$$

گام هفتم: همان طور که در گام سوم دیدیم، ایمان از عطا $\frac{4}{15} X$ دلار گرفته بود:

$$\frac{4}{15} X = \frac{4}{15} \times 90 = 24$$

پس ایمان از عطا ۲۴ دلار گرفته بود.

۶ اگر مجموع مساحت دو شکل زیر برابر ۱۱۷ باشد، طول قطر مربع کدام می شود؟

$$3\sqrt{2} \quad (2)$$

$$3 \quad (1)$$

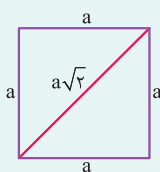
$$6\sqrt{2} \quad (4)$$

$$6 \quad (3)$$

زیرمبمش: فصل ۱- درس ۱

درپس Box

در مورد دایره و مربع، نکات زیر را به خاطر بسپارید.

- (۱) مساحت مربع به طول ضلع a برابر a^2 است.
- (۲) طول قطر مربعی به طول ضلع a ، برابر $a\sqrt{2}$ است.
- (۳) مساحت دایره به اندازه شعاع r ، برابر πr^2 است.
- (۴) محیط دایره به اندازه شعاع r ، برابر $2\pi r$ است.

گام اول: طول ضلع مربع برابر $2x$ است، پس مساحت مربع برابر $4x^2 = (2x)^2$ می شود.

گام دوم: اندازه شعاع دایره برابر $\frac{3}{\sqrt{\pi}}x$ است، پس مساحت دایره برابر $9x^2 = \pi \times \left(\frac{3}{\sqrt{\pi}}x\right)^2$ می شود.

$$\underbrace{4x^2}_{\text{مساحت مربع}} + \underbrace{9x^2}_{\text{مساحت دایره}} = 117 \Rightarrow \underbrace{13}_{1} x^2 = \underbrace{117}_{9} \Rightarrow x^2 = 9 \Rightarrow x = 3 \quad \text{است: } 117 \text{ دایره و مربع}$$

تذکر: دقت کنید جوابهای معادله $x^2 = 9$ ، $x = \pm 3$ است، اما چون در این جا طول ضلع مربع $2x$ است، پس x نمی تواند منفی باشد و $x = -3$ غیر قابل قبول است.

گام چهارم: $x = 3$ ، پس طول ضلع مربع برابر $2x = 2 \times 3 = 6$ و طول قطر آن برابر $6\sqrt{2}$ می شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بزرگ‌ترین ریشه معادله $9x^2 + 3x - 2 = 0$ چند برابر کوچک‌ترین ریشه معادله $x^4 - 9x^2 = 0$ است؟

$$-9 \quad (4)$$

$$-\frac{1}{9} \quad (3)$$

$$9 \quad (2)$$

$$\frac{1}{9} \quad (1)$$

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۲

Hint

معادله اول را به شکل $(3x)^2 + 1 \times (3x) - 2 = 0$ ببینید و آن را تجزیه کنید تا ریشه‌هایش به دست آیند. برای حل معادله دوم هم ابتدا از x^2 فاکتور بگیرید و سپس از اتحاد مزدوج استفاده کنید.

دروس Box

اتحادهای مزدوج و جمله‌مشتک به شکل زیرند:

$$\text{اتحاد مزدوج: } A^2 - B^2 = (A - B)(A + B)$$

$$\text{اتحاد جمله‌مشتک: } x^2 + \frac{m}{\alpha+\beta}x + \frac{n}{\alpha\beta} = (x + \alpha)(x + \beta)$$

حل معادله درجه دو به روش تجزیه:

برای حل معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ به روش تجزیه، ابتدا باید به کمک اتحاد جمله‌مشتک معادله را به شکل $( ) \times ( ) = 0$ بنویسیم؛ سپس هر کدام از پرانتزها را برابر صفر قرار دهیم تا ریشه‌های معادله حاصل شوند، برای مثال:

$$x^2 + 7x - 8 = 0 \Rightarrow (x + 8)(x - 1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x + 8 = 0 \Rightarrow x = -8 \\ x - 1 = 0 \Rightarrow x = 1 \end{cases}$$

گام اول: ابتدا معادله $9x^2 + 3x - 2 = 0$ را به شکل $(3x)^2 + 1 \times (3x) - 2 = 0$ می‌نویسیم.

گام دوم: حالا به کمک اتحاد جمله‌مشتک عبارت $(3x)^2 + 1 \times (3x) - 2 = 0$ را تجزیه و ریشه‌های آن را پیدا می‌کنیم:

$$(3x)^2 + 1 \times (3x) - 2 = (3x + 2)(3x - 1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} 3x + 2 = 0 \Rightarrow x = -\frac{2}{3} \\ 3x - 1 = 0 \Rightarrow x = \frac{1}{3} \end{cases}$$

پس ریشه بزرگ‌تر این معادله $x = \frac{1}{3}$ است.

گام سوم: برای پیدا کردن ریشه‌های معادله $x^4 - 9x^2 = 0$ ، ابتدا از x^2 فاکتور می‌گیریم:

$$x^4 - 9x^2 = 0 \Rightarrow x^2(x^2 - 9) = 0$$

حالا از اتحاد مزدوج کمک می‌گیریم:

$$x^2(x^2 - 9) = 0 \Rightarrow x^2(x - 3)(x + 3) \Rightarrow \begin{cases} x^2 = 0 \Rightarrow x = 0 \\ x - 3 = 0 \Rightarrow x = 3 \\ x + 3 = 0 \Rightarrow x = -3 \end{cases}$$

پس ریشه کوچک‌تر این معادله $x = -3$ است.

گام چهارم: بنابراین جواب برابر می‌شود با:

$$\frac{1}{3} - (-3) = \frac{10}{3}$$

اگر معادله درجه دوم $(x - \frac{k}{p})^2 = -k + 2$ ریشه مضاعف داشته باشد، مجموع k و ریشه مضاعف کدام است؟

۵ (۴)

۳/۵ (۳)

۳ (۲)

۲/۵ (۱)

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۲

Hint برای این که معادله ریشه مضاعف داشته باشد، باید سمت راست تساوی برابر صفر باشد.

درسی Box

در یک معادله درجه دو، اگر دو ریشه با هم برابر باشند، اصطلاحاً می‌گوییم معادله ریشه مضاعف دارد.

در معادله‌های درجه دو به شکل $(x - \alpha)^2 = b$ ، سه حالت داریم:

حالت اول: اگر $b < 0$ ، معادله ریشه ندارد.

حالت دوم: اگر $b = 0$ ، معادله ریشه مضاعف دارد که ریشه مضاعف همان α است.

حالت سوم: اگر $b > 0$ ، معادله دو ریشه متمایز دارد:

$$(x - \alpha)^2 = b \xrightarrow{b > 0} \begin{cases} x - \alpha = \sqrt{b} \Rightarrow x = \alpha + \sqrt{b} \\ x - \alpha = -\sqrt{b} \Rightarrow x = \alpha - \sqrt{b} \end{cases}$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓ **گام اول:** با توجه به درس باکس، برای این که معادله $(x - \frac{k}{p})^2 = -k + 2$ ریشه مضاعف داشته باشد، عبارت سمت راست تساوی

یعنی $-k + 2 = 0$ باید برابر صفر باشد:

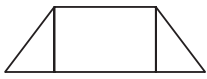
$$-k + 2 = 0 \Rightarrow k = 2$$

گام دوم: در معادله $(x - \frac{k}{p})^2 = -k + 2$ ، به جای k ها، ۲ می‌گذاریم:

$$(x - \frac{2}{p})^2 = -2 + 2 \Rightarrow (x - 1)^2 = 0 \xrightarrow{\text{مقدار ریشه مضاعف}} x = 1$$

گام سوم: پس مجموع k و ریشه مضاعف برابر $3 = 2 + 1$ است.

شکل مقابل از کنار هم قرار گرفتن دو مثلث یکسان و یک مستطیل به وجود آمده است که مساحت مستطیل از مربع مساحت هر کدام از مثلث‌ها هشت واحد کم‌تر است. اگر مساحت دوزنقه چهار برابر مساحت هر کدام از مثلث‌ها باشد، مساحت مستطیل کدام است؟

$$4 (2)$$

$$2 (1)$$

$$16 (4)$$

$$8 (3)$$

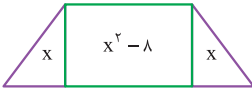
زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۲

مساحت دو مثلث سمت چپ و راست را برابر X و مساحت مستطیل را برابر $X^2 - 8$ فرض کنید.

Hint

گام اول: مساحت دو مثلث سمت چپ و راست را X فرض می‌کنیم. طبق گفته سؤال، مساحت

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مستطیل از مربع مساحت هر کدام از مثلث‌ها هشت واحد کم‌تر است، پس مساحت مستطیل برابر X^2

$X^2 - 8$ می‌شود:

گام دوم: حالا با توجه به شکل رسم‌شده، مساحت دوزنقه برابر می‌شود با:

$$X + X^2 - 8 + X = X^2 + 2X - 8$$

گام سوم: از طرفی مساحت دوزنقه چهار برابر مساحت هر کدام از مثلث‌ها یعنی برابر $4X$ است، پس باید $X^2 + 2X - 8$ و $4X$ برابر باشند:

$$X^2 + 2X - 8 = 4X \Rightarrow X^2 + 2X - 4X - 8 = 0 \Rightarrow X^2 - 2X - 8 = 0$$

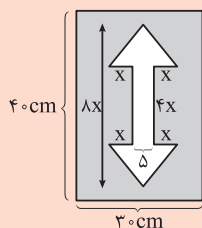
گام چهارم: معادله را تجزیه و حل می‌کنیم:

$$X^2 - 2X - 8 = 0 \Rightarrow (X - 4)(X + 2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} X = 4 \checkmark \\ X = -2 \end{cases} \quad \text{غ.ق.ق. (چون مساحت منفی نیست.)}$$

گام پنجم: $X = 4$ است، پس مساحت مستطیل برابر $4^2 - 8 = 16 - 8 = 8$ می‌شود.

۱۰

برای ساخت تابلوی راهنمایی «دو طرفه» روی یک پل، مطابق شکل زیر از برچسب‌های خاکستری و سفید استفاده می‌شود. هزینه 1 cm^2 برچسب سفید 10 تومان و هزینه 1 cm^2 برچسب خاکستری 15 تومان است. اگر مجموع هزینه برچسب‌های سفید و خاکستری 1170 تومان شده باشد، X کدام است؟

۱ (۱)

۱/۵ (۲)

۳ (۳)

۴ (۴)

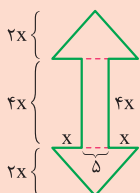
زیرمبحث: فصل ۱- درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: ابتدا مساحت فلش سفید رنگ را محاسبه می‌کنیم. این فلش از دو مثلث مشابه و یک مستطیل به وجود آمده است. اندازه طول و عرض مستطیل $4X$ و 5 است، پس مساحت مستطیل برابر $20X = 4X \times 5$ می‌شود.

گام دوم: ارتفاع فلش $8X$ است. حالا با توجه به این که ارتفاع مستطیل $4X$ بود، مجموع ارتفاع مثلث‌ها برابر $4X = 8X - 4X$ می‌شود.

ارتفاع
مستطیل
فلش

از طرفی، چون دو مثلث یکسان‌اند، پس ارتفاع هر کدام نصف $4X$ ، یعنی ارتفاع هر مثلث $2X$ می‌شود.

گام سوم: قاعده هر مثلث $X + 5 + X = 2X + 5$ و ارتفاع آن $2X$ است، پس مساحت هر مثلث برابر است با:

$$\frac{\text{قاعده} \times \text{ارتفاع}}{2} = \frac{X \times (2X + 5)}{2} = X(2X + 5) = 2X^2 + 5X$$

گام چهارم: بنابراین مساحت فلش برابر می‌شود با:

$$2X^2 + 5X + 20X + 2X^2 + 5X = 4X^2 + 30X$$

گام پنجم: ابعاد تابلوی راهنمایی 30 و 40 است، پس مساحت کل تابلو برابر $1200 = 30 \times 40$ می‌شود.

گام ششم: حالا مساحت قسمت خاکستری رنگ برابر می‌شود با:

$$1200 - (4X^2 + 30X) = 1200 - 4X^2 - 30X$$

گام هفتم: هزینه هر 1 cm^2 برچسب سفید 10 تومان است. حالا با توجه به این که فقط برای فلش از برچسب سفید رنگ استفاده می‌شود، هزینه کل برچسب‌های سفید برابر می‌شود با:

$$10(4X^2 + 30X) = 40X^2 + 300X$$

گام هشتم: هزینه هر 1 cm^2 برچسب خاکستری 15 تومان است. حالا با توجه به این که فقط برای قسمت‌های خارج فلش از برچسب خاکستری رنگ استفاده می‌شود، هزینه کل برچسب‌های سفید برابر می‌شود با:

$$15(1200 - 4X^2 - 30X) = 1800 - 60X^2 - 450X$$

گام نهم: پس مجموع هزینه برابر است با:

$$\underbrace{40X^2 + 300X}_{\text{هزینه برچسب‌های سفید}} + \underbrace{1800 - 60X^2 - 450X}_{\text{هزینه برچسب‌های آبی}} = -20X^2 - 150X + 1800$$

گام دهم: این مقدار باید برابر 1170 باشد:

$$-20X^2 - 150X + 1800 = 1170 \Rightarrow -20X^2 - 150X + 1800 - 1170 = 0$$

$$\Rightarrow -20X^2 - 150X + 630 = 0 \xrightarrow{\div(-5)} 4X^2 + 30X - 126 = 0$$

گام یازدهم: معادله بالا را به صورت $(2X)^2 + 15 \times (2X) - 126 = 0$ می‌نویسیم و آن را به کمک اتحاد جمله مشترک حل می‌کنیم:

$$(2X)^2 + 15 \times (2X) - 126 = 0 \Rightarrow (2X + 21)(2X - 6) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 2X + 21 = 0 \Rightarrow X = -\frac{21}{2} \\ 2X - 6 = 0 \Rightarrow X = 3 \checkmark \end{cases} \quad (\text{غ. ق. ق. چون طول ضلع نمی‌تواند منفی باشد.})$$

علوم و فنون ادبی

۱۱

کدام گزینه اطلاعات نادرستی دربارهٔ مبانی تحلیل متن ارائه می‌کند؟

- ۱) پیش از خوانش متن، نگاهی کلی به آن از آغاز تا انجام برای کشف لحن و آهنگ، ضروری است.
- ۲) هر چیزی که ذهن ما را به پویایی درآورد، «متن» است و لازم نیست حتماً مکتوب باشد.
- ۳) کاربردهای تاریخی دستور، از مواردی هستند که در بررسی قلمرو ادبی متن مورد توجه قرار می‌گیرند.
- ۴) برای درک ارتباط طولی و فهم محتوایی شعر، تمام آن باید یکباره و بی‌گسست خوانده شود.

زیرمبحث، درس ۱

بررسی کاربردهای تاریخی دستور مربوط به قلمرو زبانی متن است و نه قلمرو ادبی.

دقت کن که در تاریخ ادبیات، به ویژه در درس‌های اولیه، که کم‌تر، اطلاعاتی مانند نام اثر و مؤلف وجود دارد، فهم دقیق همهٔ جملات با جزئیات آن‌ها مهم است. در گزینهٔ (۳) واژهٔ «ادبی» یک عبارت درست را به عبارتی نادرست تبدیل کرده است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

۱۲

از میان گزینه‌ها، کدام ویژگی در ابیات زیر دیده نمی‌شود؟

- «که گر صیاد بیند هم‌چنینم
دهد حالی به گازر پوستینم»
- (۱) نقش هر دو ضمیر پیوسته، یکسان است.
(۲) نمونه‌هایی از واژگان کهن در شعر به چشم می‌خورند.
(۳) تلفظ هیچ واژه‌ای به ضرورت وزن شعر تغییر نکرده است.
(۴) ارکان اصلی جمله‌ها جابه‌جا شده‌اند.

مشاوره صورت سؤال نشان می‌دهد که باید به دنبال ویژگی‌هایی باشی که در بیت وجود ندارد، حتی اگر نتوانی همهٔ سه ویژگی دیگر را پیدا کنی! مثلاً ممکن است تشخیص ندهی که ویژگی «تغییر تلفظ واژه به ضرورت وزن شعر» گزینهٔ (۳) در بیت وجود دارد یا نه، اما یکسان نبودن نقش دو ضمیر پیوسته، به‌راحتی قابل تشخیص است. در این سؤالات، درگیر گزینه‌هایی که از درست بودن آنها مطمئن نیستی نشو. گزینهٔ غلط خودش را نشانت می‌دهد.

زیرمبحث: درس ۱

نقش ضمیر «م» در مصراع اول مفعول است:

که گر صیاد بیند هم‌چنینم: که گر صیاد من را هم‌چنین بیند

در مصراع دوم، ضمیر «م» نقش مضاف‌الیه دارد: دهد حالی به گازر پوستینم (پوستین من) [را]

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ (۲): نمونه‌هایی از واژگان کهن در شعر: حالی (فوراً)، گازر (رخت‌شو)

گزینهٔ (۳): تلفظ هیچ واژه‌ای به ضرورت وزن شعر تغییر نکرده و همهٔ واژه‌ها به طور عادی تلفظ می‌شوند.

گزینهٔ (۴) جابه‌جایی ارکان اصلی جمله‌ها:

که گر صیاد بیند هم‌چنینم: که گر صیاد م (من) [را] هم‌چنین بیند

دهد حالی به گازر پوستینم: حالی پوستینم به گازر دهد

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه درباره بررسی جنبه‌های مختلف متن زیر نادرست است؟

«پس من دنیا را بدان چاه پرآفت مانند کردم و موشان سپید و سیاه و مداومت ایشان بر بریدن شاخ‌ها بر شب و روز، و آن چهار مار را به طبایع که عماد خلقت آدمی است و هرگاه که یکی از آن در حرکت آید، زهر قاتل باشد، و چشیدن شهد و شیرینی آن را مانند کردم به لذات این جهانی که فایده آن، اندک و رنج آن، بسیار است.»

(۱) در قلمرو زبانی، «موش» با نشانه «ان» جمع بسته شده است.

(۲) در قلمرو ادبی، شاعر از آرایه تشبیه سود جسته است.

(۳) در قلمرو فکری، ناپایداری دنیا و نکوهش دنیاطلبی پیام این عبارت است.

(۴) از نظر نوع ادبی، متن در دسته ادبیات غنایی قرار می‌گیرد.

زیرمبحث: درس ۱

درتس Box

سه نوع ادبی مهم که لازم است با آن‌ها آشنا باشی، این‌ها هستند:

(۱) ادبیات حماسی: شامل توصیف نبرد و دلاوری

(۲) ادبیات تعلیمی: شامل مفاهیم پندآموز و اخلاقی

(۳) ادبیات غنایی: شامل توصیف عشق و طبیعت و به طور کلی هر مضمونی که در دو دسته حماسی و تعلیمی نگنجد.

با توجه به مفهوم عبارت (ناپایداری دنیا و نکوهش دنیاطلبی)، متن، در دسته «ادبیات تعلیمی» قرار می‌گیرد و نه ادبیات غنایی.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): جمع بستن «موش» با نشانه «ان»: موشان (به جای موش‌ها)

گزینه (۲): آرایه تشبیه: دنیا به چاه پرآفت / موشان سپید به روز / موشان سیاه به شب / طبایع به چهار مار / طبایع به عماد (ستون)

خلقت آدمی / طبایع به زهر قاتل / لذات این جهانی به شهد و شیرینی آن

گزینه (۳): با توجه به تشبیه‌های به کاررفته در متن، پیام آن، ناپایداری دنیا و نکوهش دنیاطلبی است.

کدام گزینه دربارهٔ تحلیل ابیات زیر در قلمرو ادبی نادرست است؟

«چو صیاد آمد، او را مرده پنداشت
به دل، روباه گفتا: ترک غم گیر
به دل، روباه گفتا: گر بمانم
نه دندان باش و نه گوش و زبانم»
نمی‌یارسست روبه را کم انگاشت
چو زنده مانده‌ای، یک گوش، کم گیر
نه دندان باش و نه گوش و زبانم»

(۱) شعر در قالب «مثنوی» سروده شده است.

(۲) شعر زبانی ساده دارد و جملات تشکیل‌دهندهٔ بیت‌ها کوتاه‌اند.

(۳) ترک غم گرفتن، کنایه از غم نخوردن است.

(۴) میان واژه‌های دندان، گوش و زبان، مراعات نظیر وجود دارد.

زیرمبحث: درس ۱

شعر زبانی ساده دارد و جملات تشکیل‌دهندهٔ بیت‌ها کوتاه‌اند، اما این، یک ویژگی زبانی است و نه ادبی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ (۱): هر بیت، قافیهٔ جداگانه دارد؛ بنابراین، شعر در قالب «مثنوی» سروده شده است.

گزینهٔ (۳): در بیت دوم، ترک غم گیر، کنایه از این است که: غم مخور

گزینهٔ (۴): مراعات نظیر: دندان، گوش و زبان (اعضای بدن)

✓ پاسخ خیلی تشریحی

۱۵

در نخستین مرحله از تحلیل و بررسی شعر زیر، به کدام خوانش می‌رسیم؟

- «آن‌که رای خُرده دانش گر نماید اهتمام   ذره خُرد از بزرگی آسمان آسا شود»
- (۱) آن‌که رای، خُرده دانش گر نماید اهتمام   ذره خُرد از بزرگی آسمان آسا شود
- (۲) آن‌که رای خُرده، دانش گر نماید اهتمام   ذره خُرد از بزرگی آسمان آسا شود
- (۳) آن‌که رای خُرده دانش گر نماید اهتمام   ذره خُرد از بزرگی آسمان آسا شود
- (۴) آن‌که رای خُرده دانش گر نماید اهتمام   ذره خُرد از بزرگی آسمان آسا شود

زیرمبحث: درس ۱

خوانش درست بیت:

- «آن‌که رای خُرده دانش گر نماید اهتمام   ذره خُرد از بزرگی آسمان آسا شود»
- بنابراین در گزینه (۳) به خوانش درست بیت اشاره شده است.

رای خرده‌دانش یعنی «عقل ریزبین او»؛ «خرده‌دانش» در این ترکیب تشکیل شده از صفت «خرده‌دان» + ضمیر «ش». دقت کن که شباهت «دانش» با کلمه «دانش» تو را به اشتباه نیندازد!

✓ پاسخ خیلی تشریحی

🍌 گول نخوری

۱۶

آرایه نوشته شده در برابر کدام بیت نادرست است؟

- (۱) به دام افتاد روباهی سحرگاه
 (۲) ز بن برید حالی گوش او لیک
 (۳) به دل، روباه گفتا: گر بمانم
 (۴) چو صیاد آمد او را مرده پنداشت
- به روبه‌بازی اندیشید در راه (کنایه)
 که گوش او به کار آید مرا نیک (جناس)
 نه دندان باش و نه گوش و زبانه (تشخیص)
 نمی‌یارسد روبه را کم انگاشت (تشبیه)

مشاوره در سؤالی که آرایه پیشنهادی در برابر هر بیت نوشته شده، بیت‌ها را از آخر بخوان! یعنی اول، آرایه را ببین تا بدانی در بیت باید دنبال چه چیزی بگردی! این کار به ویژه در بیت‌های «پرارایه» باعث می‌شود ذهنت درگیر آرایه‌هایی که مورد سؤال نیستند، نشود.

زیرمبحث: درس ۱

در این بیت، آرایه تشبیه دیده نمی‌شود و «چو» معنی «هنگامی که» می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱) کنایه: روبه‌بازی کنایه از مکر و حيله‌گری

گزینه (۲) جناس: لیک و نیک

گزینه (۳) تشخیص: جان‌بخشی به دل و سخن گفتن روباه با آن

پاسخ خیلی تشریحی ✓

درباره قلمروهای مختلف تحلیل بیت زیر، کدام گزینه نادرست است؟

- «نزد دم، تا که آهن درفکندند به سختی چند دندان‌ش بکنند»
- (۱) در بیت، کاربرد فعل پیشوندی دیده می‌شود (قلمرو زبانی).
- (۲) دم نزدن یک عبارت کنایی است به معنی سخن نگفتن (قلمرو زبانی).
- (۳) واژه پایانی بیت مصداق کاربرد فعل ماضی همراه با «ب» آغازین است. (قلمرو زبانی)
- (۴) مفهوم بیت، تحمل رنج جان‌کاه برای حفظ جان است (قلمرو فکری).

زیرمبحث: درس ۱

اصطلاح «دم نزدن» در بیت، یک عبارت کنایی است به معنی سخن نگفتن، اما این تحلیل مربوط به قلمرو ادبی است و نه زبانی. بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه‌های (۱) و (۳): بررسی ساختمان فعل مربوط به قلمرو زبانی است.
- گزینه (۴): بررسی مفهوم بیت مربوط به قلمرو فکری است.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

فعل «گسستن» در کدام گزینه معنایی متفاوت با این فعل در عبارت «چندان که شاخ بگسست و آن بیچاره حریص در دهان ازدها افتاد» دارد؟

(۱) دهر بیخ پیمبری بگسست	شاخ رادی به تیغ کرد قلم
(۲) کارم ببست چون که نیشی	جانم گسست چون که نپیوندی
(۳) آرام نخواهد یافت هر دل که گسست از دوست	بی دوست که را باشد آرام و قرار ای دل؟
(۴) مرد عارف گفت و گو را در ببست	مست خود گردید و از عالم گسست

زیرمبحث: درس ۱

در پس Box

برخی فعل‌ها به دو معنی گذرا و ناگذر (لازم و متعدی) به کار می‌روند. آگاهی از این موضوع، به درک معنی و مفهوم ابیات و عبارات بسیار کمک می‌کند. شکستن، گسستن، ریختن و سوختن نمونه‌هایی از این فعل‌ها هستند.

فعل گسستن در زبان و ادبیات فارسی، به دو معنی به کار می‌رود:

(۱) پاره کردن، جدا کردن، گسلاندن

(۲) پاره شدن، جدا شدن

«گسستن» در عبارت سؤال و گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) به معنی «جدا شدن» است، اما این فعل در گزینه (۱) معنی «جدا کردن» می‌دهد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در کدام گزینه تلفظ فعل «جستن» با شیوه خواندن این فعل در بیت زیر یکسان است؟

- «بگفت این و به صد دستان و تزویر
کنون آن چه جستم همه یافتم
بسی جستم ز مردم دوستداری
ز خوف عقل یونسوار جستم
به روز کشتن از آن غمزه مهلتی جستم
ولی ندید ز قاتل کسی مدارا را
بجست از دام، همچون از کمان، تیر»
به خواهشگری تیز بشتافتم
ندیدم از کسی امیدواری
به صحرای عیان الحمدلله
ولی ندیدم ز قاتل کسی مدارا را

مشاوره در این سؤال، علاوه بر دانستن معانی متفاوت کلمات مشابه، درست خواندن کلمات اهمیت اساسی دارد.

زیرمبحث، درس ۱

خوانش درست «جستن» را در هر گزینه با توجه به کلمات دور و برش و موضوع بیت می‌توان فهمید. در گزینه (۱) «آن چه» و «یافتم»، در گزینه (۲) «دوست داری» و در گزینه (۴)، «مهلت» نشان می‌دهد که «جستن» باید به معنی «جست‌وجو کردن» باشد. در گزینه (۳)، «جستن» به معنی «رهاشدن» است و «ز خوف» و «به صحرا» به تشخیص این موضوع، کمک می‌کنند. فعل «جستن» در بیت سؤال و گزینه (۳) «جستن» خوانده می‌شود و به معنی «رهاشدن» است. در گزینه‌های دیگر تلفظ این فعل «جستن» و به معنی «جست‌وجو کردن» است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه به مضمون بیت زیر اشاره دارد؟

۲۰

- «حدیث دل، حدیثی بس شگفت است
 (۱) مخزن جمله اسرار خداوند دل است
 (۲) ای جان حدیث ما بر دلدار بازگو
 (۳) در پهلوی گل خار شگفتا به چه ماند
 (۴) به دیگری دهم این دل که خوار کرده تست
- که در عالم، حدیثش در گرفته است»
 دل به من ده که بگویم به تو اسرار غریب
 لیکن چنان مگو که صبا را خبر شود
 مانند رقیبی که هم آغوش نگار است
 چرا که عاشق تو دارد اعتبار دگر

زیرمبحث: درس ۱

مضمون بیت سؤال «اعجاب‌انگیز بودن دل و فراگیری عشق» است و این مضمون، به معنی «ارزشمندی دل» است.

در گزینه (۱) هم، دل و صاحب‌دل، «مخزن جمله اسرار» نامیده شده‌اند و این، نشانه ارزشمندی دل است.

مضمون مشترک بیت سؤال و گزینه (۱): ارزشمندی دل

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): توصیه به پیام‌رسانی مخفیانه به یار

گزینه (۳): غیرت عاشقانه و جان‌کاه بودن حضور رقیب

گزینه (۴): رمیدگی عاشق از معشوق

پاسخ خیلی تشریحی ✓

برای پاسخ درست و مطمئن به سؤالات قرابت معنایی، نشانه‌های مشترک میان بیت سؤال و گزینه درست را پیدا کن. واژه‌های کلیدی یک راهنمای بسیار مهم و مؤثرند، اما گاهی همین واژه‌های کلیدی به عنوان شباهت فریبنده به کار رفته‌اند. مراقب باش فریب غلط‌اندازها را نخوری! عبارت‌های «حدیث» (۲) و «شگفتا» (۳) عبارت‌های غلط‌اندازند، اما در گزینه (۱) با این که واژه کلیدی خاصی، به جز «دل» وجود ندارد، جایگاه ارزشمند دل، مضمون مشترک آن را با بیت سؤال نشان می‌دهد.

گول نخوری ✗

۲۱

با مقایسه دو عبارت «الف» و «ب»، که هر دو از یک واقعه حکایت می‌کنند، کدام گزینه دریافت می‌شود؟
 الف) معیّر گفت: «زندگانی امیر، دراز باد؛ همه اقربای تو پیش از تو بمیرند، چنان که کس از تو بازماند.»
 ب) خواب‌گزار گفت: «بدین خواب که امیر گفت، دلیل کند که خداوند، دراززندگانی‌تر از همه اقربای خویش بود.»

۱) اهمیت تعبیر خواب در دربار پادشاهان

۲) ضرورت دقت به موضوع سخن

۳) اهمیت توجه به شیوه انتقال مطلب

۴) ارزشمندی عمر طولانی نسبت به خویشاوندان

زیرمبحث: درس ۱

دو عبارت «الف» و «ب»، هر دو درباره یک موضوع (تعبیر خواب پادشاه)، سخن می‌گویند و هر دو عبارت، خواب پادشاه را به یک صورت تعبیر می‌کنند: مرگ همه خویشاوندان و زنده ماندن پادشاه.
 اما در عبارت «الف»، این تعبیر با همین صراحت بیان شده و گوینده به این موضوع توجه نمی‌کند که شنیدن این تعبیر، پادشاه را آشفته خواهد کرد.
 در عبارت «ب»، همان تعبیر، با لحنی نرم‌تر، به طوری که خشم پادشاه را در پی نداشته باشد، بیان شده است؛ بنابراین، تأکید گوینده حکایت، بر «اهمیت توجه به شیوه انتقال مطلب» است.

همه موارد نام‌برده در گزینه‌های دیگر، یعنی «تعبیر خواب در دربار پادشاهان»، «موضوع سخن» و «عمر طولانی نسبت به خویشاوندان» در دو عبارت، مورد اشاره قرار گرفته‌اند، اما منظور و مقصود اصلی سؤال، هیچ‌یک از آنها نیست.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

مفهوم بیت «قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بایدش» را در کدام گزینه می‌یابید؟

- که قطره قطره باران چون با هم آمد جوست
از کوزه همان برون تراود که در اوست
خوشا قمری که سرو پایداری در نظر دارد
هرگز نخورد آب زمینی که بلند است
- (۱) حقیر تا نشماری تو آب چشم فقیر
(۲) گر دایره کوزه ز گوهر سازند
(۳) ندارم هیچ جا آرام از آن سرو سبک‌جولان
(۴) افتادگی آموز اگر طالب فیضی

زیرمبحث: درس ۱

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): خاکساری لازمه کامیابی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): خانمان برانداز بودن ظلم به ضعیفان

گزینه (۲): هر کس براساس سرشت و باطن خود رفتار می‌کند.

گزینه (۳): بی‌قراری همیشگی عاشق

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در بیت سؤال و گزینه (۴) خاکساری، باعث «رسیدن به هدف» می‌شود، اما از گزینه‌های دیگر، با وجود برخی شباهت‌های ظاهری، چنین چیزی فهمیده نمی‌شود. در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳)، به ترتیب، «تأثیر آب چشم فقیر»، «محتوای کوزه» و «آرام نداشتن» مورد توجه شاعر است.

گول نخوری ✗

۲۳

کدام گزینه با عبارت زیر تناسب معنایی دارد؟

«روزی شخصی پیش بهلول، بی ادبی نمود. بهلول او را ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی؟ او گفت: چه کنم؟ آب و گل مرا چنین سرشته‌اند.»

با دیو همنشینی و با غول هم‌نفس
ناکس به تربیت نشود ای حکیم کس
چون باد در سبد بود و آب در قفس
که آزاده آن بود که نگردهد اسیر کس

(۱) تا خفته هوایی و آشفته هوس
(۲) شمشیر نیک از آهن بد چون کند کسی؟
(۳) با دولت تو دولت و اقبال دشمنان
(۴) آزاد باش و بنده احساس کس مشو

مشاوره برای درک مفهوم درست بیت و عبارت، باید جزئیات را کنار بگذاری و به پیام کلی متن برسی. این پیام معمولاً با یک یا چند واژه کلیدی نشان داده می‌شود.

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): تغییرناپذیری سرشت موجودات

در متن مورد سؤال، «آب و گل» عبارت کلیدی است و منظور از آن، سرشت و ذات انسان است. گوینده به تغییرناپذیربودن این سرشت اشاره دارد و گزینه (۲) هم، همین مفهوم را مورد توجه قرار داده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): نتیجه پرداختن به هوی و هوس، گمراهی است.

گزینه (۳): برتری ممدوح بر سایر قدرتمندان و بدخواهان

گزینه (۴): توصیه به آزادگی و حفظ عزت نفس

مفهوم کدام گزینه به مفهوم بیت زیر نزدیک‌تر است؟

- «هر که می‌خواهد که از سنجیده گفتاران شود
هر که دین خواهد که دارد چون شما باید خطر
زبان آمد از بهر شکر و سپاس
حذر کن ز نادان ده‌مدرده گوی
ز پای مور تا بال مگس صد بار سنجیدم
بر زبان، بند گرانی از تأمل بایدش»
هر که در خواهد که دارد چون صدف باید دهان
به غیبت نگرداندش حق‌شناس
چو دانا یکی گوی و پرورده گوی
نشد بی‌اعتباری‌های من سنگ ترازویی

زیرمبحث: درس ۱

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): توصیه به سنجیده سخن‌گفتن، پرورده‌گویی

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): ستایش ممدوح و توصیه به کسب ظرفیت برای رسیدن به مقصود

گزینه (۲): نکوهش غیبت/فایده و ارزشمندی زبان، به شکرگزاری است.

گزینه (۴): خودنکوئی و گله از بی‌اعتباری خویش

دقت کن که فریب غلط‌اندازها و شباهت‌های ظاهری را نخوری! در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) هم، ظاهراً حرف از «هر که چیزی می‌خواهد»، «زبان» و «سنجیدن» است، ولی هیچ‌کدام به «ضرورت به اندازه سخن‌گفتن»، که موضوع سؤال است، اشاره نکرده‌اند.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

✗ گول نخوری

۲۵

درباره قلمرو فکری شعر زیر، در کدام گزینه تحلیل درست تری صورت گرفته است؟

- «آب را گل نکنیم / در فرودست انگار، کفتری می خورد آب / یا که در بیشه دور، سیره ای پر می شوید / یا در آبادی، کوزه ای پر می گردد / آب را گل نکنیم / شاید این آب روان / می رود پای سپیداری / تا فروشید اندوه دلی / دست درویشی شاید / نان خشکیده فرو برده در آب»
- (۱) شاعر مخاطب خود را به جور دیگر دیدن دعوت می کند.
- (۲) گوینده به جهان نگاهی لطیف همراه با رعایت و محبت دارد.
- (۳) سراینده بر مفهوم فروتنی و نکوهش کبر و خودبینی تأکید دارد.
- (۴) سهراب به ضرورت دادگری و مقابله با ظلم و بی عدالتی نظر دارد.

زیرمبحث: درس ۱

توصیه به این که «آب را گل نکنیم»، نشانگر دقت و لطافت نگرش شاعر است؛ او از مخاطب می خواهد که حتی آرامش کیوتر، سیره، کوزه، دل و درویش را بر هم نزنند؛ این نوع نگاه به جهان اطراف، نگاهی است لطیف همراه با رعایت و محبت.

بررسی سایر گزینه ها:

در شعر، مفاهیم «دعوت به جور دیگر دیدن» گزینه (۱)، «فروتنی و نکوهش کبر و خودبینی» گزینه (۳) و «ضرورت دادگری و مقابله با ظلم و بی عدالتی» گزینه (۴) به چشم نمی خورد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

جامعه‌شناسی

۲۶

هر یک از مثال‌های زیر، به ترتیب به کدام ویژگی کنش اشاره دارد؟

- الف) فردی که هر روز ورزش می‌کند، تا وزن خود را کم کند.
 ب) کسی که به امید برآورده شدن آرزوهایش، سکه‌ای در چاه آرزوها می‌اندازد.
 ج) فردی که تلاش می‌کند کلمات را به درستی تلفظ کند تا بهتر فهمیده شود.
 د) تصمیم یک فرد برای ایجاد عادات روزانه خاص، مانند مدیتیشن.

- (۱) معنادار - هدف‌دار - معنادار - آگاهانه
 (۲) آگاهانه - ارادی - هدف‌دار - آگاهانه
 (۳) ارادی - آگاهانه - هدف‌دار - آگاهانه
 (۴) هدف‌دار - معنادار - آگاهانه - ارادی

زیرمبهم: درس ۱

- پاسخ خیلی تشریحی ✓
- ورزش کردن فرد با هدف کم کردن وزن انجام شده است. ← اشاره به **هدف‌دار** بودن کنش می‌کند، زیرا هدف فرد از ورزش کردن کم کردن وزن خود است.
  - انداختن سکه در چاه آرزوها، به امید برآورده شدن آرزوها انجام شده است که معنایی را به دیگران منتقل می‌کند پس **معنادار** است.
  - درست تلفظ کردن کلمات به واسطه آگاهی ما از زبان رخ می‌دهد. ← صحبت کردن و درست تلفظ کردن مستلزم آگاهی است و اشاره به **آگاهانه بودن** کنش دارد.
  - تصمیم فرد برای ایجاد عادات روزانه خاص ← تصمیم گرفتن به **ارادی بودن** کنش مربوط می‌شود.

نکته

- پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» ما را به ویژگی هدف‌دار بودن کنش می‌رساند.
- انداختن سکه در چاه آرزوها، گرفتن ماهی قرمز برای سفره هفت‌سین، مراسم چهارشنبه‌سوری و ... بخشی از عناصر فرهنگی و معنادار هستند.
- تا فردی به زبانی آگاهی نداشته باشد، نمی‌تواند تلفظ درست کلمات را متوجه شود.
- کلیدواژه «تصمیم» ما را به ویژگی ارادی بودن کنش می‌رساند.

۲۷

هر یک از عبارت‌های مشخص شده در متن زیر، به ترتیب به چه مفهومی اشاره دارند؟
 «در یک روز گرم تابستانی، علی تصمیم گرفت به فروشگاه برود. در فروشگاه او برای خودش و خواهرش بستنی خرید. در راه بازگشت به دلیل گرمای هوا، بستنی آب شد و روی لباسش ریخت، اما وقتی به خانه رسید، خواهرش با دیدن بستنی خوشحال شد و از او تشکر کرد.»

- ۱) کنش اجتماعی - پیامد ارادی - پیامد طبیعی - پیامد ارادی وابسته به دیگری
- ۲) کنش فردی - کنش اجتماعی - پدیده اجتماعی - پیامد غیرارادی
- ۳) پدیده اجتماعی - پیامد غیرطبیعی - کنش معنادار - پیامد طبیعی
- ۴) پیامد ارادی - کنش اجتماعی - کنش هدفدار - پیامد ارادی وابسته به کنشگر

زیرمبحث: درس ۱ و ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

رفتن به فروشگاه ← کنش اجتماعی است.
 خرید بستنی ← هم کنش اجتماعی است و هم پیامد ارادی کنش رفتن به فروشگاه و خرید
 آب شدن بستنی در اثر گرمای هوا ← پیامد طبیعی یا غیرارادی کنش است.
 تشکر کردن خواهر علی از او ← پیامد ارادی کنش خریدن بستنی توسط علی است که وابسته به اراده خود علی نیست، بلکه وابسته به اراده خواهرش (دیگری) می‌باشد که می‌تواند به صورت تحسین یا تشویق باشد یا سرزنش و نکوهش کردن.

 نکته

- پیامد ارادی کنش، خودش کنش است؛ بنابراین خریدن بستنی هم کنش است و هم پیامد ارادی کنش.
- فروشگاه یک پدیده اجتماعی است، اما رفتن به فروشگاه کنش اجتماعی محسوب می‌شود.
- پیامدهای غیرارادی کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند، بلکه نتیجه طبیعی کنش هستند و آب شدن بستنی در اثر گرمای هوا پیامد طبیعی است.
- پیامدهای غیرارادی کنش قطعی است؛ یعنی حتماً انجام می‌شود، ولی پیامدهایی که به اراده انسان وابسته است، احتمالی است.

۲۸

هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب در کدام قسمت از جدول قرار می‌گیرند؟

معنادر	هدف‌دار	ارادی	آگاهانه
«د»	«ب»	«الف»	«ج»

- تا نباشد، کنشی صورت نمی‌گیرد.
- انسان‌ها با توجه به آن، کنش خود را انجام می‌دهند.
- قرارگرفتن بر سر دوراهی‌ها، این ویژگی کنش را نشان می‌دهد.
- پرسش «چرا چنین کاری کردی؟» این ویژگی کنش را نشان می‌دهد.

۲) ج - الف - ب - د

۱) الف - ب - د - ج

۴) ب - د - ج - الف

۳) ج - د - الف - ب

مشاوره در چنین سؤالاتی، ترتیب براساس عبارات‌ها مشخص می‌شود، نه جدول؛ بنابراین ابتدا باید هر عبارت را بخوانید و سپس تشخیص دهید که هر مورد، در کدام قسمت از جدول قرار می‌گیرد! حال در این سؤال، باید به این امر مهم دقت کنید که ترتیب جاهای خالی در جدول هم به هم ریخته است و الزاماً از «الف» شروع نمی‌شود! سخت شد، نه؟

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ‌خیلی تشریحی ✓

- تا آگاهی نباشد، کنشی صورت نمی‌گیرد.
  - انسان‌ها با توجه به معنای کنش خود، آن را انجام می‌دهند.
  - قرارگرفتن بر سر دوراهی‌ها، ویژگی ارادی بودن کنش را نشان می‌دهد.
  - پرسش، «چرا چنین کاری کردی؟» ما را به ویژگی هدف‌دار بودن کنش می‌رساند.
- ۴ ویژگی کنش در جدول ذکر شده است. برای راحت پاسخ دادن به این سؤالات باید با آن‌ها در ذهنتان مانند سؤالات جاخالی و یا پرسشی برخورد کنید تا به پاسخ صحیح دست پیدا کنید؛ مثلاً تا چه چیزی نباشد کنش صورت نمی‌گیرد؟

تیزبازی

در کدام گزینه همه موارد به اهمیت پیامدهای کنش اشاره می‌کند؟

- (۱) از لقمان حکیم پرسیدند: حکمت از که آموختی؟ گفت از نابینایان که تا جای نینند، پای نهند - آدمی در گرو عمل خویش است. - آب این جوی به سرچشمه نمی‌گردد باز / بهتر آن است که غفلت نکنیم از آغاز
- (۲) هرگاه تصمیم به کاری گرفتی، ابتدا در نتیجه و عاقبت آن فکر کن و بیندیش - اگر می‌خواهی چیزی به من بگویی که نه حقیقت است، نه خوب است و نه سودمند، پس اصلاً چرا آن را به من می‌گویی؟ - هر ذره که هست اگر غباری است / در پرده مملکت به کاری است.
- (۳) وضو سه اثر دارد: نظافت جسم، نشاط روح و تقرب و نزدیکی به خداوند - آدمی در گرو عمل خویش است - هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای / من در میان جمع و دلم جای دیگر است.
- (۴) اگر می‌خواهی چیزی به من بگویی که نه حقیقت است، نه خوب است و نه سودمند، پس چرا اصلاً آن را به من می‌گویی؟ - از لقمان حکیم پرسیدند: حکمت از که آموختی؟ گفت از نابینایان که تا جای نینند، پای نهند - ادب، آداب دارد.

زیرمبحث: درس ۱

درسی Box

عبارتهایی که در کتاب درسی آمده مثل حکایت «لقمان حکیم»، «آدمی در گرو عمل خویش است»، «روایت پند و اندرز رسول اکرم» و شعر «آب این جوی به سرچشمه نمی‌گردد باز...» همگی به اهمیت پیامدهای کنش اشاره می‌کنند. به عنوان مثال لقمان می‌گوید فرد نابینا تا از عاقبت و نتیجه قدمی که می‌خواهد بردارد آگاه نباشد و مطمئن نشود. (پیامد کنش) قدم بر نمی‌دارد، برخی از پیامدهای کنش به اراده افراد انسانی، یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته است. به همین دلیل به آنها پیامدهای ارادی می‌گویند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۲): درست - نادرست: این عبارت به آگاهانه بودن کنش اشاره می‌کند. - نادرست: این شعر به کنش و این که همه مخلوقات در جهان، کاری انجام می‌دهند، اشاره می‌کند.
- گزینه (۳): نادرست: این عبارت مثالی برای پیامد غیرارادی کنش است. - درست - نادرست: این عبارت به انواع کنش اشاره دارد.
- گزینه (۴): نادرست: این عبارت به ویژگی آگاهانه بودن کنش اشاره دارد. - درست - نادرست: این عبارت به فرصت‌ها و محدودیت‌های پدیده‌های اجتماعی اشاره دارد.

۳۰

درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

الف) هر کنشی آثار و پیامدهایی دارد که همانند خود کنش، وابسته به اراده و آگاهی انسان‌هاست.

ب) در برخی از موارد، آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای غیرارادی و طبیعی آن انجام می‌دهند.

ج) معتاد شدن به سیگار، پیامد ارادی کنش سیگار کشیدن است.

د) در علوم انسانی برای فعالیت‌های انسان، اسم‌های گوناگونی همانند کار، فعل، رفتار و ... وجود دارد.

۲) نادرست - نادرست - درست - نادرست

۱) نادرست - درست - نادرست - درست

۴) درست - درست - نادرست - نادرست

۳) درست - نادرست - درست - درست

زیرمبحث: درس ۱

دروس

در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، «کنش» و به انجام‌دهنده آن «کنشگر» می‌گویند. هر کنشی آثار و پیامدهایی دارد. برخی از پیامدهای کنش، به اراده افراد انسانی وابسته است، اما همه پیامدهای کنش این‌گونه نیستند؛ به دسته اول «پیامدهای ارادی» و به دسته دوم «پیامدهای طبیعی یا غیرارادی» می‌گوییم.

معتاد شدن به سیگار یا ترک آن پیامد ارادی وابسته به اراده کنشگر است که این دسته از پیامدها خودشان کنش هستند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) همه پیامدهای کنش وابسته به آگاهی و اراده انسان نیستند که به آن‌ها پیامدهای غیرارادی یا طبیعی می‌گویند.

ب) در بسیاری از موارد، آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند.

د) در زبان فارسی، برای فعالیت‌های انسان، اسم‌های گوناگونی همانند کار، فعل، رفتار و ... وجود دارد.

پاسخ خیلی تشریحی

۳۱

کدام گزینه به ترتیب به «پدیده اجتماعی»، «کنش اجتماعی» و «ارزش اجتماعی» اشاره می‌کند؟

- ۱) به مرور از انسان‌هایی که آن‌ها را به وجود آورده‌اند، مستقل می‌شوند. - رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه‌شب و به دور از چشم دیگران مصداق آن است. - از جنس هدف و مقصود هستند.
- ۲) از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها است. - تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان از طریق آن شکل می‌گیرند. - پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازد.
- ۳) فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را برای کنش‌ها و زندگی انسان ایجاد می‌کنند. - فردی که در کلاس درس رودخانه‌ای خروشان را تخیل می‌کند. - افراد جامعه نسبت به آن گرایش و تمایل دارند.
- ۴) به کنش اجتماعی و پیامدهای آن می‌گویند. - کنش‌هایی که در حضور دیگران، ولی بدون توجه به آن‌ها رخ می‌دهند، مصداق آن است. - به دیگران سلام کنیم و سلام دیگران را پاسخ دهیم.

زیرمبحث: درس ۲

درس‌نویس Box

- پدیده اجتماعی: به کنش اجتماعی و پیامدهای آن می‌گویند. مانند ← مدرسه، بانک، مسجد، گروه دوستان و ...
- کنش اجتماعی: نوعی کنش است که با توجه به دیگران انجام می‌شود. در کنش اجتماعی، آگاهی و اراده کنشگر ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌هاست.
- ارزش اجتماعی: آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد یک جامعه نسبت به آن‌ها تمایل و گرایش دارند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۲: نادرست؛ به مفهوم «هنجار اجتماعی» اشاره دارد. - درست - درست است اما کامل نیست، باید می‌گفت: ارزش‌ها و هنجارها، پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند.
- گزینه ۳: درست - نادرست؛ این عبارت به «کنش فردی درونی» اشاره دارد. - درست
- گزینه ۴: درست - نادرست؛ کنش‌هایی که در حضور دیگران اما بدون توجه به آن‌ها انجام می‌دهیم، کنش اجتماعی محسوب نمی‌شوند. - نادرست؛ این عبارت به «هنجار اجتماعی» اشاره دارد.

ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند و هنجارها از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها هستند.

نکته

در مورد بسیاری از آدابی که مراعات می‌کنیم، به سؤالات زیر پاسخ دهید:

۳۲

الف) محصول چیست؟

ب) به چه صورت پیش روی ما قرار می‌گیرند؟

ج) اگر وجود نداشته باشند چه می‌شود؟

۱) ارزش‌های اجتماعی - هنجارهای اجتماعی - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی ضروری می‌شوند.

۲) جهان اجتماعی ما - پدیده‌های اجتماعی - برای انسان فرصت و محدودیت ایجاد می‌شود.

۳) پدیده‌های اجتماعی اطراف ما - فرصت‌ها و محدودیت‌ها - نمی‌توانیم با هم زندگی کنیم.

۴) کنش‌های اجتماعی - حقوق و تکالیف - تداوم جهان اجتماعی دچار مشکل می‌شود.

مشاوره جامعه‌شناسی در حال حاضر هیچ حذفیاتی در کنکور ندارد! بنابراین همه مطالب کتاب مهم هستند و باید دقیق مطالعه شوند! مثل همین سؤال که از یک کادر مجزا از متن اصلی کتاب طراحی شده است و در قسمتی از کتاب نوشته شده است که به نظر نمی‌آید سؤالی از آن طرح بشود.

زیرمبهمت: درس ۲

بسیاری از آدابی که ما مراعات می‌کنیم، محصول پدیده‌های اجتماعی اطراف ما هستند که به صورت فرصت‌ها و محدودیت‌ها، پیش روی ما قرار می‌گیرند و اگر وجود نداشته باشند، نمی‌توانیم با هم زندگی کنیم.

ادب و آدابی که فرد رعایت می‌کند، هنجار است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

جاهای خالی جدول زیر به ترتیب با کدام گزینه کامل می‌شود؟

۳۳

ارزش	«ب»	هنجار	«ج»
«د»	از طریق تعلیم و تربیت، ارزش‌ها و هنجارها را به افراد منتقل می‌کند.	«الف»	می‌توانند محسوس یا نامحسوس باشند.

- (۱) پوشش شرعی داشته باشیم. - کنترل اجتماعی - پدیده‌های اجتماعی - نظم، ادب و حجاب
- (۲) پُر خوری و کم‌خوری نداشته باشیم. - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - پدیده‌های طبیعی - به دیگران سلام کنیم.
- (۳) وسایلمان را در جای مناسب بگذاریم. - جامعه‌پذیری - پدیده‌های اجتماعی - عدالت، امنیت و آزادی
- (۴) عدالت، امنیت و آزادی - پدیده‌های اجتماعی - کنش‌های اجتماعی - پوشش شرعی داشته باشیم.

زیرمبحث: درس ۲

دروس Box

- جامعه‌پذیری از طریق تعلیم و تربیت و کنترل اجتماعی از طریق تشویق و تنبیه، ارزش‌ها و هنجارها را به افراد منتقل می‌کنند.
- ارزش‌ها معمولاً با «خوب و بد» و هنجارها با «باید و نباید» می‌آیند.
- پدیده‌های طبیعی همیشه محسوس هستند، در حالی که پدیده‌های اجتماعی می‌توانند محسوس یا نامحسوس باشند.
- ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند و پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند.
- پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق می‌کنند و نتیجه کنش‌های افراد هستند، ولی پدیده‌های طبیعی را انسان‌ها خلق نکرده‌اند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- الف) به جز گزینه (۴)، بقیه موارد به هنجار اجتماعی اشاره می‌کنند.
- ب) جامعه‌پذیری از طریق تعلیم و تربیت، ارزش‌ها و هنجارها را به افراد منتقل می‌کند.
- ج) پدیده‌های اجتماعی می‌توانند محسوس یا نامحسوس باشند.
- د) به جز گزینه‌های (۲) و (۴) که هنجار هستند، بقیه موارد به ارزش اشاره می‌کنند.

چند عبارت نادرست در بین عبارتهای زیر وجود دارد؟

- کنشهای ما انسانها، آثار و پیامدهای فردی و اجتماعی دارند. این آثار و پیامدها می‌توانند کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت باشند.
- میزان تغییرات جمعیتی هر کشور از طریق محاسبه «میزان رشد طبیعی جمعیت» در بازه‌های زمانی مختلف، ارزیابی می‌شود.
- نرخ جایگزینی، به این معنی است که نسبت افراد ۶۰ یا ۶۵ سال افزایش یافته و در مقابل، نسبت افراد ۱۴ - ۰ ساله کاهش یافته است.
- در سطح فردی، فرزندان خانواده‌های تک‌فرزند، ناچارند علاوه بر مسائل شخصی، به تنهایی تعهدات فرزند، حمایت عاطفی و رسیدگی به مسائل والدین خود را انجام دهند.

یک (۴)   دو (۳)   سه (۲)   چهار (۱)

زیرمبحث: درس ۲

دروس Box

چند اصطلاح مهم جمعیتی را به خوبی یاد بگیرید:

- **میزان رشد طبیعی جمعیت** ← بررسی تغییرات جمعیتی هر کشور در بازه زمانی معین - از طریق تعداد تولد و تعداد مرگ و میر و اختلاف بین آنها به دست می‌آید.
- **رشد جمعیتی مثبت** ← بیشتر بودن تعداد تولد نسبت به مرگ و میر
- **رشد منفی جمعیت** ← افزایش مرگ و میر در مقابل تولد - بیشتر در کشورهای صنعتی (ژاپن و آلمان) دیده می‌شود.
- **نرخ جایگزینی** ← تعداد فرزندان که هر زن در طول عمر خود به دنیا می‌آورد. - بین ۲/۱ تا ۲/۲
- **سالمندی (پیری) جمعیت** ← افزایش افراد ۶۰ یا ۶۵ ساله و کاهش افراد ۱۴ - ۰ ساله
- **انفجار عمودی سالخوردهگی** ← تا سال ۲۰۵۰ بیش از یک‌چهارم جمعیت ایران سالخورده خواهد بود.

عبارات دوم و سوم، نادرست هستند.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

- عبارت دوم: میزان تغییرات جمعیتی هر کشور، از طریق محاسبه «میزان رشد طبیعی جمعیت» در بازه‌های زمانی معین ارزیابی می‌شود.
- عبارت سوم: نرخ جایگزینی، به این معناست که هر زن در طول زندگی خود چه تعداد فرزند به دنیا می‌آورد.
- جمعیت‌شناسان رقم جایگزینی را بین عدد ۲/۱ تا ۲/۲ تعیین می‌کنند.

۳۵

در کدام گزینه همه موارد مطرح شده به «خانواده‌های تک‌فرزند» مربوط است؟

- (۱) نوع ارتباط، محدود به پدر و مادر و فرزند است. - معمولاً کودکان در خانه ارتباط با افراد هم سن و سال و هم‌نسل‌های خود را نمی‌آموزند. - والدین حمایت و پشتیبانی زیادی از فرزند خود می‌کنند.
- (۲) والدین انتظارات بالایی از فرزند خود دارند. - فرزند در تعامل با پدر و مادر، ارتباط گرفتن با دیگران، تقسیم کار و همکاری را می‌آموزد. - والدین تمرکز افراطی به فرزند خود ندارند.
- (۳) کودک زودرنج و آسیب‌پذیر می‌شود. - پدر و مادر با درک تفاوت فرزند خود با دیگران، انتظاراتشان را تنظیم می‌کنند. - والدین حمایت و پشتیبانی زیادی از فرزند خود نمی‌کنند.
- (۴) از تمرکز افراطی والدین بر فرزند خود کاسته می‌شود. - پدر و مادر با درک تفاوت فرزند خود با دیگران، انتظاراتشان را تنظیم می‌کنند. - فرزند در تعامل با دیگران، تقسیم کار، تعاون و همکاری در انجام کارها را یاد می‌گیرد.

زیرمبحث: درس ۲

درسی Box

خانواده‌های تک‌فرزند	خانواده‌های چندفرزند
نوع ارتباط محدود به پدر و مادر و فرزند است.	از تمرکز افراطی والدین بر فرزندان کاسته می‌شود.
معمولاً کودکان در خانه، ارتباط با افراد هم سن و سال و هم‌نسل‌های خود را نمی‌آموزند.	پدر و مادر با درک تفاوت کودکان خود، انتظاراتشان را تنظیم می‌کنند.
اغلب، والدین انتظار بالایی از فرزند خود دارند.	فرزندان در تعامل با یکدیگر، ارتباط گرفتن با دیگران، تقسیم کار، تعاون و همکاری را یاد می‌گیرند.
حمایت و پشتیبانی زیادی از فرزند خود می‌کنند، بنابراین فرزند خود را زودرنج و آسیب‌پذیر می‌کنند.	—

بررسی سایر گزینه‌ها: پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۲): درست - نادرست: ویژگی خانواده‌های چندفرزند است. - نادرست: ویژگی خانواده‌های چندفرزند است.
- گزینه (۳): درست - نادرست: والدین انتظارات بالایی از فرزند خود دارند. - نادرست: والدین حمایت عاطفی و پشتیبانی زیادی از فرزند خود می‌کنند.
- گزینه (۴): هر سه مورد به ویژگی خانواده‌های چندفرزند اشاره دارد.

گروه‌های کوچک و بزرگ (محل - جامعه) با وجود فرد فرد اعضا و مشارکت اجتماعی افراد شکل می‌گیرند و دوام می‌آورند و با بروز نقصان و کاستی در تعداد افراد چنین گروه‌هایی، کمابیش زندگی و دوام آن‌ها با تهدید روبه‌رو می‌گردد و در مقابل با افزایش جمعیت یک قوم، فرهنگ و آیین، امکان تأثیرگذاری آن با سایر فرهنگ‌ها افزایش می‌یابد. به همین دلیل، در هر جامعه‌ای میزان گرایش افراد و خانواده‌ها به فرزندآوری، از نظر کمی و کیفی اهمیت فراوان دارد.

نکته

عربی، زبان قرآن

عَيْنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ: (٣٦ - ٤٢)

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ﴾:

- (١) حمد برای الله است کسی که آسمان و زمین را آفرید و ظلمت‌ها و روشنایی را قرار داد!
- (٢) ستایش از آن خدایی است که آسمان‌ها و زمین را خلق کرد و تاریکی‌ها و روشنایی را بنهاد!
- (٣) سپاس برای خداوندی است که آسمان‌ها و زمین را آفریده و تاریکی‌ها را روشن کرده است!
- (٤) خداوندی که آسمان‌ها و زمین را بیافرید و ظلمات را نورانی کرد قابل ستایش است!

٣٦

مشاوره توی آزمون‌های تستی اولین سؤال آیه است، پس باید ترجمه آیه‌های فصل یا فصل‌های مشخص شده از کتاب درسی رو بخونی؛ برای پاسخ به تست‌های ترجمه، به نوع فعل (ماضی، مضارع، آینده، امر، نهی و ...) و صیغه‌اش (غایب، مخاطب و متکلم)، اسم مفرد و جمع به ویژه جمع مکتسر، ضمیر به ویژه ضمیرهای متصل دقت کن.

زیرمبحث: درس ١

ترجمه فعل‌های آیه رو بررسی کن، بعد هم برو سراغ اسم‌ها، بین مفردن یا جمع!

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کلمات مهم: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي»: ستایش از آن خدایی است که، سپاس برای خداوندی است که (رد گزینه (١) و گزینه (٤)) - «السَّمَوَاتِ» (جمع مؤنث سالم): آسمان‌ها (رد گزینه (١)) - «جَعَلَ» (فعل ماضی): قرار داد، بنهاد (رد گزینه (٤)) - «الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ»: تاریکی‌ها و روشنایی، ظلمت‌ها و روشنایی (رد گزینه (٣) و گزینه (٤))

خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه (١): «کسی که» برای «الَّذِي» که بعد از «الله» آمده - «آسمان» برای جمع مؤنث «السَّمَوَاتِ» خطا هستند.

گزینه (٣): «تاریکی‌ها را روشن کرده است» برای «جَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ» خطاست.

گزینه (٤): کل ساختار ترجمه برای آیه خطاست.

«أَنْظُرُ إِلَى الْأَشْجَارِ فِي الْبَسَاتِينِ وَأَقُولُ فِي نَفْسِي: مَنْ ذَا الَّذِي يُخْرِجُ مِنْهَا الثَّمَرَةَ!»:

- ۱) به درختان باغ‌ها می‌نگرم و با خودم می‌گویم: میوه کدام یک از این‌ها درمی‌آید؟!
- ۲) در باغ به درختان نگاه می‌کنم و با خودم می‌گویم: این کیست که میوه‌هایشان را درمی‌آورد؟!
- ۳) به درختان در باغ‌ها نگاه کن و با خودم بگو: چه کسی از آن‌ها میوه خارج می‌کند؟!
- ۴) به درختان در باغ‌ها می‌نگرم و با خودم می‌گویم این کیست که از آن میوه درمی‌آورد؟!

۳۷

مشاوره تشخیص و ترجمه صیغه فصل مضارع متکلم وحده از فعل امر مفرد مذكر مخاطب از موارد چالشیه. ترجمه اسم‌های جمع و مفرد توی تشخیص گزینه درست خیلی کمک‌کننده است.

زیرمبحث: درس ۱

ترجمه فعل‌ها رو بررسی کن؛ بین اسم‌های مفرد و جمع درست ترجمه شده‌اند یا نه!

بهترین راه برای تشخیص مضارع متکلم وحده، همزه «أ» در اول و حرکت ضمه آخر آن است.

کلمات مهم: «أَنْظُرُ / أَقُولُ» (مضارع متکلم وحده): نگاه می‌کنم، می‌نگرم / می‌گویم (رد گزینه (۳)) - «فِي الْبَسَاتِينِ»: در باغ‌ها (رد گزینه (۱) و (۲)) - «مَنْ ذَا الَّذِي»: این کیست که (رد گزینه (۱) و (۳)) - «يُخْرِجُ»: درمی‌آورد، خارج می‌کند (رد گزینه (۱)) - «الثَّمَرَةَ»: میوه (رد گزینه (۲))

خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «درختان باغ‌ها» برای «الأشجار في البساتين» - «میوه کدام یک از این‌ها درمی‌آید» برای «مَنْ ذَا الَّذِي يُخْرِجُ مِنْهَا الثَّمَرَةَ» خطاست.

گزینه (۲): «باغ» برای جمع مکسر «البساتين» - «میوه‌هایشان» برای «الثَّمَرَةَ» خطاست.

گزینه (۳): «نگاه کن و ... بگو» برای فعل مضارع متکلم وحده «أَنْظُرُ و ... أَقُولُ» خطاست.

Hint

درس‌نویس

پاسخ خیلی تشریحی

«عندما تتراكم السُّحب السَّوداء، تَفْرَح النَّبَاتات و الحيوانات لِأَنَّهَا تَعْلَم أَنَّ الْمَطْرَ يُحْيِي الْأَرْضَ!»:

- (۱) هنگام تراکم ابرهای سیاه گیاهان و حیوانات شاد می‌شوند چون می‌دانند که باران زمین را زنده می‌کند!
- (۲) وقتی که ابر سیاه جمع می‌شود، همه گیاهان و حیوانات خوشحال‌اند زیرا می‌دانند که با باران زمین زنده می‌شود!
- (۳) هرگاه ابرهای تیره جمع شوند، گیاهان و حیوانات خوشحال هستند برای این که می‌دانند این باران است که زمین را زنده می‌کند!
- (۴) وقتی ابرهای سیاه انباشته می‌شوند، گیاهان و حیوانات خوشحال می‌شوند، زیرا می‌دانند که باران زمین را زنده می‌کند!

۳۸

مشاوره تشخیص نوع و ترجمه فعل (ماضی، مضارع، آینده، امر، نهی و ...) و صیغه‌اش (غایب، مخاطب و متکلم)، اسم مفرد و جمع به ویژه جمع مکسر در انتخاب گزینه درست کمک می‌کند.

زیرمبحث: درس ۱

ترجمه فعل‌های عبارت رو بررسی کن! بعد هم برو سراغ اسم جمع.

کلمات مهم: «عندما»: وقتی، وقتی که، هنگامی که، زمانی که (رد گزینه (۱) و (۳)) - «تتراکم» (مضارع): انباشته می‌شوند، جمع می‌شوند (رد گزینه (۱)) - «السُّحب» (جمع مکسر «سحاب»): ابرها (رد گزینه (۲)) - «تَفْرَحُ» (مضارع): خوشحال می‌شوند، شاد می‌شوند (رد گزینه (۲) و (۳)) - «الْمَطَرُ»: باران (رد گزینه (۲) و (۳)) - «يُحْيِي الْأَرْضَ»: زمین را زنده می‌کند (رد گزینه (۲)) خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «هنگام» برای «عندما» - «تراکم» برای «تتراکم» خطا هستند.

گزینه (۲): «خوشحال‌اند» برای «تَفْرَحُ» - «همه» اضافه آمده - «با باران زمین زنده می‌شود» برای «الْمَطَرُ يُحْيِي الْأَرْضَ» خطاست.

گزینه (۳): «هرگاه» برای «عندما» - «جمع شوند» برای «تتراکم» - «خوشحال هستند» برای «تَفْرَحُ» - «این باران است که» برای «الْمَطَرُ» خطاست.

ترجمه فعل به صورت اسم خطاست.

Hint

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

«بَعَدَ الْعَمَلِ الْيَوْمِيَّ كَانَ الشَّابُّ يُطَالِعُ الْكُتُبَ الْعِلْمِيَّةَ وَ يُجَهِّزُ نَفْسَهُ بِقُوَّةِ الْفِكْرِ!»:

۳۹

- ۱) بعد از کار روزانه مرد جوان کتاب‌های علمی را مطالعه می‌کرد و خودش را به نیروی اندیشه مجهز می‌کرد!
- ۲) جوان بعد از کار روزانه اش کتاب‌های علمی می‌خواند و خود را با قوای فکر آماده می‌کند!
- ۳) بعد از این که مرد جوان روزها کار کرد با مطالعه کتاب‌های علمی خودش را به نیروی تفکر مجهز کرد!
- ۴) مرد جوان بعد از کار روزانه کتاب‌های علمی را مطالعه می‌کرد و مجهز به نیروی اندیشه می‌شد!

مشاوره هر وقت در عبارت فعل «کان» دیدی، ببین به تنهایی اومده یا فعل کمکیه. فعل‌های هم‌نوع که تو یه عبارت بعد از حرف عطف «وَ» اومدن از نظر زمان مثل فعل اولی ترجمه می‌شن.

زیرمبحث: درس ۱

ترجمه فعل‌های جمله رو بررسی کن؛ به اسم‌ها هم توجه کن.

 Hint

فعل «کان» به معنای «بود»، فعل مضارع «يُطَالِعُ» به معنای «مطالعه می‌کند، می‌خواند»، ولی ترکیب «کان يُطَالِعُ» معادل ماضی استمراری فارسی و به معنای «مطالعه می‌کرد، می‌خواند» است.

 دربین Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓ کلمات مهم: «بَعَدَ الْعَمَلِ الْيَوْمِيَّ»: بعد از کار روزانه (رد گزینه ۲) و (۳) - «كَانَ... يُطَالِعُ وَ يُجَهِّزُ» (كَانَ + مضارع و معطوف):

مطالعه می‌کرد و مجهز می‌کرد (ماضی استمراری؛ رد سایر گزینه‌ها) - «نَفْسَهُ»: خود را، خودش را (رد گزینه ۴) خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «روزانه‌اش» برای «الْيَوْمِيَّ» - «آماده می‌کند» برای «[كَانَ] يُجَهِّزُ» خطاست.

گزینه ۳: کَلَّ ساختار ترجمه با عبارت عربی متفاوت است.

گزینه ۴: «مجهز می‌شد» برای «[كَانَ] يُجَهِّزُ» خطاست. «نَفْسَهُ» نیز ترجمه نشده.

نمی‌شه اسم رو به صورت فعل ترجمه کرد.

 نکته

عَبِّنِ الْخَطَأَ:

۴۰

- (۱) أَحْمَدُ اللَّهِ الَّذِي حِكْمَتُهُ كَامِلَةٌ وَ قُدْرَتُهُ مُقْتَدِرَةٌ: خداوندی را ستایش می‌کنم که حکمتش کامل است و قدرتش توانا!
- (۲) مَنْ يَنْظُرُ إِلَى نُجُومِ السَّمَاءِ وَلَا يَرَى آيَةَ اللَّهِ فَهُوَ جَاهِلٌ: کسی که به ستارگان آسمان می‌نگرد و نشانه خدا را نمی‌بیند نادان است!
- (۳) يُصَيِّرُ الْمَطَرُ الْأَرْضَ بَعْدَ الْإِغْبَارِ حَضِرَةً: زمین بعد از غبارآلودگی به وسیله باران سرسبز شد!
- (۴) يَقْطَعُ الْبُسْتَانِي الْأَغْصَانِ الْجَائِفَةَ وَ تَنْمُو مَكَانَهَا عُصُونَ نَضِرَةً: باغبان شاخه‌های خشک را می‌برد و جای آن شاخه‌های تر و تازه رشد می‌کند!

زیرمبهمت؛ درس ۱

به نوع و ترجمه فعل‌ها دقت کن! به اسم هم توجه کن!

فعل مضارع به صورت مضارع اخباری (می + بن مضارع + شناسه) ترجمه می‌شود.

شکل درست ترجمه: «يُصَيِّرُ الْمَطَرُ الْأَرْضَ بَعْدَ الْإِغْبَارِ حَضِرَةً: بعد از غبارآلودگی باران زمین را سرسبز می‌گرداند!»

مشاوره از تست‌های چهاربه‌چهار نترس! به خورده زمانبره، ولی خوبیش اینه که برای هر عبارت به ترجمه اومده که یا درسته یا غلط؛ اگه تمرین و تکرار کنی می‌شه نقطه قوتت.

Hint

درسی Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عین الصّحیح: ۴۱

- (۱) إِنَّ تَقْتَرِبَ الشَّمْسُ الْمُسْتَعْرَةَ قَلِيلًا مِنَ الْأَرْضِ، فَسَوْفَ تُحْرَقُ كُلُّ شَيْءٍ: اگر خورشید فروزان کمی به زمین نزدیک شود همه چیز را می سوزاند!
- (۲) سَأَلْنَا مَعْلَمَ الْعُلُومِ: كَيْفَ تَنْمُو حَبَّةٌ وَتُصْبِحُ شَجَرَةً نَضِيرَةً: از معلم علوم پرسیدیم: چگونه دانه ای رشد می کند و درختی تازه می شود؟!
- (۳) قَسَمَ نُوْرُ الْقَمَرِ مَزْرَعَتَنَا الْكَبِيرَةَ إِلَى نِصْفَيْنِ: نور ماه مزرعه مان که بزرگ است را به دو نیمه تقسیم کرد!
- (۴) قَدْ زَانَ اللَّهُ اللَّيْلَ بِأَنْجُمٍ كَالدَّرَرِ الْمُنْتَشِرَةِ: خداوند شب را با ستارگانی مانند مرواریدهای پراکنده آراسته است!

زیرمبیت: درس ۱

به نوع و ترجمه فعلها دقت کن! به ترکیب وصفی - اضافی توجه کن. «كُلٌّ» رو هم ببین.

 Hint

 درس Box

- (۱) در ترکیب وصفی - اضافی، یک اسم به ترتیب مضاف‌الیه و صفت را با هم دارد، ولی در ترجمه، اول صفت و بعد مضاف‌الیه می آید.
- (۲) «قَدْ + ماضی = ماضی نقلی (بن ماضی + ه + ام، ای، است، ایم، اید، اند)»
- (۳) «كُلٌّ» بر سر اسم بدون «أل»، «هر» ترجمه می شود و بر سر اسم دارای «أل»، «همه، تمام».

پاسخ خیلی تشریحی ✓ شکل درست ترجمه در سایر گزینه ها:

- گزینه (۱): «سَوْفَ تُحْرَقُ» (مستقبل): خواهد سوزاند - «كُلُّ شَيْءٍ»: هر چیزی
- گزینه (۲): «سَأَلْنَا مَعْلَمَ الْعُلُومِ»: معلم علوم از ما پرسید.
- گزینه (۳): «مَزْرَعَتَنَا الْكَبِيرَةَ» (ترکیب وصفی - اضافی): مزرعه بزرگمان

«نعمت‌های خداوند بر همهٔ انسان‌ها به طور یکسان سرازیر می‌شود!»:

۴۲

(۲) إِنَّ أَنْعَمَ اللَّهُ مُنْهَمِرَةً بِالنَّسَائِي عَلَى الْبَشَرِ كُلِّهِمْ!

(۱) إِنَّ نِعْمَ اللَّهِ تَنْهِيمٍ بِالنَّسَائِي عَلَى جَمِيعِ الْبَشَرِ!

(۴) أَنْعَمَ اللَّهُ يَنْهِيمٍ عَلَى كُلِّ الْبَشَرِ مَتَسَاوِيَةً!

(۳) إِنَّهَمَّرَتْ نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَى جَمِيعِ الْبَشَرِ بِالتَّعَادِلِ!

مشاوره در تست‌های فارسی به عربی، به زمان فعل فارسی، توجه هم‌زمان به نوع فعل‌ها و نیز به تناسب اسم با فعل در گزینه‌ها دقت کن. هم‌چنین شکل ترکیب‌های وصفی یا اضافی رو بررسی کن!

زیرمبحث: درس ۱

به فعل توجه کن! به نگاه هم به اسم‌ها توی ترکیب اضافی بنداز!

Hint

دربین Box

برای جمع‌های غیرعادل (غیرانسان) همه‌چیز (فعل، صفت و ...) به صورت مفرد مؤنث می‌آید.

ترجمهٔ متن: خداوند تعالی هستی و همهٔ عالم را آفرید و آن را در اختیار انسان قرار داد و او را جانشینی در زمین قرار داد تا آن را آباد کند؛ و خداوند پیش از خلقت انسان، آن را (عالم را) برای او آماده کرد، پس آسمان‌ها و زمین و هر چه در آن‌ها است را به خاطر او آفرید و این دو از نعمت‌های آشکاری هستند که سزاوار ستایش هستند؛ پس زمین، انسان را حمل می‌کند و به او کمک می‌کند تا هر چیزی که به آن نیاز دارد، انجام دهد و در آسمان ابرهایی وجود دارد که بر او سایه می‌افکند.

شناخت خداوند متعال از بزرگ‌ترین نعمت‌ها برای انسان است؛ زیرا شناخت وجود او به بنده توانایی تحمل سختی‌های دنیا را می‌دهد؛ به خاطر علم او به وجود پروردگاری که دارای صفات کمال و عدالت است و همهٔ امور بشر به او ختم می‌شود!

کلمات مهم: نعمت‌های خداوند: «نِعْمَ اللَّهُ، أَنْعَمَ اللَّهُ» (رد گزینۀ (۳)) - سرازیر می‌شود (مضارع اخباری): «تَنْهِيمٍ» (مضارع، مفرد مؤنث غایب متناسب با جمع مکسر غیرانسان «نِعْم، أَنْعَم»؛ رد سایر گزینه‌ها) - همهٔ انسان‌ها: «جَمِيعِ الْبَشَرِ، كُلِّ الْبَشَرِ» (رد گزینۀ (۲))
خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینۀ (۲): «مُنْهَمِرَةً»: «ریزان، سرازیر» برای «سرازیر می‌شود» - «الْبَشَرِ كُلِّهِمْ» برای «همهٔ انسان‌ها» خطاست.

گزینۀ (۳): «إِنَّهَمَّرَتْ» برای «سرازیر می‌شود» - «نِعْمَةً» برای «نعمت‌های» خطاست.

گزینۀ (۴): «يَنْهِيمٍ» (مضارع مفرد مذکر غایب) با توجه به جمع مکسر غیرانسان «أَنْعَم» خطاست.

پاسخ خیلی تشریحی

إقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ: (٤٣-٤٥)

خَلَقَ اللهُ تَعَالَى الْكَوْنَ وَالْعَالَمَ كُلَّهُ وَسَخَّرَ ذَلِكَ لِلْإِنْسَانِ وَجَعَلَهُ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ لِيُعَمَّرَهَا، وَهَيَّأَهُ اللهُ لِلْإِنْسَانِ قَبْلَ خَلْقِهِ، فَخَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا فِيهِمَا مِنْ أَجْلِهِ، وَهُمَا مِنَ النَّعْمِ الْوَاضِحَةِ الَّتِي تَسْتَحِقُّ الْحَمْدَ، فَالْأَرْضُ تَحْمِلُ الْإِنْسَانَ وَتُسَاعِدُهُ عَلَى أَدَاءِ كُلِّ مَا يَحْتَاجُهُ، وَالسَّمَاءُ فِيهَا غُيُومٌ تَظِلُّهُ.

إِنَّ مَعْرِفَةَ اللهِ تَعَالَى مِنْ أَعْظَمِ النَّعْمِ عَلَى الْإِنْسَانِ؛ لِأَنَّ حَقِيقَةَ الْعِلْمِ بِوُجُودِهِ تَمْنَحُ الْعَبْدَ الْقُدْرَةَ عَلَى تَحْمُلِ مَصَاعِبِ (رِنَجِهَا) الدُّنْيَا؛ لِعِلْمِهِ بِوُجُودِ رَبِّ يَمْلِكُ صِفَاتِ الْكَمَالِ وَالْعَدْلِ وَتَنْتَهِي إِلَيْهِ جَمِيعُ أُمُورِ الْبَشَرِ!

عیّن الخطأ حسب النص:

۴۳

(١) أَعْظَمُ نِعْمَ اللهُ عَلَى الْإِنْسَانِ مَعْرِفَةُ خَالِقِهِ!

(٢) قَدْ خَلَقَ اللهُ الْكَوْنَ بَعْدَ خَلْقِ الْإِنْسَانِ!

(٣) خُلِقَتِ الْأَرْضُ لِأَدَاءِ احْتِيَاجَاتِ الْإِنْسَانِ!

(٤) إِنَّ عِبَادَ اللهِ يَتَحَمَّلُونَ الْمَصَاعِبَ مِنْ خِلَالِ تَوَكُّلِهِمْ بِهِ!

مشاوره برای پاسخ به تست‌های درک مطلب، بهتر است یک بار متن را سریع بخوانی تا هم مفهوم کلی متن را درک کنی و هم زیر جزئیات خط بکشی. سوالات درک مطلب بیشتر جزئیاتی است؛ یعنی از مطالب جزئی متن می‌آید و کمی هم کل‌بینی است؛ یعنی از مفهوم کلی متن می‌آید و حتی ممکن است عبارتی خارج از متن اما مرتبط با مفهوم متن نیز آورده شود.

زیرمبحث: درس ۱

تذکر: صورت تست را با دقت بخوان و بعد تمام گزینه‌ها را بررسی کن و در صورت نیاز به متن مراجعه کن تا مناسب‌ترین گزینه را انتخاب کنی!

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه (۱): بزرگ‌ترین نعمت خداوند بر انسان شناخت آفریننده‌اش است! (درست)

گزینه (۲): خداوند هستی را بعد از آفرینش انسان پدید آورده است! (خطا)

گزینه (۳): زمین برای به جای آوردن نیازهای انسان به وجود آمده است! (درست)

گزینه (۴): بندگان خدا با توکل به او سختی‌ها را تحمل می‌کنند! (درست)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عَيْنَ الصَّحِيحِ عَلَى حَسَبِ النَّصِّ:

۴۴

(۱) لَا يَسْتَطِيعُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُشْبِعَ احتیاجاته الجسدية و الروحیة!

(۲) إِنَّ الْأَرْضَ لِلْإِنْسَانِ وَالسَّمَاءَ لِلَّهِ!

(۳) عَلَى الْإِنْسَانِ أَنْ يَشْكُرَ اللَّهَ عَلَى التَّعْمِ الَّتِي أُعْطَاهُ!

(۴) كُلُّ شُؤْنٍ الْعَالَمِ تَنْتَهِي إِلَى الْإِنْسَانِ!

زیرمبہت: درس ۱

ترجمه گزینہ ہا:

✓ پاسخ خیلی تشریحی

گزینہ (۱): انسان نمی تواند نیازهای جسمی و روحی خود را برطرف کند! (خطا)

گزینہ (۲): زمین مال انسان و آسمان مال خداست! (خطا)

گزینہ (۳): انسان باید خدا را به خاطر نعمت‌هایی که به او داده شکر کند! (درست)

گزینہ (۴): همه امور جهان به انسان ختم می شود! (خطا)

عیّن الخطأ للكلمات المعيّنة في النَّص:

۴۵

- ۱) جَعَلَ: فعلٌ ماضٍ - صيغته مفرد مذکر غائب
- ۲) تُسَاعِدُ: فعلٌ مضارع على وزن «تُفَاعِلُ» - للمفرد المؤنث الغائب
- ۳) تَحْمَلُ: فعلٌ ماضٍ على وزن «تَفْعُلُ» - صيغته مفرد مؤنث غائب
- ۴) الواضحة: اسم على وزن «فَاعِلَةٌ» - مؤنث - صفة و موصوفه «النَّعَمُ»

مشاوره برای پاسخ به این تیپ سؤال که گزینه خطا را برای چهار کلمه خط کشیده شده در متن می‌خواهد، باید خصوصیات فردی اسم و فعل را که تا الان یاد گرفتید به دقت بررسی کنی، اگر به جواب نرسیدی در صورت آوردن نقش مضاف‌الیه و صفت برای اسم، به متن مراجعه کن و بین در ترکیب وصفی آمده یا اضافی.

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓ شکل درست خطا: «فعلٌ ماضٍ» ← اسمٌ (مصدرٌ) - صیغته مفرد مؤنث غائب ← لیس آه صیغه»

عَمَّيْنِ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ الْتَالِيَةِ: (٤٦ - ٥٠)

آئی جواب لیس فی مفهوم هذه الآیة: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ﴾

(١) حقّ یکی و باطل بسیار است!

(٢) یگانگی خداوند!

(٣) آفرینش آسمان و زمین به طور یکسان!

(٤) نور نشانه وحدت و تاریکی‌ها نشانه پراکندگی است!

۴۶

مشاوره سوالات مفهوم از آیات، احادیث و ضرب‌المثل‌های کتاب درسی طرح می‌شوند، اما گزینه‌ها علاوه بر کتاب درسی می‌تواند از اشعار یا احادیث مرتبط که خارج از کتاب است نیز بیاید، بنابراین اگر شما به شعر و ضرب‌المثل و کتاب‌های ادبی علاقه داری، در انتخاب گزینه مورد نظر طراح تواناتری.

زیرمبحث: درس ۱

مفهوم آیه صورت سؤال «ستایش تنها خالق هستی و اندیشه در چگونگی آفرینش» است!

با توجه به ترجمه آیه «ستایش برای خداوندی است که آسمان‌ها و زمین را آفرید و تاریکی‌ها و روشنایی را قرار داد!» عبارت گزینه (٣) «آفرینش آسمان و زمین به طور یکسان!» در مفهوم آن نیست؛ چون در آیه «آسمان‌ها و زمین» آمده پس یکسان آفریده نشدند.

سایر گزینه‌ها:

گزینه (١): «حقّ یکی و باطل بسیار است!» با توجه به «جَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ».

گزینه (٢): «یگانگی خداوند!» با توجه به «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ» اشاره به «توحید» دارد.

گزینه (٤): «نور نشانه وحدت و تاریکی‌ها نشانه پراکندگی است!» با توجه به «جَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ».

Hint

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۴۷

عین ما فيه الجمع المكسر أكثر:

- (۱) وَ زَائِدَةٌ بِأَنْجُمٍ كَالدَّرَرِ الْمُنْتَشِرَةِ!
 (۲) أَنْظُرْ لِنَيْلِكَ الشَّجَرَاتِ ذَاتِ الْعُصُونِ النَّصْرِه!
 (۳) ذَلِكَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي أَنْعَمَهُ مِنْهُمْ!
 (۴) ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ جَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ﴾

مشاوره تشخیص جمع مذکر و مؤنث سالم از جمع مکسر، از جمله مواردی که به شکل مستقیم و غیرمستقیم از سؤال میاد. بهتره موقع خوندن متن درس یا پاسخ به تمرین‌ها، نوع جمع‌ها و مفرد و ترجمه‌شون رو یاد بگیری.

زیرمبحث: درس ۱

جمع مکسر رو ببری به مفرد، شکلش عوض می‌شه!

Hint

درس‌Box

جمع مذکر سالم از اسم مفرد مذکر عاقل + «وَن/ بِن» ساخته می‌شود. جمع مؤنث سالم از اسم مفرد مؤنث، مصدرهای بیش از سه حرف مثل «افتخار، توجّه و ...» و بعضی اسم‌های غیرعربی مثل «ریال، تلفون و ...» + «ات» ساخته می‌شود. جمع مکسر از شکستن مفرد کلمه با وزن‌های سماعی مثل «أفعال، فُعَال، أَفَاعِل، فُعُول، مَفَاعِل و ...» که نیاز به حداقل یک بار دیدن و شنیدن دارند ساخته می‌شود!

دو جمع مکسر: «أَنْجُم: ستارگان» و «الدَّرَر: مرواریدها»؛ مفردشان به ترتیب «نَجْم» و «الدَّر» هستند.

در سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): «العُصُون: شاخه‌ها» جمع مکسر و مفرد آن «العُصْن» ولی «الشَّجَرَات: درختان» جمع مؤنث سالم و مفرد آن «الشَّجَرَة» است.

گزینه (۳): «أَنْعَم: نعمت‌ها» جمع مکسر و مفرد آن «نِعْمَة» است.

گزینه (۴): «السَّمَوَات: آسمان‌ها» و «الظُّلُمَات: تاریکی‌ها» جمع مؤنث سالم و مفرد آن‌ها به ترتیب «السَّمَاء» و «الظُّلْمَة» هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عَيِّن الصَّحِيح فِي صِيَاغَةِ الْجُمْلَةِ حَسَبِ الْقَوَاعِدِ وَالْمَعْنَى:

- (۱) أَنْتِ قَبِلْتِ كَلَامَ الْوَالِدِ وَالآنَ تَعْمَلُ بِهِ!
- (۲) كَسَرَ كُرْسِيَّ صَدِيقِي وَلَكِنَّ التَّجَارَ سَيَصْنَعُ لَهُ كُرْسِيًّا آخَرَ!
- (۳) إِزْرَعُوا الصَّدَاقَةَ فِي الْحَيَاةِ وَلَا تَزْرَعُونَ الْعَدَاوَةَ!
- (۴) أَنَا أَجْلِسُ عَلَى الْأَرْضِ وَالِدَتِي يَجْلِسُ عَلَى الْكُرْسِيِّ!

مشاوره از تناسب جمله (اسم، فعل و ضمیر و ... تو تیپ‌های مختلفی سؤال میاد و به وقت‌هایی صورت سؤال در حد «عَيِّن الصَّحِيح» یا «عَيِّن الخَطَأ» هستش ولی تو باید حواست جمع باشه که منظورش تناسب کلمات توی جمله است.

زیرمبحث: درس ۱

اسم و فعل و ضمیر جمله رو چک کن ببین صیغه و معنی‌شون با هم جوره!

Hint

دربس Box

تناسب جمله یعنی اجزای جمله باید در جنس، عدد و صیغه با هم تطابق داشته باشند تا معنی درست را برسانند؛ مثلاً:

(۱) اگر اسم اول جمله بیاید و بعد از آن فعل بیاید، فعل باید در صیغه مناسب غایب بیاید. مثال:

الطَّالِبَانِ (مثنای مذکر) ذَهَبَا إِلَى الْمَدْرَسَةِ: دو دانش‌آموز به مدرسه رفتند.

الطَّالِبَاتُ (جمع مؤنث) يَكْتُبْنَ تَمَارِيهِنَّ: دانش‌آموزان (دختر) تمرین‌هایشان را می‌نویسند.

(۲) اگر فعل اول جمله باشد و فاعلش (انجام‌دهنده) اسم عام (التلمیذ ...) و خاص (علی، فاطمه) باشد، فعل مفرد غایب است و فقط از نظر جنس از فاعلش پیروی می‌کند. مثال:

ذَهَبَ الطَّالِبُ (فاعل جمع مذکر) إِلَى الْمَدْرَسَةِ: دانش‌آموزان به مدرسه رفتند.

تَكْتَبُ الطَّالِبَاتُ (فاعل جمع مؤنث) تَمَارِيهِنَّ: دانش‌آموزان (دختر) تمرین‌هایشان را می‌نویسند.

(۳) اگر اول عبارت «منادا» بیاید، جمله بعد از آن حتماً مخاطب هستش و فقط صیغه آن از منادا پیروی می‌کند. مثال:

يَا طُلَّابَ (منادا، جمع مذکر)، اِذْهَبُوا إِلَى الْمَدْرَسَةِ: ای دانش‌آموزان، به مدرسه بروید.

يَا أَيُّهَا الطَّالِبَاتُ (جمع مؤنث): مَتَى تَكْتُبْنَ تَمَارِيهِنَّ؟ ای دانش‌آموزان، چه وقت تمرین‌هایتان را می‌نویسید؟

(۴) اگر ضمیر اول عبارت بیاید اجزای بعدی جمله متناسب با آن می‌آیند. مثال:

أَنَا (متکلم وحده) أَكْتُبُ تَمَرِينِي: من تمرینم را می‌نویسم.

هِيَ (مفرد مؤنث غایب) كَتَبَتْ تَمَرِينَهَا: او تمرینش را نوشت.

« كَسَرَ كُرْسِيَّ (فاعل مفرد مذکر) صَدِيقِي وَلَكِنَّ التَّجَارَ (مفرد مذکر) سَيَصْنَعُ لَهُ كُرْسِيًّا آخَرَ: صندلی دوستم شکست ولی نجار

صندلی دیگری برایش ساخت! »

شکل درست سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): أَنْتِ (مفرد مؤنث مخاطب) قَبِلْتِ كَلَامَ الْوَالِدِ وَالآنَ تَعْمَلِينَ بِهِ! تو (مؤنث) سخن پدرت را پذیرفتی و الآن به آن عمل می‌کنی!

گزینه (۳): إِزْرَعُوا (فعل امر، جمع مذکر مخاطب) الصَّدَاقَةَ فِي الْحَيَاةِ وَلَا تَزْرَعُوا الْعَدَاوَةَ! در زندگی دوستی بکارید و دشمنی نکارید!

گزینه (۴): أَنَا (متکلم وحده) أَجْلِسُ عَلَى الْأَرْضِ وَالِدَتِي يَجْلِسُ عَلَى الْكُرْسِيِّ! من روی زمین می‌نشینم و مادرم

روی صندلی می‌نشیند!

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عَيْن «لا» يَخْتَلِفُ عَنِ الْبَاقِي حَسَبَ الْمَعْنَى وَالْقَوَاعِدِ:

۴۹

(۲) يَا زَمِيلَاتِي، لَمْ لَا تَكْتَبِينَ وَاجِبَاتِكُنَّ فِي الْمَكْتَبَةِ!

(۱) اجْتَهِدِي فِي حَيَاتِكَ وَ لَا تَطْلُبِي التُّكَّاسِلَ أَبَدًا!

(۴) يَا أَخَوَاتِي، لَا تَكْشِفْنَ عُيُوبَ صَدِيقَاتِكُنَّ!

(۳) «رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ»

مشاوره وقتی سؤال می‌شود کدام «لا» با بقیه متفاوت است، یا سه تا فعل نهی داریم و به دونه نفی و یا برعکس، سه تا نفی داریم و به نهی.

زیرمبحث: درس ۱

دو تا فعل از به صیغه اومده، جمله رو معنی کنی حلّه!

Hint

اگر «لا» بر سر فعل مضارع بیاید و آخر فعل را تغییر ندهد لای نفی می‌شود، ولی اگر آخر فعل را ساکن کند یا نون را حذف کند، لای نهی است؛ فقط نون جمع مؤنث حذف نمی‌شود و برای تشخیص نفی یا نهی بودنش باید از جمله کمک بگیری.

درس Box

با توجه به کلمه پرسشی «لَمْ (لماذا): چرا»، «لا» بر سر فعل مضارع جمع مؤنث مخاطب «لَا تَكْتَبِينَ» لای نفی است: «ای همکلاسی‌های

پاسخ خیلی تشریحی

من، چرا تکلیف‌هایتان را در کتابخانه نمی‌نویسید؟!»

«لا» در سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «لا» در «لَا تَطْلُبِي (لا + تَطْلُبِينَ؛ با حذف نون از آخر آن)» = نهی: «در زندگی‌ات تلاش کن و هرگز تنبلی را نخواه!»

گزینه (۳): «لا» در «لَا تَجْعَلُ (لا + تَجْعَلُ؛ با ساکن کردن آخرش)» = نهی: «پروردگارا، ما را با قوم کافران قرار نده!»

گزینه (۴): «لا» در «لَا تَكْشِفْنَ (لا + تَكْشِفْنَ؛ جمع مؤنث مخاطب و با توجه به «یا أَخَوَاتِي»)» = نهی: «ای خواهرانم، عیب‌های

دوستانتان را آشکار نکنید!»

۵۰

مشاوره در عربی فعل ماضی استمراری به شکل فارسی نیست، ولی از ترکیب فعل کمکی «کان، ...» با فعل مضارع، معادل ماضی استمراری ساخته می‌شود.

عین ما يعادل الماضي الاستمراري في الفارسي:

(۲) استخرَج الفلاحون ماءً من البئر للزراعة!

(۱) كانَ العَمال في المصنع ولكنهم رجعوا الآن!

(۴) ألسائق يشتغل من الصباح حتى الظهر!

(۳) كانت التلميذات يركبن حافلة المدرسة!

زیرمبحث: درس ۱

ببین بعد از «کان» چه فعلی توی عبارت اومده!

درسی Box

فعل «کان» به معنای «بود» و فعل مضارع معادل مضارع اخباری فارسی است، اما اگر این دو تا با هم در جمله بیایند، معادل ماضی استمراری فارسی (می + بن ماضی + شناسه) ترجمه می‌شوند.
 مثال: «کان» بود + «یذهب» می‌رود = «کانَ یذهب»: می‌رفت
 «گنتم» بودید + «تکتبون» می‌نویسید = «گنتم تکتبون»: می‌نوشتید
 «گنا» بودیم + «نجلس» می‌نشینیم = «گنا نجلس»: می‌نشستیم

«کانت .... یركبن (کانت + مضارع) معادل ماضی استمراری فارسی به معنای «سوار می‌شدند» است؛

«دانش‌آموزان اتوبوس مدرسه را سوار می‌شدند!»

در سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «کان» به تنهایی آمده؛ «کارگران در کارخانه بودند ولی الان بازگشتند!»

گزینه (۲): فعل «کان» نیامده؛ «کشاورزان برای کشاورزی آبی را از چاه خارج کردند!»

گزینه (۴): فعل «کان» نیامده؛ «راننده از صبح تا ظهر کار می‌کند!»

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تاریخ

۵۱

هر یک از موارد داده‌شده به ترتیب با کدام معنای واژه تاریخ همخوانی دارد؟

الف) تاریخ روابط سیاسی و نظامی ایران و روم در زمان ساسانیان

ب) تاریخ یونان باستان

(۱) مجموعه حوادثی که یک فرد یا یک جامعه از سر گذرانده است. - علم و روش علمی که به وسیله آن، رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک مطالعه و تحلیل می‌شوند.

(۲) علم و روش علمی که به وسیله آن، رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک مطالعه و تحلیل می‌شوند. - علمی که به مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه‌ها در گذشته می‌پردازد.

(۳) رویدادهایی که در زمان گذشته بر سر مردم آمده است. - مجموعه حوادثی که یک فرد یا یک جامعه از سر گذرانده است.

(۴) علم و روش علمی که به وسیله آن، رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک مطالعه و تحلیل می‌شوند. - مجموعه حوادثی که یک فرد یا یک جامعه از سر گذرانده است.

مشاوره ما باید با مفاهیم و معنای واژه تاریخ آشنا بشیم تا بتونیم اون‌ها رو از هم تفکیک کنیم.

زیرمبحث: درس ۱

درس‌Box

- (۱) منظور مجموعه حوادث و رویدادهایی است که یک فرد یا یک جامعه از سر گذرانده است. مانند تاریخ ایران یا تاریخ یونان باستان.
- (۲) منظور علم و روش علمی است که به وسیله آن، رویدادهای گذشته براساس شواهد و مدارک مطالعه و تحلیل می‌شوند؛ مانند تاریخ روابط اقتصادی ایران و هند در دوران اشکانیان یا تاریخ روابط سیاسی و نظامی ایران و روم.
- (۳) منظور تعیین روز و ماه و سال است؛ یعنی همان تقویم سالانه.

معنای واژه تاریخ

(۲) معنی علم تاریخ: مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی انسان‌ها و جامعه‌ها در گذشته و تحلیل علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان.

معنای واژه تاریخ در عبارت «الف» علم و روش علمی (رد گزینه ۱) و در عبارت «ب» مجموعه حوادث و رویدادهایی است که یک فرد یا جامعه از سر گذرانده است. (رد گزینه ۲)

در عبارت اول گزینه (۳) نیز، واژه تاریخ، معنای مجموعه حوادث و رویدادا دارد. (رد گزینه ۳)

تعریف علم تاریخ نیز می‌تواند معنای علم و روش علمی واژه تاریخ باشد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

هدف علم تاریخ چیست و رویدادها و تحولات تاریخی حاصل کدام مورد هستند؟

- (۱) شناخت انسان و پژوهش در فرهنگ او - صرفاً حاصل عملکرد و اقدام متقابل انسان‌ها با یکدیگر
- (۲) شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته - حاصل کنش متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت
- (۳) شناخت انسان و پژوهش در فرهنگ او - حاصل کنش متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت
- (۴) شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته - صرفاً حاصل عملکرد و اقدام متقابل انسان‌ها با یکدیگر

زیرمبحث: درس ۱

درسیں Box

- ویژگی‌های رویدادهای تاریخی
- (۱) دور از دسترس‌اند و قابل مشاهده نیستند و نمی‌توان آن‌ها را به طور مستقیم درک کرد، بلکه باید با استفاده از شواهد و مدارک آن‌ها را شناخت.
  - (۲) تکرارناپذیرند و قابل تجربه نیستند.
  - (۳) مجزا و مستقل نیستند و با یکدیگر رابطه علت و معلولی دارند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ هدف علم تاریخ، شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته است و رویدادها و تحولات تاریخی در نتیجه کنش عملکرد و اقدام متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت پدید آمده‌اند.

نهادها، جوامع، کشورها و در یک کلام تمدن نیز پیامد کنش‌های متقابل فردی و جمعی انسان است.

۵۳

کدام گزینه درباره «قدیمی‌ترین متن تاریخی» کشف شده درست است؟
 الف) در آن نام تعدادی فراغنه و برخی از حوادث دوران آنان ذکر شده است.
 ب) بخش عمده مطالب آن به شرح جنگ‌های یونان و ایران اختصاص دارد.
 ج) نویسنده آن پدر تاریخ لقب گرفته است.
 د) بیش از ۴ هزار سال قدمت دارد.

(۲) «الف» - «د»

(۱) «الف» - «ج»

(۴) «ب» - «ج»

(۳) «ب» - «د»

مشاوره اطلاعات مربوط به «اختراع خط»، «قدیمی‌ترین متن تاریخی» و «کتاب تاریخ هرودت» تقریباً شبیه هم هستند. برای این که آن‌ها را با هم اشتباه نگیریم، مطالب مربوط به هر کدام را در جدول و زیر هم نوشته و در فواصل آزمون‌ها، مرور کنیم.

زیرمبحث: درس ۱

قدیمی‌ترین متن تاریخی که تاکنون کشف شده، سنگ‌نوشته‌ای به خط کهن مصری است که بیش از ۴ هزار سال قدمت دارد. در این سنگ‌نوشته نام تعدادی از فراغنه و برخی حوادث دوران آنان ذکر شده است.
 بررسی موارد نادرست:

«ب» و «ج» مربوط به کتاب تاریخ هرودت است که کهن‌ترین و کامل‌ترین کتاب تاریخی به‌جامانده از عصر باستان است.

پس از اختراع خط در حدود ۵ هزار سال پیش، به تدریج توجه انسان به ثبت و نگارش رویدادهای عصر خویش جلب شد.

۵۴

کدام گزینه به اساس شیوه تاریخ‌نگاری نوینی که از دوره رنسانس به تدریج موجب تحول در علم تاریخ گردید، اشاره دارد؟

(۱) سنجش دقیق منابع، استناد به اسناد و مدارک معتبر و دوری از داستان‌پردازی

(۲) استفاده از یافته‌های علوم و فنون مختلف؛ مانند باستان‌شناسی، جامعه‌شناسی، فلسفه، جغرافیا و ...

(۳) بررسی و تجزیه و تحلیل زمینه‌ها، علت‌ها، نتایج و آثار گوناگون حوادث تاریخی

(۴) دربرگرفتن همه ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، هنری و ... جوامع گذشته

زیرمبحث: درس ۱

درس‌Box

(۱) بررسی همه ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، هنری و ... جوامع گذشته.

(۲) بررسی و تجزیه و تحلیل زمینه‌ها، علت‌ها، نتایج و آثار گوناگون حوادث تاریخی.

(۳) استفاده از یافته‌های علوم و فنون مختلف؛ مانند باستان‌شناسی، جامعه‌شناسی،

فلسفه، جغرافیه، اقتصاد، زبان‌شناسی و گاه‌شماری.

ویژگی‌های تاریخ‌نگاری نوین

اساس شیوه تاریخ‌نگاری نوین بر سنجش دقیق منابع، استناد به اسناد و مدارک معتبر و دوری از داستان‌پردازی است.

به دنبال پیشرفت‌های فکری و علمی که در دوره رنسانس (حدود قرن‌های ۱۳ تا ۱۷ م.) در اروپا به وقوع پیوست، به تدریج علم تاریخ نیز متحول شد و شیوه نوینی در تاریخ‌نگاری پدید آمد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

کدام مورد در خصوص مراحل پژوهش در تاریخ، عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

۵۵

«ممکن نیست بعد از مرحلهٔ تدوین پرسش‌های تحقیق، .....»

- (۱) پژوهشگر اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق را از منابع و اسناد تاریخی استخراج، تنظیم و دسته‌بندی نماید
- (۲) به دنبال این مطلب باشد که ببیند منابع و اطلاعات کافی در مورد آن موجود است
- (۳) همانند کارآگاهان پلیس به دنبال بازسازی وقایع گذشته باشد
- (۴) به دنبال ارزیابی میزان اعتبار، دقت و صحت منابع و اسناد باشد

مشاوره از این مبحث قبلاً به شکل‌های مختلفی تست طرح شده، ولی این تیپ داده‌شده، از جغرافیا وام گرفته شده است، ما سعی می‌کنیم شما با تمام شیوه‌های طراحی ممکن آشنا بشید که توی کنکور با بالاترین آمادگی شرکت کنید. این نوع طرح تست، در واقع شکل دیگه‌ای از تقدم و تأخر یک رویداد محسوب می‌شه.

زیرمبحث: درس ۱

از آنجایی که تدوین پرسش‌های تحقیق مربوط به مرحلهٔ دوم پژوهش در تاریخ است، بنابراین فقط مرحلهٔ اول، یعنی انتخاب موضوع، نمی‌تواند بعد از این مرحله آورده شود و این مطلب که آیا منابع و اطلاعات کافی در مورد آن وجود دارد مربوط به مرحلهٔ اول است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینهٔ (۱): این عبارت مربوط به مرحلهٔ چهارم است.
- گزینهٔ (۳): این عبارت مربوط به مرحلهٔ پنجم است.
- گزینهٔ (۴): این عبارت مربوط به مرحلهٔ سوم است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۵۶

کدام موارد دربارهٔ مرحلهٔ دوم پژوهش در تاریخ درست است؟

- الف) در این مرحله، هدف پژوهش مشخص می‌شود.
 ب) در این مرحله، گرایش دینی، اجتماعی یا سیاسی نویسندگان منابع مشخص می‌گردد.
 ج) این مرحله، مانع از به بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش می‌شود.
 د) در این مرحله، اثر و فایده‌داربودن موضوع پژوهش مشخص می‌گردد.

۱) «الف» - «ب»

۲) «ب» - «ج»

۳) «الف» - «ج»

۴) «ج» - «د»

مشاوره باز هم به تست با چهار عبارت داده شده که فقط دوتا از عبارت‌ها درسته. بنابراین اول جلوی هر عبارت مرحلهٔ خواسته‌شده رو بنویس و بعد متوجه می‌شی که فقط دوتاش مربوط به مرحلهٔ دومه.

زیرمبحث: درس ۱

مرحلهٔ دوم پژوهش همان تدوین پرسش‌های تحقیق است. هر پژوهش علمی نیازمند یک یا چند پرسش است. پرسش‌ها علاوه بر آن که هدف پژوهش را مشخص می‌کنند «الف»، مانع از به بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش می‌شوند «ج». بررسی موارد نادرست:

ب) مربوط به مرحلهٔ سوم یعنی شناسایی منابع است.

د) مربوط به مرحلهٔ اول یعنی انتخاب موضوع است.

در پژوهش‌های تاریخی، پرسش‌های پژوهش اغلب دربارهٔ زمینه‌ها، علت‌ها، آثار و نتایج رویدادها و یا نقش افراد و گروه‌های درگیر در رویدادها مطرح می‌شوند.

نکته

پاسخ خیلی تشریحی

۵۷

کدام گزینه در مورد تاریخ‌نگاری در دوره باستان درست است؟

- الف) رومی‌ها فن تاریخ‌نویسی را تکامل بخشیدند.
 ب) برخی پژوهشگران رواج و رونق ادبیات و فلسفه را در گسترش و شکوفایی علم تاریخ در یونان باستان مؤثر دانسته‌اند.
 ج) بخش عمده کتاب تاریخ هرودت به شرح جنگ‌های آتن و اسپارت اختصاص دارد.
 د) تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن از قرن پنجم میلادی در یونان باستان آغاز گردید.

(۲) «ب» - «ج»

(۱) «الف» - «د»

(۴) «الف» - «ب»

(۳) «ج» - «د»

مشاوره توی این جور تست‌ها، معمولاً توی ۲ عبارت غلط، یه اشتباه ریزی آورده شده که در نگاه اول دیده نمی‌شه، به همین جهت باید با دقت خونده بشه. تو علم حقوق یه مطلبی هست می‌گه اگه مسئله رو یه متوجه نشدی، صورت مسئله رو یه بار دیگه بخون!!

زیرمبحث: درس ۱

موارد نادرست:

- ج) بخش عمده کتاب تاریخ هرودت به شرح جنگ‌های ایران و یونان اختصاص دارد، نه آتن و اسپارت.
 د) تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن از قرن پنجم قبل از میلاد در یونان باستان آغاز گردید، نه قرن پنجم میلادی.

تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن با ظهور هرودت که «پدر تاریخ» لقب گرفت، آغاز شد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در کدام گزینه تقدم و تأخر مراحل پژوهش در تاریخ به درستی آورده شده است؟

۵۸

- (۱) گردآوری و تنظیم اطلاعات قبل از شناسایی منابع و بعد از تحلیل و تفسیر اطلاعات انجام می‌گیرد.
- (۲) شناسایی منابع بعد از انتخاب موضوع و قبل از گردآوری و تنظیم اطلاعات انجام می‌شود.
- (۳) انتخاب موضوع قبل از تدوین پرسش‌های تحقیق و بعد از شناسایی منابع انجام می‌گیرد.
- (۴) تدوین پرسش‌های تحقیق بعد از گردآوری و تنظیم اطلاعات و قبل از شناسایی منابع صورت می‌گیرد.

مشاوره این هم به شکل دیگه از تست‌های دارای تقدم و تأخر که شما باید اول تو ذهنتون تمام مراحل رو به ترتیب بیارید و بعد ببینید کدومش درسته.

زیرمبحث: درس ۱

دریس Box

- مراحل پژوهش در تاریخ
- (۱) انتخاب موضوع
  - (۲) تدوین پرسش‌های تحقیق
  - (۳) شناسایی منابع
  - (۴) گردآوری و تنظیم اطلاعات
  - (۵) تحلیل و تفسیر اطلاعات
  - (۶) گزارش یافته‌های پژوهش

شناسایی منابع (مرحله سوم) بعد از انتخاب موضوع (مرحله اول) و قبل از گردآوری و تنظیم اطلاعات (مرحله چهارم) است.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

هر یک از عبارتهای زیر مربوط به کدام فواید و کارکردهای مطالعه تاریخ است؟
 الف) آگاهی افراد یک جامعه نسبت به گذشته مشترکشان، باعث خودآگاهی و یگانگی بیشتر آنان می‌شود.
 ب) مطالعه تاریخ به ما کمک می‌کند تا بفهمیم که فرهنگ‌ها و جوامع بشری چگونه و تحت تأثیر چه عوامل و شرایطی به وجود آمده، پیشرفت کرده و به وضعیت امروزی رسیده‌اند.

۱) منبع شناخت و تفکر - بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده

۲) بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده - تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی

۳) تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی - بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده

۴) تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی - تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی

زیرمبحث: درس ۱

درتس Box

الف) منبع شناخت و تفکر
 ب) بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده
 ج) تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی

الف) آگاهی افراد یک جامعه نسبت به گذشته مشترکشان، باعث خودآگاهی و یگانگی بیشتر آنان می‌شود. ← تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی

ب) مطالعه تاریخ به ما کمک می‌کند تا بفهمیم که فرهنگ‌ها و جوامع بشری چگونه و تحت تأثیر چه عوامل و شرایطی به وجود آمده، پیشرفت کرده و به وضعیت امروزی رسیده‌اند. ← بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

۶۰

«تدوین و نگارش خدای نامک‌ها که جزء منابع ..... در پژوهش تاریخی هستند و در زمان ..... نگارش شده‌اند، نمونه‌ای از دلبستگی ایرانیان به ..... است.»

مشاوره در این قبیل تست‌ها می‌تونیم از روش حذف گزینه استفاده کنیم تا راحت‌تر به جواب برسیم.

(۱) اصلی - ساسانیان - نگارش وقایع و ضبط سلسله حوادث تاریخی

(۲) فرعی - هخامنشیان - نگارش مسائل اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی

(۳) اصلی - هخامنشیان - نگارش وقایع و ضبط سلسله حوادث تاریخی

(۴) فرعی - ساسانیان - نگارش مسائل اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی

زیرمبحث: درس ۱

در این Box

منابع دست اول یا اصلی به همهٔ آثاری گفته می‌شود که در زمان وقوع حادثه یا نزدیک‌ترین زمان به وقوع آن نوشته شده‌اند. به عبارت دیگر، نویسندگان این نوع منابع، خود ناظر رویدادها بوده‌اند و یا این‌که شرح ماجرا را از شاهدان واقعه شنیده‌اند.

تدوین و نگارش خدای نامک‌ها که جزء منابع اصلی هستند و در زمان ساسانیان نگارش شده‌اند، نمونه‌ای از دلبستگی ایرانیان به نگارش وقایع و ضبط سلسله حوادث تاریخی است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

جغرافیا

۶۱

کدام گزینه با توجه به عبارتهای داده شده درست است؟

الف) بررسی تأثیر کاهش دما با افزایش ارتفاع بر مکان و زندگی انسان
ب) مطالعه تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات و عرضه و تقاضا

۱) «الف» در رابطه با علم هواشناسی و «ب» در رابطه با علم اقتصاد

۲) «الف» در رابطه با علم آب و هواشناسی و «ب» در رابطه با علم جغرافیای اقتصادی

۳) «الف» در رابطه با علم آب و هواشناسی و «ب» در رابطه با علم اقتصاد

۴) «الف» در رابطه با علم هواشناسی و «ب» در رابطه با علم جغرافیای اقتصادی

مشاوره بچه‌ها، این سبک تست چند وقتی هست که داره توی کنکور میاد و امسال هم در کنکور تیر ۱۴۰۳ این مدل رو داشتیم. شما اگه جلوی هر بند الف و ب تعریف داده شده رو مشخص کنین به راحتی می‌تونین از پس جواب بریاین.

زیرمبحث: درس ۱

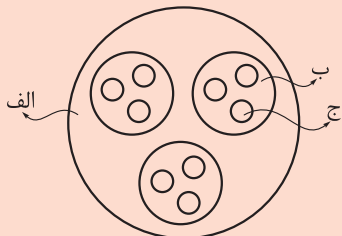

دربنی Box

- ۱ با افزایش ارتفاع دما کاهش می‌یابد ← اصل هواشناسی
بررسی تأثیر کاهش دما با افزایش ارتفاع بر مکان و زندگی انسان ← حوزه آب و هواشناسی
- ۲ مطالعه تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات، نظام‌های اقتصادی و عرضه و تقاضا ← تعریف علم اقتصاد
پرداختن به چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان‌های مختلف در رابطه با محیط زندگی‌شان ← تعریف جغرافیای اقتصادی

بررسی تأثیر کاهش دما با افزایش ارتفاع بر مکان و زندگی انسان در حوزه آب و هواشناسی است و علم اقتصاد تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات، نظام‌های اقتصادی و عرضه و تقاضا را مطالعه می‌کند.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

با توجه به شکل زیر، کدام مورد در رابطه با علم جغرافیا و شاخه‌های آن تدوین شده است؟

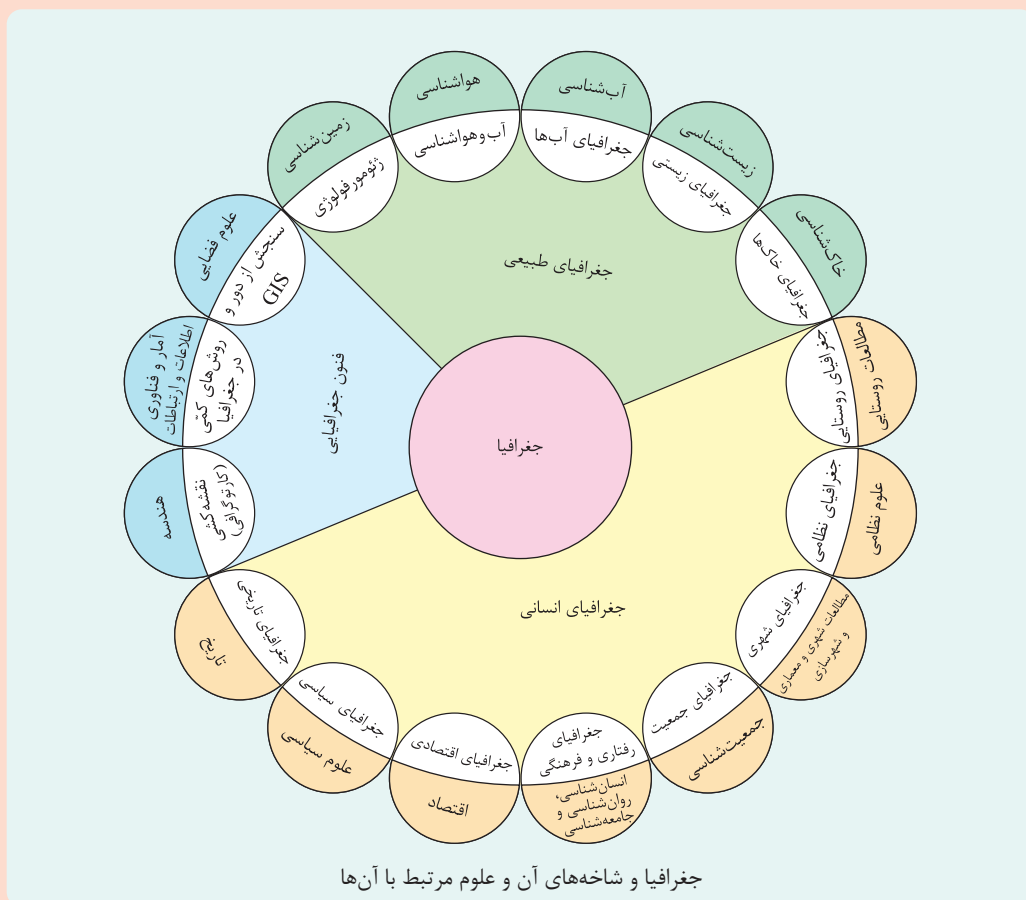

مشاوره در کنکور تیر ۱۴۰۳ این مدل تست اومده. شاید با دیدن شکل وحشت کنین، اما اگه یه کم دقت کنین این جور تست‌ها خیلی راحتیه. فقط باید شاخه‌ها و علوم به کار گرفته شده رو در جغرافیا بلد باشی.

- ۱) اگر «الف» جغرافیا باشد، «ب» و «ج» به ترتیب جغرافیای طبیعی و ژئومورفولوژی هستند.
- ۲) اگر «الف» جغرافیا باشد، «ب» زیرشاخه «ج» خواهد بود و «ج» می‌تواند جغرافیای زیستی باشد.
- ۳) در صورتی که «ب» جغرافیای طبیعی باشد، بنابراین «الف» فنون جغرافیایی و «ج» کارتوگرافی است.
- ۴) در صورتی که «ب» جغرافیای طبیعی باشد، بنابراین «ج» زیرشاخه آن است که می‌تواند زمین‌شناسی باشد.

زیرمبهمت: درس ۱

درس‌نویس Box

همان‌طور که در شکل مشاهده می‌شود، «الف» جغرافیا و «ب» شاخه اصلی جغرافیا مانند جغرافیای طبیعی، جغرافیای انسانی و فنون جغرافیایی است و «ج» شاخه‌های فرعی هر یک از شاخه‌های اصلی جغرافیا است و اگر «ب» را جغرافیای طبیعی در نظر بگیریم، می‌بایستی ج (را) شاخه‌های فرعی آن را در نظر بگیریم.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه (۲): «ج» زیر شاخه «ب» می‌تواند باشد نه این‌که «ب» زیر شاخه «ج» باشد.

گزینه (۳): «الف» خودش جغرافیاست نه شاخه جغرافیا، چون فنون جغرافیا شاخه جغرافیاست.

گزینه (۴): ژئومورفولوژی زیر شاخه جغرافیای طبیعی و زمین‌شناسی علم مورد استفاده در ژئومورفولوژی است.

۶۳

کدام مورد عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«امروزه بسیاری از جغرافی‌دانان اعتقاد دارند که جغرافیا آن قسمت از دانش بشری است که به انسان کمک می‌کند .....».

- ۱) تا برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست بزنند و در نتیجه محیط طبیعی را به محیط جغرافیایی تبدیل کنند
- ۲) تا با یک دید همه‌جانبه بررسی‌ها و مطالعات خود را در مورد شاخه‌های مختلف این علم و روابط بین آن‌ها انجام دهد
- ۳) بین جغرافیا و سایر رشته‌ها ارتباط به وجود آورد و به کمک سایر علوم به سؤالات خود پاسخ دهد
- ۴) با ویژگی‌های طبیعی و انسانی و روابط بین آن‌ها در محیط آشنا شود و از آن‌ها در جهت بهبود زندگی خویش استفاده کند

مشاوره این سبک سؤال دادن که به صورت تکمیل کردن جمله هست سال‌های قبل هم اومده و امسال هم در اردیبهشت ۱۴۰۳ و هم در تیر ۱۴۰۳ طراحی شده، یه کم دقت کنی به راحتی می‌تونی عبارت‌های غلط رو از عبارت درست تشخیص بدی.

زیرمبحث: درس ۱

امروزه بسیاری از جغرافی‌دانان اعتقاد دارند که جغرافیا آن قسمت از دانش بشری است که به انسان کمک می‌کند با ویژگی‌های طبیعی و انسانی و روابط بین آن‌ها در محیط آشنا شود و از آن‌ها در جهت بهبود زندگی خویش استفاده کند.

هر سه گزینه به عبارتی می‌تواند دام تستی باشد، چراکه در جاهای مختلف این درس آورده شده است، اما فقط گزینه (۴) هست که در مورد اعتقاد جغرافی‌دانان صحبت می‌کند.

گول نخوری

جغرافیا علم بررسی روابط متقابل انسان و محیط طبیعی برای بهبود زندگی بشر است.

نکته

به ترتیب شکل «الف» و «ب» نشان‌دهنده کدام عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی است؟

«ب»

«الف»

- ۱) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها (الف) - نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها (ب)
- ۲) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها (الف) - نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها (ب)
- ۳) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها (الف) - درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها (ب)
- ۴) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها (الف) - درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها (ب)

زیرمبحث: درس ۱

درتس Box

عملکرد انسان در ارتباط با محیط طبیعی به دو گونه است:

الف) درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها

ب) نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

شکل «الف» سازه‌های آبی شویتر و شکل «ب» سد شاه عباسی را نشان می‌دهد که هر دو تصویر نمونه‌های عالی از خلاقیت، دوراندیشی و سخت‌کوشی ایرانیان جهت بهره‌برداری از محیط برای رفع نیازهای خود با توجه به توان محیط را نشان می‌دهد.

چون در قسمت عملکرد انسان با محیط طبیعی به دو گونه مثبت و منفی بهره‌برداری انسان اشاره کرده است، بنابراین امکان دارد که در دام گزینه (۲) و (۴) هم بیفتید، اما اگر دقت کنید می‌بینید هر دو تصویر عملکرد مثبت محسوب می‌شوند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

۶۵ اگر علوم فضایی «الف» و هندسه «ب» باشد، کدام عبارت زیر درست است؟

- ۱) «الف» و «ب» هر دو از زیرشاخه‌های فنون جغرافیایی هستند.
- ۲) «الف» از زیرشاخه‌های فنون جغرافیایی و «ب» علمی است که «الف» برای پاسخ به سؤالات خود از آن استفاده می‌کند.
- ۳) «الف» و «ب» علمی هستند که در فنون جغرافیایی برای پاسخ به سؤالات از آنها استفاده می‌شود.
- ۴) «ب» از زیرشاخه‌های فنون جغرافیایی و «الف» علمی است که «ب» برای پاسخ به سؤالات خود از آن استفاده می‌کند.

مشاوره این شکل از سؤال امسال هم در تیرماه اومده، بنابراین کم‌کم داره توی طراحی سؤال جا خوش می‌کنه. فقط کافیه شما همون ابتدا جایگاه «الف» و «ب» رو مشخص کنین تا بتونین به راحتی به جواب برسین.

زیرمبحث: درس ۱

دربس Box

فنون جغرافیایی

- ← سنجش از دور و GIS ← کمک‌گرفتن از داده‌های علوم فضایی
- ← روش‌های کمی در جغرافیا ← آمار و فناوری و اطلاعات و ارتباطات
- ← نقشه‌کشی (کارتوگرافی) ← هندسه

پاسخ خیلی تشریحی ✓ علوم فضایی «الف» و هندسه «ب» از علمی هستند که به ترتیب در شاخه فرعی سنجش از دور و GIS و کارتوگرافی (نقشه‌کشی)

مورد استفاده قرار می‌گیرند.

علم جغرافیا از شاخه‌های اصلی، جغرافیای طبیعی، جغرافیای انسانی و فنون جغرافیایی تشکیل شده است.

نکته

۶۶

کدام عبارت‌ها دربارهٔ «پدیده» درست است؟

الف) یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی که محسوس و مشهود است.

ب) فعالیت‌های انسان در آن‌جا انجام می‌شود.

ج) بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبهٔ خود از هم تأثیر می‌پذیرند.

د) شامل دو مفهوم مکان و روابط متقابل انسان با محیط است.

۱) «الف» و «ج»

۲) «ب» و «د»

۳) «الف» و «د»

۴) «ب» و «ج»

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

پدیده به یک واقعیت یا رویداد جغرافیایی که محسوس و مشهود شده باشد گفته می‌شود، که می‌تواند عوارض طبیعی یا انسان‌ساخت

باشد (الف) و در هر مکان پدیده‌های مختلفی هستند که بر یکدیگر تأثیر گذاشته و به نوبهٔ خود از هم تأثیر می‌پذیرند. (ج)

بررسی موارد نادرست:

«ب»: تعریف مکان را بیان می‌کند.

«د»: دو مفهوم اساسی در جغرافیا است.

۶۷

با توجه به مبحث کل‌نگری در جغرافیا، چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی، که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است، سبب می‌شود .....

- ۱) محیط طبیعی که مجموعه‌ای متعادل است با ورود انسان، زمینه‌های تغییر آن در جهت منفی و تخریب آغاز شود و این تعادل بر هم بخورد
- ۲) جغرافی‌دان با دید ترکیبی موضوعات را مطالعه و بررسی کند؛ زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کند
- ۳) که انسان در محیط تأثیر بسیاری بگذارد و فناوری‌های جدید انسان را قادر به بهره‌برداری از محیط کرده و میزان دسترسی آن را گسترش دهد
- ۴) توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی شناخته شود و جغرافیا به عنوان علمی برای زندگی بهتر باشد

زیرمبحث: درس ۱

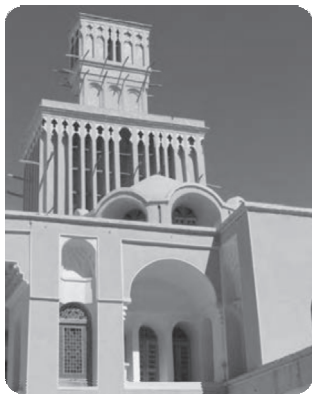
چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی، که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است، سبب می‌شود جغرافی‌دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری موضوعات را مطالعه و بررسی کند؛ زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کند.

دید ترکیبی یعنی: مطالعه همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان.

مشاوره از این سبک تکمیل‌کردنی عبارت‌ها در سال‌های قبل هم بوده و امسال در کنکور تیر ۱۴۰۳ نیز آمده است که به طور مشخص از متن کتاب گرفته شده و آگه کتاب رو خونده باشی، به راحتی می‌تونی به اون جواب بدی.

 نکته

کدام عبارت در مورد تصویر داده شده درست است؟

- (۱) روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت جریانی پیوسته ادامه داشته و سبب تغییر شکل مکان می شود.
- (۲) هوش و استعداد انسان به او کمک می کند تا از محیط طبیعی که مجموعه‌ای نامتعادل است بهره‌مند شود.
- (۳) در دهه‌های اخیر، فناوری به کمک انسان آمده و سبب شده است که انسان در محیط تأثیر بسیاری بگذارد.

(۴) انسان برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست می‌زند و در نتیجه محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود.

۶۸

مشاوره بچه‌ها، حتماً به عکس‌ها و نقشه‌های کتاب دقت کنید، به‌خصوص اون جایی که در متن هم به عکس ارجاع داده شده، چون دقیقاً به دنبال همون مطلب هم می‌گرده تا شما جواب بدین.

زیرمبحث: درس ۱

انسان و محیط دو عامل مهم در علم جغرافیاست.

در این Box

تصویر صورت سؤال بادگیر دو طبقه ابرکوه در استان یزد را نشان می‌دهد که انسان برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست می‌زند و در نتیجه محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

محیط جغرافیایی از تعامل بین محیط طبیعی که مجموعه‌ای متعادل است و محیط انسانی به وجود می‌آید.

نکته

۶۹

کدام گزینه عبارت داده شده را به درستی کامل می کند؟

«جغرافی دان با هدف ..... به مطالعه ..... می پردازد و با تهیه نقشه شهر امکان گسترش فیزیکی شهر را بررسی می کند و با مطالعه بافت جمعیت شهر، میزان رشد آن و امکان ..... آن را حدس می زند.»

(۱) توسعه یک شهر - همه جانبه - مهاجرپذیری

(۲) زندگی بهتر - توان ها و ظرفیت های محیطی - مهاجرفرستی

(۳) توسعه یک شهر - توان ها و ظرفیت های محیطی - مهاجرفرستی

(۴) زندگی بهتر - همه جانبه - مهاجرپذیری

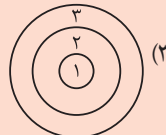
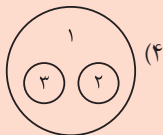
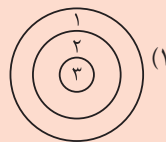
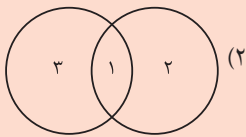
مشاوره یکی از شیوه های ارائه تست دادن چند جای خالی، که شما می توانید با حذف گزینه بهتر به جواب برسید. البته در این جا از چند بخش مختلف به صورت جای خالی سؤال طرح شده.

زیرمبحث: درس ۱

جغرافی دان با هدف توسعه یک شهر به مطالعه همه جانبه می پردازد و با تهیه نقشه شهر امکان گسترش فیزیکی شهر را بررسی می کند و با مطالعه بافت جمعیت شهر میزان رشد آن و امکان مهاجرپذیری آن را حدس می زند.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

۷۰. اگر محیط جغرافیایی (۱) و محیط طبیعی (۲) و محیط انسانی (۳) باشد، کدام تصویر درست است؟

مشاوره این شکل از سؤال جدیداً متداول شده که داده‌های یک مطلب یا تعریف را در داخل کادر نمایش می‌دن که فقط کافیست کمی دقت داشته باشین تا بتونین به راحتی به سؤال جواب بدین.

زیرمبحث: درس ۱

محیط جغرافیایی از تعامل بین محیط طبیعی و محیط انسانی به وجود می‌آید.

شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی حاصل روابط متقابل انسان و محیط است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

منطق

۷۱

منظور از «ابزاری بودن» علم منطق در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (۱) به کارگیری منطق به خودی خود باعث افزودن بر محتوای علوم و رسیدن به محتوای جدید نمی‌شود.
- (۲) برای آموختن منطق همچون فعالیت‌هایی مانند دوچرخه‌سواری و رانندگی، نیاز به تمرین و ممارست داریم.
- (۳) به کارگیری علم منطق باعث سرعت و دقت بیشتر در تشخیص عوامل خطای ذهن انسان می‌شود.
- (۴) دانستن خطاهای ذهن از پیش‌فرض‌های علم منطق است که از این‌رو منطق را به علم پزشکی تشبیه کرده‌اند.

زیرمبحث: درس ۱

در متن Box

علم منطق را از وجوه مختلف به چند پدیده تشبیه کرده‌اند:

- (۱) از حیث نیازمندی به تمرین و ممارست (کاربردی بودن): دوچرخه‌سواری (آموختن رانندگی هم می‌تواند مثالی دیگر از این دست باشد).
- (۲) از حیث دسته‌بندی مغالطات و مبارزه با آن‌ها: پزشکی (مبارزه با بیماری‌ها و دسته‌بندی آن‌ها)
- (۳) از حیث ابزاری و هشداردهنده بودن: سیستم‌های کنترلی خودرو و شاقول بنایی

دانش منطق ابزاری در خدمت سایر علوم و دانش‌هاست، یعنی منطق، مانند سیستم کنترلی خودرو که میزان بنزین و سرعت و غیره را کنترل می‌کنند، ابزاری برای کنترل صحت مطالب علوم دیگر است و به خودی‌خود باعث پیشبرد محتوای علوم نمی‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): به وجه کاربردی بودن در علم منطق اشاره دارد.

گزینه (۳): عبارت درستی است، اما ربطی به ابزاری بودن علم منطق ندارد.

گزینه (۴): به شباهت منطق با پزشکی اشاره دارد که ناشی از توجه به مغالطات و بیماری‌ها و تلاش برای پیشگیری از آن‌ها در منطق و پزشکی است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۷۲

کدام عبارت در توضیح هدف علم منطقی مناسب‌تر است؟

(۱) آموزش شیوه درست اندیشیدن

(۲) جلوگیری از خطای اندیشه

(۳) دسته‌بندی خطاهای ذهن و توضیح قوانین تفکر

(۴) تدوین دستورالعمل اندیشه درست و وضع قواعد ذهن

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در تعریف مختصر علم منطقی می‌توان گفت: «علمی که در پی جلوگیری از خطای اندیشه است.» این تعریف هدف غایی منطقی را بیان کرده است که همان «جلوگیری از خطای اندیشه» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): تأکید منطقی بر شیوه درست اندیشیدن است، اما این امر هدف علم منطقی را بیان نمی‌کند.

گزینه (۳): دسته‌بندی خطاهای ذهن و توضیح قوانین تفکر در علم منطقی انجام می‌شود و هر دوی این‌ها در خدمت هدف علم منطقی است که همان جلوگیری از خطای اندیشه است.

گزینه (۴): منطقدانان قواعد ذهن را وضع نمی‌کنند، بلکه آن‌ها را کشف می‌کنند.

ذهن انسان به طور طبیعی براساس قواعدی می‌اندیشد. منطقدانان این قواعد را «کشف» می‌کنند و به صورت علم منطقی در اختیار ما قرار می‌دهند، نه این‌که قواعد اندیشیدن را وضع کنند.

۷۳

انسان بدون دانستن نام قواعد منطقی آن‌ها را در زندگی خود به کار می‌برد، بنابراین نمی‌توان گفت .....

- ۱) منطق دانان قواعد اندیشه را کشف می‌کنند و آن را در علم منطق بیان می‌کنند
- ۲) ذهن همواره در معرض لغزش است و در مواردی مثل استدلال‌های پیچیده معمولاً دچار خطا می‌شود
- ۳) اگر علم منطق نبود، اندیشه بدون لغزش و خطا برای انسان ناممکن بود
- ۴) منطق را باید به کار گرفت و خواندن دستورالعمل‌های نظری کفایت نمی‌کند

زیرمبحث: درس ۱

گرچه ذهن انسان به طور طبیعی منطقی رفتار می‌کند و بدون دانستن نام‌های قواعد منطقی آن‌ها را در زندگی خود به کار می‌برد، اما ذهن همواره در معرض لغزش و خطاست و معمولاً در استدلال‌های پیچیده یا تعریف دقیق اصطلاحات خاص دچار اشتباه می‌شود (رد گزینه ۲)؛ پس نمی‌توان گفت بدون علم منطق اندیشه بی‌خطا امکان‌پذیر نبود، بلکه وجود علم منطق و به‌کارگیری آن باعث کاهش و جلوگیری از خطاهای ذهن انسان می‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تیزبازی

در چنین تست‌هایی اول صورت سؤال را برای خود به زبان ساده بیان کنید تا در انتخاب گزینه صحیح به اشتباه نیفتید؛ مثلاً در این سؤال توجه به فعل منفی «نمی‌توان گفت» در صورت سؤال باعث می‌شود از همان ابتدا در گزینه‌ها به دنبال عبارت نادرست باشید.

کدام گزینه عبارت درستی را در مورد حیطة کاربرد منطق بیان می کند؟

- (۱) منطق در گفت و گوهای روزمره کاربردی ندارد و بیشتر در مسائل آکادمیک و علمی مورد استفاده است.
- (۲) افزایش اطلاعات در دسترس در سالهای اخیر باعث کشف اهمیت کاربرد منطق در استدلالها شده است.
- (۳) آگهیهای تجاری معمولاً نوعی تعریف برای محصول مورد نظر ارائه می دهند و از این رو آموختن منطق برای بررسی درستی و نادرستی آنها لازم است.
- (۴) اگر چه منطق در ارزیابی اندیشههای فلسفی کاربرد دارد، اما نیاز ما به درست فکر کردن و تصمیم گیری صحیح، حیطة کاربرد آن را وسیع تر می کند.

زیرمبحث: درس ۱

کرتیس Box

مثالهایی از حوزههای کاربرد منطق:

- الف) ارزیابی اندیشههای فلسفی
- ب) گفت و گوهای روزمره
- ج) پیشگیری از خطا در تعلیم و تعلّم
- د) جلوگیری از فریب خوردن در دادوستد
- ه) بررسی استدلالها در نشریات مختلف یا آگهیهای تجاری

هر یک از ما در سراسر زندگی به منطق نیازمندیم و حیطة کاربرد منطق محدود به ارزیابی اندیشههای فلسفی یا حوزه آکادمیک نیست، زیرا می خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم بگیریم.

بررسی سایر گزینهها:

گزینه (۱): ما هر روزه مطالبی را برای دوستان و اطرافیانمان بیان می کنیم و سعی می کنیم در مورد مسائلی آنها را متقاعد کنیم، بنابراین در زندگی روزمره هم به منطق نیازمندیم. ضمن این که ذهن انسان به صورت خودکار براساس این قواعد کار می کند، چه بخواهد و چه نخواهد!

گزینه (۲): اهمیت منطق از زمان ارسطو تصریح شده است و حجم انبوه اطلاعات در جهان مدرن تنها نیاز ما به این علم را بیشتر کرده است.

گزینه (۳): اغلب آگهیهای تجاری نوعی استدلال هستند که می خواهند مخاطب را به این نتیجه برسانند که «فلان کالا را بخرید!»، نه این که معمولاً تعریف آن کالا را ارائه دهند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۷۵

به ترتیب برای معلوم کردن اصطلاح «فخر و مدین» و گزاره «انسان نوع تکامل یافته شامپانزه است» به کدام موارد نیازمندیم؟

- (۱) تصور - تصدیق
 (۲) تصدیق - تصور
 (۳) استدلال - تعریف
 (۴) تعریف - استدلال

زیرمبحث: درس ۱

درس Box

«تصور و تصدیق» اقسام دانش و علم بشری هستند و «تعریف و استدلال» بخش‌های اصلی علم منطقی‌اند که در این دو بخش به ترتیب روش صحیح تعریف کردن و روش صحیح استدلال کردن بیان می‌شود.

نکته

به کمک تعریف از صورهای معلوم به شناخت صورهای مجهول می‌رسیم و به کمک استدلال از تصدیق‌های معلوم به کشف تصدیق‌های مجهول می‌رسیم. در صورت سؤال «فخر و مدین» اصطلاحی در معماری ایرانی است که یک تصور مجهول است و برای معلوم کردن آن از تعریف استفاده می‌کنیم. گزاره مذکور در صورت سؤال نیز یک تصدیق مجهول است که معلوم کردن آن با کمک استدلال امکان‌پذیر است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۷۶

گزاره مطرح شده در کدام گزینه فارغ از حکم و قضاوت و واقعیت یا عدم واقعیت است؟

- (۱) گاه گویی خواب می‌بیند، خویش را در بارگاه پرفروغ مهر
- (۲) یاد ایام شکوه و فخر و عصمت را، می‌سراید شاد
- (۳) این شکسته چنگ بی‌قانون، رام چنگ چنگی شوریده‌رنگ پیر
- (۴) عرصه انکار و وهن و غدر و بیداد است

مشاوره صورت اصلی یک تصدیق چیزی شبیه به قضیه منطقی است که در درس‌های بعدی با آن آشنا خواهید شد (مثلاً: الف ب است)، اما در مورد تصور نمی‌توان چنین شکلی را از آن بیرون کشید، هرچند که تصور مرکب از چندین کلمه باشد. ضمناً دقت کنید صورت سؤال با آن عبارت پرمطراق خود برای دانش‌آموزان در هنگام مواجهه با تست به این نحو قابل ترجمه است: کدام گزینه یک تصور است؟

زیرمبحث: درس ۱

دانش بشری به دو قسم تقسیم می‌شود:

الف) تصور: درک ما از مفاهیم فارغ از واقعیت یا عدم واقعیت آن‌ها. در تصور هیچ‌گونه حکم و قضاوتی نمی‌کنیم و قابلیت صدق و کذب ندارد.

ب) تصدیق: جملات خبری کامل که در آن‌ها حکم و قضاوت وجود دارد؛ یعنی در آن‌ها اوصافی را به چیز (یا چیزهایی) نسبت می‌دهیم یا از آن‌ها سلب می‌کنیم.

«تصور» دانش فارغ از حکم و قضاوت است که در آن به ارتباط پدیده مورد نظر با سایر امور و واقعیت داشتن یا نداشتن آن کاری نداریم؛ بنابراین در عبارات گزینه‌ها باید به دنبال تصور باشیم. عبارت گزینه (۳) فعل ندارد و صرفاً عبارتی اسمی است که در آن صفات مختلف، پدیده‌ای را توصیف می‌کنند؛ بنابراین همین گزینه پاسخ سؤال است. در تمام گزینه‌های دیگر، فعل وجود دارد و هر یک از آن‌ها خبری می‌دهند که در حیطه «تصدیق» می‌گنجد.

دربخش Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه در مورد اقسام دانش بشری و ارتباط آن‌ها با علم منطق درست است؟

- ۱) نسبت‌دادن یک صفت به مفهوم مجهول مثل «اسطرلاب»، در حیطه تصور است.
- ۲) در تعریف تصویری مجهول مانند «اسطرلاب» باید از تصورهایی استفاده کنیم که برایمان معلوم هستند.
- ۳) از آن‌جا که وظیفه منطق جلوگیری از خطای اندیشه است، علم منطق را به دو بخش تصور و تصدیق تقسیم کرده‌اند.
- ۴) اگر صفتی را به چیزی نسبت دهیم که با واقعیت مغایرت داشته باشد، نمی‌توان گفت یک تصدیق را بیان کرده‌ایم.

زیرمبحث: درس ۱

تصورهای مجهول را به کمک تصوره‌های معلوم تعریف می‌کنیم؛ یعنی مثلاً اگر کسی نداند «اسطرلاب» چیست باید در تعریف اسطرلاب از تصورهایی استفاده کنیم که معنایشان برای ما و مخاطبمان روشن باشد و به کمک آن‌ها «اسطرلاب» را توصیف کنیم. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱): نسبت‌دادن صفات و اوصاف به مفاهیم و چیزها در حیطه تصدیق می‌گنجد، نه تصور.

گزینه ۳): دو بخش اصلی علم منطق عبارت‌اند از «تعریف» و «استدلال». تصور و تصدیق دو بخش دانش بشری‌اند، نه دو بخش دانش منطق.

گزینه ۴): تصدیق قابلیت صدق و کذب دارد، یعنی می‌تواند با واقعیت مطابق باشد (صادق) یا نباشد (کاذب).

تأکید بر کلیدواژه‌ها گاهی می‌تواند غلط‌انداز باشد؛ مثلاً در گزینه ۱) این سؤال اصطلاح «اسطرلاب» و «مفهوم مجهول» از کلیدواژه‌هایی‌اند که معمولاً برای تصور به کار می‌روند، اما مفهوم اصلی این گزینه در عبارت «نسبت‌دادن یک صفت» است که ویژگی تصدیق است، نه تصور.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✖

بخشی از دانش ما درباره جهان شامل قضاوت‌هایی است که ما درباره امور واقعی یا خیالی می‌کنیم. در کدام گزینه چنین نوعی از دانش دیده می‌شود؟

(۱) بیا بیا که مرا با تو ماجرای هست

(۲) به کام دشمن و بیگانه رفت چندین روز

(۳) بگوی اگر گنهی رفت و گر خطایی هست

(۴) مکن که مظلمه خلق را جزایی هست

زیرمبحث: درس ۱

عبارت صورت سؤال مربوط به «تصدیق» است. در تصدیق حکم و قضاوت وجود دارد و اوصافی را به چیزی نسبت می‌دهیم یا از آن سلب می‌کنیم، پس باید به دنبال جمله‌ای خبری باشیم که خبری را بیان می‌کند و معنای آن کامل است. تنها در گزینه (۲) چنین جمله‌ای داریم. هر سه گزینه دیگر جملاتی امری هستند و خبری درباره چیزی نمی‌دهند، بلکه خواست گوینده را بیان می‌کنند.

بنا به توضیح پاسخ تشریحی، تصدیق را می‌توان «جمله خبری تام» معنا کرد، جملات امری، پرسشی، تعجبی و ... که در منطق به «جملات انشایی» معروف‌اند، شامل حکم و قضاوت نیستند و تصدیق محسوب نمی‌شوند، بلکه تصورند؛ مثلاً جمله «چه هوای خوبی!» یا «این کار را انجام بده.» به ترتیب به بیان احساسات و خواسته‌های ما می‌پردازند و خبری درباره عالم خارج نمی‌دهند و صفتی را به چیزی نسبت نمی‌دهند یا از آن سلب نمی‌کنند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزاره کدام گزینه را می توان «معلوم کردن تصدیق مجهول» دانست؟

۷۹

(۱) تو هستی، پس من می روم.

(۲) در تصدیق، برخلاف تصور، حکم و قضاوت وجود دارد.

(۳) استدلال یعنی ارائه دلیل.

(۴) مثلث: شکل سه ضلعی

زیرمبحث: درس ۱

برای معلوم کردن تصدیق مجهول نیازمند استدلال هستیم. در استدلال یک تصدیق مجهول داریم که با کمک تصدیق های معلوم می خواهیم درستی آن تصدیق مجهول را روشن کنیم. گوینده عبارت گزینه (۱) دلیلی آورده و از آن نتیجه ای گرفته است، بنابراین شرایط کلی یک استدلال در این عبارت دیده می شود.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه (۲): در این عبارت فقط یک تصدیق وجود دارد و استدلالی دیده نمی شود.

گزینه (۳): این عبارت تعریف اصطلاح «استدلال» است، نه این که خودش یک استدلال باشد.

گزینه (۴): در عبارت این گزینه هم مفهوم «مثلث» به کمک دو مفهوم دیگر تعریف شده است.

تصدیق به خودی خود استدلال نمی سازد. در استدلال تصدیق هایی معلوم را کنار هم می گذاریم و روندی می سازیم که از طریق آن به یک نتیجه می رسیم. در این روند یک تصدیق که قبلاً مجهول بوده است، برای مخاطب معلوم می شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

در تعریف به بیان ..... امور می پردازیم و وجود فعل اسنادی در یک عبارت تصدیق بودن آن را .....

- (۱) چیستی - قطعی می کند
- (۲) چرایی - تضمین نمی کند
- (۳) چرایی - قطعی می کند
- (۴) چیستی - تضمین نمی کند

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بیان «چیستی» امور در تعریف صورت می گیرد. تعریف عبارت است از معلوم کردن تصور مجهول؛ مجهول بودن یعنی این که افرادی نمی دانند آن چیز چیست؛ بنابراین با تعریف سعی در شناساندن آن تصور مجهول به آن افراد می کنیم، یعنی چیستی آن امر را برای آن ها روشن می کنیم. (رد گزینۀ (۲) و گزینۀ (۳))

صرف وجود فعل اسنادی یا هر فعل دیگری در یک عبارت باعث نمی شود قطعاً آن را تصدیق بدانیم. تصدیق «جمله خبری تام» است (رد گزینۀ (۱)). ممکن است فعلی در عبارت باشد، اما کلیت آن عبارت ناقص باشد، مثلاً عبارت زیر را در نظر بگیرید:

«تو که از راه آمدی»

مخاطب بعد از شنیدن این عبارت هنوز در انتظار شنیدن باقی سخن است و بنابراین این عبارت یک جمله خبری تام و کامل نیست، هر چند فعل دارد.

در تعریف، «چیستی» امور بیان می شود و در استدلال، به تبیین «چرایی» امور می پردازیم.

برای یافتن پاسخ صحیح بخش دوم این سؤال بهترین راه این است که به دنبال مثال نقض هایی برای وجوه مختلف جمله مورد نظر باشید. یک مثال نقض را در پاسخ تشریحی آورده ایم.

کدام یک از گزینه‌های زیر مربوط به ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق نمی‌باشد؟

- ۱) خانم لطفی به تازگی یک رستوران با غذاهای ایرانی راه‌اندازی کرده است. او از مشتریان خود نظرخواهی کرده و متوجه شد که مشتریان رستوران، کباب ترش را به دلیل ترشی زیاد، دوست ندارند؛ در نتیجه سعی کرد که ترشی کباب را متعادل‌تر کند.
- ۲) آقای فرهادی در کار باغبانی در منزل فعالیت می‌کند، او در کارش بسیار منظم است و با اشتیاق این کار را انجام می‌دهد.
- ۳) خانم سهرابی یک دفتر مربوط به خدمات و نظافت در منزل راه‌اندازی کرده است، او در ابتدای فعالیت کسب‌وکار خود، سعی می‌کند برای به دست آوردن سود بیشتر منابع خود را افزایش دهد.
- ۴) آقای رضوانی با مبلغ ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان در بانک سپرده‌پس‌انداز، باز کرده است. او برای راه‌اندازی یک مؤسسه آموزشی مجبور شد تا مبلغ سپرده را از بانک خارج کند تا بتواند مؤسسه را راه‌اندازی کند.

مشاوره طراحی سؤال به صورت مفهومی همراه با مثال‌هایی خارج از کتاب درسی، رویکرد جدید کنکور در چند سال اخیر است. توصیه می‌شود مفاهیم کتاب را به صورت عمقی، مفهومی، مثال‌های خارج از کتاب درسی بررسی کنید و مطالعه کنید.

زیرمبحث: درس ۱

ویژگی کارآفرینان موفق

دربسی Box

در جدول زیر ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق را با هم بررسی می‌کنیم.

تیزبین	فرصت‌های کسب‌وکار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می‌بینند.
نوآور	ایده‌ها را به محصولات فرایندها و کسب‌وکارهای جدید تبدیل می‌کنند.
ریسک‌پذیر	پس‌انداز و خوش‌نامی‌شان را با شجاعت و تدبیر به میدان می‌آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه‌اندازی کنند.
خوش‌بین	کارآفرینان واقع‌بین هستند، اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی‌اند.
پرانگیزه	نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
یادگیرنده	از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند.
سازمان‌دهنده	منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می‌کنند.

بررسی گزینه‌ها: ✓ پاسخ خیلی تشریحی

- گزینه ۱): خانم لطفی به دلیل نظرخواهی از مشتریان خود، ویژگی مشترک کارآفرینان یعنی «یادگیرنده بودن» را دارا است.
- گزینه ۲): آقای فرهادی در کار خود نظم و اشتیاق دارد که مربوط به ویژگی مشترک کارآفرینان از نوع پرانگیزه می‌باشد.
- گزینه ۳): خانم سهرابی به دلیل آن‌که در همان ابتدای فعالیت خود و به دنبال سود بیشتر از طریق افزایش منابع است؛ هیچ یک از ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق را در بر نمی‌گیرد.
- گزینه ۴): آقای رضوانی به دلیل آن‌که مبلغ ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ میلیون تومان سپرده‌پس‌انداز خود را برای راه‌اندازی مؤسسه آموزشی از بانک خارج کرده است. مربوط به ویژگی مشترک کارآفرینان از نوع ریسک‌پذیر است که نشان می‌دهد آقای رضوانی بر روی پس‌انداز خود ریسک کرده است. هم‌چنین صفحه ۵ کتاب درسی به این موضوع هم اشاره کرده است که کارآفرینان باید توانایی مالی لازم برای راه‌اندازی یک کسب‌وکار را هم داشته باشد.

پاسخ صحیح پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

الف) کدام یک از عبارات‌های زیر مربوط به مهارت ابتکار عمل کارآفرین می‌باشد؟

ب) کدام یک از ویژگی‌های زیر مربوط به آگاهی و دانش کارآفرین نمی‌باشد؟

ج) کدام یک از موارد زیر از مصادیق کارآفرینی می‌باشد؟

۱) الف) ایده‌های خود را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل کند / ب) موقعیت شرکت / ج) کار در یک مغازه لوازم الکتریکی

۲) الف) ارائه کالا و خدمات جدید / ب) جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم / ج) راه اندازی یک کافه کتاب

۳) الف) ایده‌های خود را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل کند / ب) توانایی مالی / ج) تدریس درس اقتصاد

۴) الف) ارائه کالا و خدمات جدید / ب) پیشنهاد محصول / ج) راه اندازی شرکت تجهیزات پزشکی

مشاوره در صفحه کتاب درسی ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق آمده است و رویه‌روی هر ویژگی یک جمله در توضیح آن نوشته شده است. اما توجه داشته باشید که در صفحه ۵ کتاب درسی هم یک جمله در رابطه با ویژگی‌های صفحه ۶ گفته شده است. توصیه می‌شود این که هر یک از جملات صفحه ۵ مربوط به کدام یک از ویژگی‌های مشترک کارآفرین موفق است را مشخص کنید.

زیرمبحث: درس ۱

درسی Box

- تیزبین ← کارآفرینان بینشی برای دیدن فرصت‌های کسب و کار دارند که دیگران از مشاهده آن ناتوان‌اند و یا به ذهنشان خطور نمی‌کند.
- ریسک‌پذیر ← آن‌ها شجاعتی برای شروع یک سرمایه‌گذاری جدید دارند که دیگران فاقد آن هستند.
- خوش‌بین ← آن‌ها ایده‌های خود را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل می‌کنند.
- نوآوری ← کسی که می‌خواهد کارآفرین باشد، باید مهارت‌های ابتکار عمل را داشته باشد.
- سازمان‌دهنده ← تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم کالا یا خدمتی را تولید کند.
- یادگیرنده ← کارآفرین لازم است تا آگاهی و دانش زیادی برای اتخاذ تصمیمات مناسب درباره موفقیت شرکت، پیشنهاد محصول، قیمت‌گذاری، تبلیغات و استخدام نیروی کار داشته باشد.
- توانایی مالی ← کارآفرین باید توانایی مالی لازم را برای راه‌اندازی کسب و کارش داشته باشد.

نکته

توجه کنید که در صفحه ۵ جمله‌ای در ارتباط با ویژگی پراگنده نیامده است. هم‌چنین در صفحه ۵ راجع به توانایی مالی به عنوان یکی از نقش‌ها یا ویژگی‌های کارآفرین صحبت شده است، اما در جدول صفحه ۶ اشاره‌ای به توانایی مالی نشده است.

الف) کسی که می‌خواهد کارآفرین باشد، باید مهارت‌های ابتکار عمل را داشته باشد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار

هم، کالا یا خدماتی را تولید کند. (رد گزینه‌های (۱) و (۳))

ب) کارآفرین لازم است تا آگاهی و دانش زیادی برای اتخاذ تصمیمات مناسب درباره (۱) موقعیت شرکت، (۲) پیشنهاد محصول،

(۳) قیمت‌گذاری، تبلیغات و استخدام نیروی کار داشته باشد. (رد گزینه‌های (۱) و (۴))

ج) تمامی فعالیت‌هایی که در آن نوآوری - خطرپذیری - و راه‌اندازی یک کسب و کار جدید را داشته باشیم از مصادیق کارآفرینی هستند.

پس در نتیجه کار کردن در یک مغازه لوازم الکتریکی و یا تدریس درس اقتصاد نمی‌تواند کارآفرینی محسوب شود. (رد گزینه‌های (۱) و

(۳))

۸۳

درست یا نادرست بودن عبارات زیر را مشخص کنید.

الف) یک کارآفرین موفق ضرورتاً از ابتدا کارآفرین نبوده است، اما حرکت با چشم باز بر مبنای شناخت روحیات خود، او را قدم به قدم از سطوح ابتدایی کار به درجه‌های بالای آن می‌رساند.

ب) در ایران سالانه بیش از صد هزار شرکت ثبت می‌شود. این شرکت‌ها کارآفرینانی دارند که آن‌ها را اداره می‌کنند.

ج) کارآفرینان با دارایی و سرمایه‌های خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند.

(۲) نادرست - نادرست - نادرست

(۱) نادرست - درست - نادرست

(۴) نادرست - نادرست - درست

(۳) درست - نادرست - نادرست

مشاوره با توجه به رویکرد جدید کنکور که در دروس دیگر هم قابل مشاهده است، مانند درس روان‌شناسی، می‌توان تمام عباراتی که در این نوع سؤالات «صحیح و غلط» می‌دهند، غلط باشد و این نباید دانش‌آموز را به شک و تردید دچار کند.

زیرمبحث: درس ۱

الف) یک کارآفرین موفق ضرورتاً از ابتدا کارآفرین نبوده است، اما حرکت با چشم باز بر مبنای شناخت ظرفیت‌ها و اتفاقات اطراف خود، او را قدم به قدم از سطوح ابتدایی کار به درجه‌های بالای آن می‌رساند.

ب) در ایران سالانه بیش از صد هزار شرکت ثبت می‌شود. این شرکت‌ها کارآفرینانی دارند که آن‌ها را تأسیس می‌کنند.

دقت به جملات و کلمات کتاب بسیار حائز اهمیت است به دلیل آن‌که کارآفرینان فعالیتی را تأسیس یا راه‌اندازی می‌کنند. یک کارمند ساده هم می‌تواند مسئولیت اداره کردن را داشته باشد.

ج) کارآفرینان با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند.

در نتیجه هر ۳ عبارت نادرست می‌باشد.

پاسخ خیلی تشریحی

پاسخ صحیح پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) امروزه حدود چند درصد مردم ایران از یک شبکه اجتماعی استفاده می‌کنند؟
 (ب) حدود چند سال پیش هیچ شبکه اجتماعی وجود نداشت، چون کسی هیچ شبکه‌ای راه‌اندازی نکرده بود؟
 (ج) بسیاری از کسب‌وکارهای نوپا عمر کوتاهی دارند. به طوری که تنها ..... آن‌ها می‌توانند از ..... عبور کنند و به کارشان ادامه بدهند.

(۱) الف) ۶۰ درصد / ب) ۲۰ سال / ج) $\frac{۲}{۳}$ - ده‌سالگی

(۲) الف) ۴۰ درصد / ب) ۱۵ سال / ج) $\frac{۲}{۳}$ - شش‌سالگی

(۳) الف) ۴۰ درصد / ب) ۲۰ سال / ج) ۵۰ درصد - ده‌سالگی

(۴) الف) ۶۰ درصد / ب) ۲۰ سال / ج) ۵۰ درصد - شش‌سالگی

مشاوره برخی از قیدهای کتاب درسی اهمیت بسیار زیادی دارند و مورد پرسش هم قرار می‌گیرند. مثلاً جمله (بسیاری) از کسب‌وکارهای نوپا عمر کوتاهی دارند) با قید (بسیاری) از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. اگر به جای (بسیاری) از واژه‌های مترادف مثل اکثراً یا اغلب استفاده شود؛ جمله صحیح است؛ اما اگر به طور مثال به جای (بسیاری) از (برخی) یا (بعضی) استفاده شود، جمله نادرست می‌شود؛ چراکه (بسیاری) یعنی حدود ۷۰٪ و (برخی) و (بعضی) یعنی حدود ۵۰٪.

زیرمبحث: درس ۱

(الف) امروزه در ایران از هر ۱۰ نفر، ۶ نفر از یکی از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند.

تعدادی که از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند

$$\begin{array}{c} \uparrow \\ \frac{6}{10} \times 100 = 60 \\ \downarrow \\ \text{تعداد کل} \end{array}$$

(ب) ۲۰ سال پیش هیچ شبکه اجتماعی وجود نداشت.

(ج) بسیاری از کسب‌وکارهای نوپا عمر کوتاهی دارند. به طوری که تنها نیمی از آن‌ها می‌توانند از شش‌سالگی عبور کنند. (نیمی = ۵۰ درصد)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۸۵

با توجه به اطلاعات مربوط به یک کارگاه تولیدی، نتیجه عملکرد این کارگاه در طی یک سال گذشته چگونه بوده است؟

(الف) هزینه خرید سالیانه ماشین آلات ۷۵۰ میلیون ریال

(ب) اجاره سالیانه کارگاه: $\frac{1}{5}$ هزینه خرید سالیانه ماشین آلات

(ج) پرداخت حقوق ماهیانه هر کارگر $\frac{2}{3}$ اجاره سالیانه کارگاه (در مجموع ۹ کارگر)

(د) هزینه خرید سالیانه مواد اولیه ۱۵ درصد حقوق سالیانه مجموع کارگران

(ه) درآمد ناشی از فروش محصول $\frac{8}{5}$ برابر هزینه خرید سالیانه مواد اولیه

(و) خرید ماشین فرزند مدیر کارخانه ۳۰ میلیون ریال

(۲) ۴۵۰ میلیون ریال سود برده است.

(۱) ۴۲۰ میلیون ریال ضرر کرده است.

(۴) ۴۵۰ میلیون ریال ضرر کرده است.

(۳) ۴۲۰ میلیون ریال سود برده است.

زیرمبصط؛ درس ۱ - هزینه های تولید، درآمد و سود

پاسخ خیلی تشریحی ✓

میلیون ریال $750 =$ هزینه خرید سالیانه ماشین آلات

میلیون ریال $150 = \frac{1}{5} \times 750 =$ اجاره سالیانه بنگاه

میلیون ریال $10800 = 12 \times \text{نفر} \times 9 \times \text{کارگر} \times (\frac{2}{3} \times 150) =$ هزینه پرداخت حقوق سالیانه کارگران

میلیون ریال $1620 = \frac{15}{100} \times 10800 =$ حقوق سالیانه کارگران $\times \frac{15}{100} =$ هزینه خرید سالیانه مواد اولیه

میلیون ریال $13770 = \frac{8}{5} \times 1620 =$ هزینه خرید سالیانه مواد اولیه $\times \frac{8}{5} =$ درآمد حاصل از فروش محصولات

میلیون ریال $13320 = 750 + 150 + 10800 + 1620 =$ مجموع هزینه های سالیانه بنگاه

چون میزان درآمد از هزینه ها بیشتر است، تولیدکننده از فعالیت خود سود برده است. حذف گزینه های (۱) و (۴) (به دلیل زیان)

میلیون ریال $450 = 13770 - 13320 =$ هزینه های تولید - درآمد = سود

توجه: خرید ماشین فرزند مدیر کارخانه جزء هزینه های تولید بنگاه اقتصادی نیست.

توجه داشته باشید که در برخی سؤالات ممکن است هزینه هایی مطرح شود که در تولید هیچ نقشی ندارند، این هزینه ها نادیده گرفته می شوند و در مجموع هزینه ها محاسبه نمی شوند، مانند خرید ماشین فرزند مدیر کارخانه که در این سؤال مطرح شده است. هم چنین مصادیق دیگری مانند هزینه سوخت خودروی شخصی مدیر کارخانه یا هزینه تحصیل فرزندان مدیر کارخانه از این دست از هزینه ها می باشند. طراح سؤالات کنکور در آزمون سراسری دی ماه ۱۴۰۱ از این تله استفاده کرده بود.

نکته

کدام گزینه در ارتباط با داشتن انگیزه لازم برای شروع فعالیت توسط یک کارآفرین صحیح است؟

- (۱) با این که احتمال سودآوری و موفقیت آن‌ها کم نیست، ولی هزینه و ریسک‌پذیری زیادی را برای شروع فعالیت باید بپذیرد.
- (۲) با این که احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب‌وکار وجود دارد، احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست.
- (۳) با این که احتمال سودآوری و موفقیت بسیار وجود دارد، اما باید از کسب‌وکار خود مراقبت کند.
- (۴) با این که احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب‌وکار وجود دارد، اما کارآفرین می‌تواند از کسب‌وکار خود مراقبت کند و جلوی شکست را بگیرد.

زیرمبحث: درس ۱

با این که احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب‌وکار وجود دارد، احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست و این انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی و پذیرش خطرات آن توسط کارآفرینان را همواره زنده نگه می‌دارد.

به طور کلی باید در نظر بگیریم که اگر احتمال شکست در کسب‌وکاری وجود دارد، قطعاً احتمال موفقیت و سودآوری هم وجود دارد و فقط در گزینه (۲) به این نکته اشاره شده است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

چند مورد از عبارات زیر در خصوص افرادی که راه‌های کسب درآمد نامشروع را انتخاب کرده‌اند، نادرست است؟

(الف) این افراد نه تنها با فعالیت‌های غیرقانونی و غیرشرعی به هم‌نوعانشان ظلم می‌کنند، بلکه از مزایای کسب درآمد حلال نیز محروم مانده و اقتصاد خود و جامعه را در سراسیمی سقوط قرار می‌دهند.

(ب) از آن‌جا که معمولاً دست افرادی که به این کسب‌وکارها اشتغال دارند در شهرهای بزرگ زود رو می‌شود، آن‌ها ترجیح می‌دهند به روستاها و محله‌های کوچک کوچ کنند تا آسان‌تر به فعالیت‌های خود بپردازند.

(ج) این افراد معمولاً به دنبال ارزان خریدن و ارزان فروختن‌اند و خرید و فروش یا قاچاق برخی از کالاها را به صورت رقابتی درآورده‌اند، اما اگر کسی بخواهد با آن‌ها وارد رقابت اقتصادی شود، با انواع شگردها او را از پای درآورده و سود خودشان را حفظ می‌کنند.

(د) این افراد معمولاً از رانت‌ها و موقعیت‌هایی که با فریب و ظاهرسازی به دست می‌آورند، سوءاستفاده می‌کنند و به درآمدهای کلانی دست می‌یابند.

(ه) با احتکار کالاها، مورد نیاز مردم در مواقع غیرضروری و ارزان فروختن آن‌ها، سودهای ناچیز می‌برند. آن‌ها برای کسب سود بیشتر، کتاب‌ها یا فیلم‌های اخلاقی تولید و منتشر می‌کنند و یا کالاها را بدون اغراق با بزرگ‌نمایی به مشتری نشان می‌دهند تا مشتری را به خرید ترغیب کنند.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

زیرمبحث: درس ۱

در جدول زیر مصادیق کسب‌وکارهای حرام آمده است:

(۱) سوءاستفاده از رانت و موقعیت‌هایی که با فریب و ظاهرسازی به دست می‌آید.

(۲) ارزان خریدن و گران فروختن

(۳) در انحصار درآوردن خرید و فروش برخی از کالاها

(۴) احتکار کالاها، مورد نیاز مردم در مواقع ضروری و گران فروختن آن‌ها

(۵) تولید و انتشار کتاب‌ها و فیلم‌های مبتذل و غیراخلاقی

(۶) فریب‌دادن مشتری به طوری که کالایی را برخلاف آنچه هست، به مشتری نشان می‌دهند.

(۷) رشوه‌دادن و رشوه‌گرفتن

(۸) رباخواری

(۹) کم‌فروشی

بررسی عبارت‌ها:

(الف) درست است.

(ب) نادرست است. بررسی عبارت: از آن‌جا که معمولاً دست افرادی که به این کسب‌وکارها اشتغال دارند در روستاها و محله‌های کوچک زود رو می‌شود، آن‌ها ترجیح می‌دهند به شهرهای بزرگ کوچ کنند تا آسان‌تر به فعالیت‌های خود بپردازند.

(ج) نادرست است. بررسی عبارت: این افراد معمولاً به دنبال ارزان خریدن و گران فروختن‌اند و خرید و فروش یا قاچاق برخی از کالاها در انحصار آن‌هاست. اگر کسی بخواهد با آن‌ها وارد رقابت اقتصادی شود با انواع شگردها او را از پای درآورده و سود خودشان را حفظ می‌کنند.

(د) درست است.

(ه) نادرست است. بررسی عبارت: با احتکار کالاها، مورد نیاز مردم در مواقع ضروری و گران فروختن آن‌ها، سودهای سرشار می‌برند و برای سود بیشتر، کتاب‌ها یا فیلم‌های مبتذل و غیراخلاقی تولید و منتشر می‌کنند یا کالاهایی را برخلاف آنچه هست، به مشتری نشان می‌دهند تا مشتری را فریب دهند.

مشاوره برای این‌که بهتر بتوانید مطالب را در ذهن‌تان دسته‌بندی کنید، پاراگراف‌هایی که صفحات موردی و شمارشی دارند را در کتاب مشخص کرده و موردی که بیان شده را شماره بزنید. به طور مثال در صفحه ۹ کتاب درسی و در پاراگراف مسئولیت اخلاقی و کسب درآمد حلال مصادیق کسب درآمد غیرحلال به صورت موردی اشاره شده است. برای این‌که این موارد را به خوبی به خاطر بسپارید، توصیه می‌شود، کنار آن‌ها شماره بزنید تا به صورت بهتری در ذهن‌تان طبقه‌بندی شود.

درسی Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت‌های کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) هر فعال اقتصادی و از جمله یک کارآفرین موفق برای انتخاب صحیح و درست باید چه کاری را انجام دهد؟

ب) کدام یک جزء «هزینه‌های تولید» یک تولیدکننده گندم نیست؟

ج) تولیدکننده‌ای که دچار ضرر و زیان شده است، چگونه می‌تواند از وضعیت زیان دوری کند؟

۱) الف) ابتدا راه‌های کسب درآمدش را مشخص کند. / ب) پرداخت اجاره به صاحب زمینی که آن را در اختیار گرفته است تا در آن به فعالیت کشاورزی بپردازد. / ج) با افزایش قیمت فروش محصول خود و کاهش بهره‌وری

۲) الف) هزینه‌ها و درآمدهایش را محاسبه کند. / ب) پرداخت قیمت با اجاره سرمایه فیزیکی مثل تراکتور یا گاواهن و گاو، به صاحبان آن‌ها / ج) با افزایش درآمد و کاهش هزینه‌ها

۳) الف) ابتدا راه‌های کسب درآمدش را مشخص کند. / ب) پولی که تولیدکننده از فروش محصول گندم خود به دست می‌آورد. / ج) با افزایش قیمت فروش محصول خود و کاهش بهره‌وری

۴) الف) هزینه‌ها و درآمدهایش را محاسبه کند. / ب) پولی که مابه‌التفاوت درآمد و هزینه است و تولیدکننده گندم از فعالیت اقتصادی خود به دست می‌آورد. / ج) با افزایش درآمد و کاهش هزینه‌ها

اقتصادی خود به دست می‌آورد. / ج) با افزایش درآمد و کاهش هزینه‌ها

زیرمبحث: درس ۱

الف) هر فعال اقتصادی و از جمله یک کارآفرین موفق برای انتخاب درست باید هزینه‌ها و درآمدهایش را محاسبه کند.

ب) یک تولیدکننده گندم تا قبل از رسیدن به عایدی و خرمن، باید هزینه‌هایی مانند هزینه‌های زیر را متقبل شود:

• زمینی را در اختیار می‌گیرد تا در آن به فعالیت کشاورزی بپردازد. در مقابل به صاحب زمین (ممکن است یک شخص، یا سازمان یا دولت باشد) اجاره می‌پردازد.

• نیروی انسانی به کار می‌گیرد و در مقابل به کارگران یا کارمندان خود، مزد یا حقوق می‌پردازد.

• از سرمایه فیزیکی مثل تراکتور یا گاواهن و گاو، برای فعالیت تولیدی خود استفاده می‌کند و قیمت یا اجاره ابزار تولید را به صاحبان آن می‌پردازد.

پولی که تولیدکننده از فروش محصولات خود به دست می‌آورد، درآمد نامیده می‌شود و جزء هزینه‌های تولید نیست.

پولی که مابه‌التفاوت درآمد و هزینه است و تولیدکننده از فعالیت اقتصادی خود به دست می‌آورد، سود نامیده می‌شود و جزء هزینه‌های تولید نیست.

ج) اگر درآمدهای به دست آمده از هزینه‌های تولید کم‌تر باشد، کسب و کار تولیدکننده دچار ضرر و زیان می‌شود، بنابراین تولیدکننده، تلاش می‌کند تا با «افزایش درآمد» و «کاهش هزینه‌ها» از وضعیت زیان دوری کند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

۸۹

در صورتی که درآمد کارگاهی در سال گذشته سه برابر هزینه‌های تولید آن کارگاه و سود حاصل شصت و چهار میلیون تومان باشد، آن‌گاه:

الف) هزینه‌های تولید آن کارگاه، چند میلیون تومان بوده است؟

ب) میزان درآمد کارگاه در سال گذشته، چند میلیون تومان بوده است؟

$$۹۶ - ۳۲ \quad (۲)$$

$$۵۴ - ۱۸ \quad (۱)$$

$$۱۲۸ - ۳۲ \quad (۴)$$

$$۷۲ - ۲۴ \quad (۳)$$

مشاوره در مواجهه با سؤالاتی که به این شکل طرح شوند، توصیه می‌شود اطلاعات مذکور در مسئله را به زبان ریاضی تبدیل کنید و با نوشتن یک معادله و سپس حل کردن آن مقدار «X» را به دست آورید.

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓ الف)

هزینه‌های تولید $\times 3 =$ درآمد کارگاه

$3x =$ درآمد کارگاه $x =$ هزینه‌های تولید

سود = ۶۴ = میلیون تومان

سود = ۶۴ = میلیون تومان $\Rightarrow 2x = 64 \Rightarrow 3x - x = 2x = 64$

$x = \frac{64}{2} \Rightarrow x = 32$ = میلیون تومان

ب)

میلیون تومان ۹۶ = میلیون تومان $3 \times 33 =$ درآمد کارگاه $\Rightarrow$ هزینه‌های تولید $\times 3 =$ درآمد کارگاه

۹۰ کدام گزینه مصداقی برای کارآفرینی است؟

- ۱) علی دانش و تخصص کافی برای برنامه‌نویسی را دارد. او تصمیم گرفته است به عنوان توسعه‌دهنده نرم‌افزار و اپلیکیشن موبایل در یک شرکت خصوصی کار کند.
- ۲) سحر تسلط کافی بر زبان انگلیسی دارد و تصمیم گرفته است به عنوان مترجم در یک شرکت بین‌المللی شروع به کار کردن کند.
- ۳) صدرا دانش‌آموخته رشته روان‌شناسی است و تصمیم گرفته است به صورت آنلاین به خانواده‌ها مشاوره دهد و از این طریق درآمد و تجربه کسب کند.
- ۴) حسن می‌خواهد در یک سامانه هوشمند درخواست خودرو، به عنوان راننده ثبت‌نام کند. در این سامانه ساعت کاری ثابتی وجود ندارد و او می‌تواند با توجه به موقعیت و نیاز خود به صورت پاره‌وقت یا تمام‌وقت در آن فعالیت کند.

زیرمبحث: درس ۱

کارآفرینی به معنی تأسیس شرکت یا کسب‌وکاری است که با تولید کالاها و خدمات و رفع نیازها و خواسته‌های مردم هم به خود و هم به دیگران سود می‌رساند. می‌توان مثال بیان‌شده در گزینه (۳) را کارآفرینی دانست، چراکه به شیوه‌ای نوآورانه به ارائه کالاها و خدمات می‌پردازد و علاوه بر رفع نیازها و خواسته‌های مردم، به سود نیز دست می‌یابد. همچنین با به کار بستن ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق در این مورد و با سازماندهی کسب‌وکار خود، سود را افزایش می‌دهد، اما در سایر گزینه‌ها افراد کسب‌وکار جدیدی راه‌اندازی نمی‌کنند و برای یک شرکت کار می‌کنند که این کارآفرینی نیست.

مواردی مانند استخدام در شرکت‌ها یا مشغول به کار شدن در یک مجموعه همگی از مصداق مشاغل کارمندی و استخدامی است و نمی‌تواند کارآفرینی محسوب شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

نکته

راه‌اندازی یک کسب‌وکار تولیدی = کارآفرینی
 راه‌های دستیابی به درآمد ← استخدام در کسب‌وکارهای موجود
 ← کارمندی در دولت